

4.193. III. E. J.

PROGNOSIS
CONJECTURALIS
ASTROLOGI-
CA.

AD ANNV
A

CHRISTO NATO
M. DC. LXXXVII.

Tertium post Bissextilem.

AD

Elevationem Poli 48. Graduum,
& Meridianum Tyrnaviensem.

Tyrnavia Typis Academicis.

D 2

CAPUT I.

De Eclipsibus, deque Quatuor Anni Partibus, earumque probabili futura Constitutione, & alijs qua hinc conjecturaliter prædici possunt.

Hic Annus currens 1687. præter morem aliorum annorum, liber erit ab omni Eclipsi. Prima enim Solaris Eclipsis, quæ aliàs contingere deberet Die 11. Maij, circa mediam secundam horam pomeridianam, quia tunc temporis, Lunæ Latitudo Australis, cum sua paralaxi, excedet aggregatum Semidiametrorum Solis & Lunæ, eapropter evadet insensibilis. Altera Lunaris, quæ accidere deberet post tertiam horam matutinam, ob deviationem Lunæ ab Ecliptica, evadet omnem obscurationem. Tertia rursus Solaris 4. Novembris, Sol nulla ex parte obscurabitur, cum jam Luna tempore suæ conjunctionis cum Sole, distet plusquam 15. Gradibus à nodis seu punctis, in quibus dum Sol & Luna sibi diametraliter opponuntur, fiunt Eclipses.

Hyems exordium suum sumpsit anno elapso 1686. Die 21. Decembris paulò ante meridiem, quando Sol ingressus fuit primum Gradum Capricorni. Veris initium erit 20. Martij circa meridiem, dum Sol ingreditur Signum Arietis. Æstati principium dabit Dies 21. Junij, paulò ante meridiem, quando Sol subintrabit Signum Cancræ. Autumnus initium suum capiet 23. Septembris, similiter paulò ante meridiem, dum Sol motu suo attinget primum Gradum Libræ.

Cœterùm hic Annus pollicetur copiam Frumenti, & Vini, hujusq; præstantiam, ubertatem item fructuum, sed varietatem infirmitatum, ac multitudinem diverforum morborum.

Bella ab Astris nullo modo dependent, ideo ex Stellarum constitutione & influxu, Planetarumque benigno vel maligno aspectu, de bello & pace, vanissimæ sunt conjecturæ, & multò magis de felici aut infelici bellorum successu. Sed nec ratio svadet, cur præsentibus circumstantijs temporum, pax bello sit præponenda aut præoptanda, præsertim cum plurima adsint argumenta, quæ felicissimum illius exitum, nos sperare jubent, nempe liberationem è jugo Turcico, non solum Hungariæ, Provinciærumque eidem adjacentium, sed & totius Europæ, ac utinam & ipsius Terræ Sanctæ.

EPHEMERIDES ASCETICÆ.

JANUARIUS.

1. **E**Cce iterum vitæ tuæ annus unus præterijt, si non etiam interiit; omne enim tempus, quod salutis æternæ non impenditur, interit, & irrevocabiliter perditur.

2. Ecce rursus anno uno vicinior es morti ac æternitati; constituit quippe Deus unicuique nostram vitæ suos terminos, qui præteriri non possunt.

3. Recogita quæso jam, quantulam partem totius anni præterlapsi, æternæ salutis animæ tuæ, impendisti; quantam verò curam corporis & mundi hujus vanitati? & tamen anima plus est, quam corpus & esca!

4. Somno enim tertiam partem anni, minimum consumpsisti, vel octo horas in singulas dies & noctes eidem concedendo, residui vero temporis partem facile octavam in refectioem ac culturam corporis insumpsisti; quantam autem otio, quantam relaxationi animi, quantam negocijs domesticis, & rerum temporalium sollicitudini tribueris, tu optime nōstis, aut pro procuranda animæ tuæ salute forte vix unam aut alteram diem totius anni tibi segregasti.

5. Veram si annis multis vixerit homo, & in his omnibus lætatus fuerit, nonne meminisse debet tenebrosi temporis, & dierum multorum, qui cum venerint, vanitatis arguentur præterita.

6. Transferunt enim omnia illa tamquam umbra, & tamquam navis quæ pertransit aquam; cuius, cum præterierit, non est invenire vestigium.

7. Anni nostri velut aranea meditantur, sic enim illa multo labore textit telam suam; ita ut efficeret se se, & quid nisi viles muscas venatur; ita annos vitæ consumunt homines!

sed quo tandem fructu, imò quo cum detrimento?

8. Convertimini igitur filij hominum, & æternos annos in mente habetote; quoniam mille anni apud Deum, sunt tanquam dies hæsterna, quæ præterijt.

9. Dies autem annorum nostrorum in ipsa septuaginta anni: si autem in potentatibus octuaginta anni: & amplius, eorum labor & dolor.

10. Senectus venerabilis est non diuturna, neque annorum numero computata, cani autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata.

11. Numerus dierum hominū ut multam centum annis, quasi guttæ maris deputati sunt, & sicut calculus arenæ, sic exigui anni in die ævi.

12. In dimidio dierum suorum homo vadit ad portas inferi, & quærit residuum annorum suorum.

13. Præscinditur velut à texente vita illius, dum adhuc orditur, succiditur.

14. Deus autem idem ipse est, & anni ejus non deficient.

15. Recogita itaque omnes annos in amaritudine animæ tuæ, & serid te ipsum examina; diligenter omnes conscientiæ tuæ latebras excute.

16. Nam si obiter tantum & perfunctorie id egeris, multa te effugient; pravum enim & inscrutabile est cor hominis, & quis cognoscet illud?

17. Supra unum millionem hominum in toto mundo, abstulit anno elapso ex hac vita mors, quorum alij gladio interempti sunt, alij submersi, alij igne, alij peste, alij atrocissimo interiierunt; multi in speratè de corpore ex-

tracti sunt, & quotus horum bene paratus, & dispositus ad mortem inventus est? Certè pauci sua opinione tardius mortui, qui ve non sperassent, se adhuc etiam hunc annum supervicturos. Spe tamen frustrati ac decepti sunt. Tu si sapias hunc annum transige tanquam vitæ tuæ ultimam.

18. Nam idem eveniet hoc quoque anno, sic enim omnium finis unus est, & vitæ hominum tanquam umbra citò pertransit.

19. Age, age nunc charissime, quidquid agere potes, quia nescis, quando morieris, & an hunc annum supervicturus sis; nescis etiam, quid te post mortem sequetur.

20. Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales, & præter animæ tuæ salutem nihil cogites, solum, vel saltè ante omnia quæ Dei sunt, & tuæ salutis cures.

21. Ne tardes proinde converti ad Dominum, & ne differas de die in diem, ac de anno in annum; multa enim hujus moræ ac dilationis incommoda.

22. Nonne dum periculose æger es, non differs curam valetudinis? sed mox acceris medicum, & principijs obviandum censes, ne forte frustra paretur medicina, postquam morbus per longiorem moram invaluit. Prudenter; sed cur idem non facis, dum animus tuus æger est?

23. An non perversè agis, dum vis dare ætatis florem carni & mundo, & faciem Christi? qui tibi dedit omnia, & tui causa fuit in laboribus à juventute sua?

24. Audi quisquis spe longioris vitæ differs meliorem? Stulte quid si hic annus sit vitæ tuæ ultimus, quid si hac nocte, quid si hac horâ repetet Deus à te animam tuam, quò putas infelix ibit?

25. O quot millia hominû delusit ista spes, aut magis stulta præsumptio! at nunc in inferno positi sunt, & mors depascite eos.

26. Utinam tu sapieres damno alieno, & cautior fieres in re tam ardua.

27. Deus promisit veniam quidem pœnitenti, sed vitam non promisit in senium, imò nec in crastinum differenti.

28. Ecce quid est vita tua, nisi vapor ad modicum parens! quid corpus mille casibus, mille miserijs & periculis obnoxium? quod

quandoque vel levis febricula, aut casus aliquis subitus in momento prosterneat, & huic tam fragili fulcro, tu audes fidere & inniti?

29. Nonne stultam istam fiduciam satis arguant tot obvia mortalitatis exempla, quæ sine discrimine ætatis, sexûs, conditionis, frequenter ingeruntur oculis tuis, ut memineris accidere tibi posse, quod cuiquam potuit.

30. Felix, quem faciunt aliena pericula cautum.

31. Sera Pœnitentia rarò vera: non tam enim deferuntur peccata, quàm deserunt; quia peccandi vires deficiunt; & mirum valde est, quod rei tam incertæ & dubiæ audeas salutem tuam committere, qui alibi certissima quæq; sollicitè perquiris.

FEBRUARIUS.

1. Ecce nunc tempus acceptabile, nunc dies salutis, si hoc negligis, nimis temerè aliud tibi spatium pœnitentiæ polliceris.

2. Age nunc ergo, quod tunc actum voles, cum plus agere non poteris, & non egisse, cum poteras, vehementer dolebis.

3. Ambula dum lucem habes, ne fortè tenebræ te comprehendant, quodcumque potest manus tua, instanter operare: nescis enim quid olim facies, aut possis, cum defecerit virtus tua.

4. O si scires quàm periculosum & noxium sit, in vacuum gratiam Dei recipere, & vocantem Deum negligere!

5. Satage igitur, ut per bona opera certam vocationem tuam facias.

6. Quæ enim seminaverit homo, hæc & metet. Hæc vita est tempus sementis, in morte tempus messis aderit; si seminaveris in carne tua corruptionem, de carne metes corruptionem, si autem seminaveris in lachrymis pœnitentiæ, cum exultatione tunc metes.

7. Intelligite hæc, qui obliviscimini Deum; intelligite, ne aliquando rapiat, & non sit qui eripiat.

8. Revertere ergo ad Deum patrem tuum! & quid fors vesceris siliquis porcorum? & tamen his ipsis saturari non poteris, cui apud Deum pasci licet delicijs filiorum.

9. Cogita quantopere ob rei vilissimæ jacturam subinde doleas & plores: & non doles, cum se-

sum fecisti detrimentum anime tue, & amiffi Deum summum bonum tuum!

10. Quoties tibi secretò ad cor dixit Deus, imò dixit tibi propria conscientia tua: Perversa est via tua; non hãc itur ad Cœlum; hæc est via lata, quæ ducit ad perditionem, non hãc iverunt, qui Deo placuerunt.

11. Memento homo quæ fecerit tibi Deus, quid enim habes, quod non accepisti ab eo? & vide quia malum & amarum est, dereliquisse Dominum Creatorem suum, & tam ingratum & injuriam esse Summò benefactori tuo.

12. O quanta dementia est peccatoris! dum vendit animã suam pro vilissimo hujus mundi pretio, cujus pretium est sanguis Christi.

13. Tantiquè facit vilissimas & inanissimas mundi vanitates, ut sæpè malit offendere Deum, quàm hominem, æterna bona perdere, quàm caduca, & mandata Dei potius, quàm mundi judicium contemnere!

14. Miser peccator Deum fontem aquæ viæ derelinquit, & fodit sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas, cum posset haurire aquas in gaudio de fontibus Salvatoris.

15. Mavult peccator hostem sequi, qui obsequium tibi præstitum, & brevis voluptatis usuram æternis supplicijs pensat, quàm Christum, qui sequentes se gloriã & honore coronat.

16. Si igitur hæcenus errasti, sicut ovis, quæ perijt, pœnitentiam age de peccatis tuis ex intimo corde, idque vel maximè ob amorem Dei dolo: & si fuerint peccata tua, ut coccinum, quasi nix dealbabuntur, & si fuerint rubra, quasi vermiculus, velut lana alba erunt.

17. Præmissò dein dolore tali de peccatis tuis, eadem integrè & sincère Sacerdoti, cui potestatem Christus dedit ligandi atque solvendi, confitere: Qui enim abscondit scelera sua, non dirigetur. qui autem confessus fuerit & reliquerit ea, misericordiam consequetur.

18. Fili pro anima tua non confundaris dicere verum.

19. Est enim confusio adducens ad peccatum, & est confusio adducens ad gloriam.

20. Quid erubescis coram homine tui similib & peccatore dicere, quod non erubuisi coram Deo facere.

21. Faceffat igitur hic pudor: tunc solam utilis, cum vis peccare: noxius cum vis pœnitere.

22. Quid enim est peccata celare, nisi valnera tegere, & necessariam medici manum nolle admittere, donec computrescant à facie insipientiæ tuæ.

23. Siccine plaris tibi est honor tuus, quàm salus tua?

24. Et propalari times apud hominem unum, tui similem, postea coram toto mundo accusandus & damnandus.

25. Quid facies miser in die illa tremenda, quando revelabit Deus abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium?

26. Certè in die Judicij nihil occultum erit, quod non sciat ab omnibus.

27. Et quod in tenebris dictum, gestumque est, in lumine coram toto orbe patebit.

28. Non ergo pudeat te Sacerdoti id dicere, quod non puduit te coram Deo facere.

M A R T I U S.

1. Peccasti, post confessionem igitur peccatorum tuorum cum vero dolore, & firmo proposito emendationis, ne adjicias iterum: sed & de præteritis deprecare, ut tibi quoad pœnam etiam dimittantur.

2. Vide ne revertaris, velut sus ad volutabrum, aut instar canis ad vomitum.

3. Ecce jam sanus factus, noli amplius peccare, ne quid deterius tibi cõtingat.

4. Facilis relapsus, argumentum est pœnitentiæ minùs seriæ.

5. Propone igitur firmiter omnia priùs pati, quàm Deum rursus offendere.

6. Pœnitentia enim vera est, commissã mala plangere, & plãgenda nõ ampli, committere.

7. Quæso ut aliorum periculo & damno sapias, qui ore quidem confitentur peccata sua, cor autem eorum non est rectum cum Deo; quia semper eadem repetunt; & sic tandem pereunt.

8. Quàm facilè esset multis effugere peccata, si seriò vellent pericula peccandi effugere.

9. Nimis proni ad mala sunt sensus hominis ab adolescentia sua; & tu inter ipsas occasiones, seu incentiva peccandi illatus transibis?

10. Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant? aut ambulare supra prunas, ut non comburantur plantæ ejus?

11. Ecce David, Salamon, Petrus, alijsq; plures Sanctimoniam & Sapientiam celebres erant, his tamen occasio in ruinam fuit, unde & tibi in exemplum humanæ fragilitatis & cautela proponuntur.

12. Insuper cum peccatori tantum debeatur tormentorum, quantum se glorificavit, & in delicijs fuit; nonne æquum est, ut pro mensura delicti, sic & plagarum modus?

13. Tu si sapi præverte sententiã Judicis, & in temetipsum adverte: ne forte tandem mitaris in carcere, non exiturus inde, donec reddas novissimum quadrantem.

14. Facilius est modò Divinæ Justitiæ satisfacere, dum adhuc tempus est misericordiæ & dies salutis, quàm in altera vita per pœnas purgatorij.

15. Facilius est hæc solvere pœnas peccatorum, quàm reservare in illud tempus, in quo ipsæ quoque Justitiæ judicabuntur.

16. Vis ergo satisfacere pro peccatis tuis? Ecce bona est oratio cum Jejunio & Eleemosynis.

17. Porrò satisfactio optima, tibi que utilissima est, adversus ipsa vitia omnem pœnitentiæ vim dirigere, maxime verò ea, ad quæ perpetranda proniores.

18. Sicut ergo exhibuisti membra tua servire inmunditiæ & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc ea exhibe servire Justitiæ in Sanctificationem.

19. Sua cuique morbo, sic & vitio remedia sunt.

20. Nam quorsum pedi malagma admoveas dum saucium caput remedium poscit.

21. Nec dicas: durus est hic sermo & quis potest eum audire? Jugum enim Christi suave est, & onus illius leve.

22. Facile is equitat quem gratia Dei portat, & omnia potest præstare in Deo, qui eum confortat.

23. Dilatatur cor justi, ut non tantum in vijs mandatorum Dei facile ambulet, sed & ut eadem cum alacritate percurrat.

24. Quinimò multò facilius est cælum lu-

crari, quàm terram, placere Deo, quàm munda.

25. Nam labor & contritio, ac infelicitas est in vijs eorum, qui viam pacis non cognoverunt.

26. In circuitu impij ambulant, & non inveniunt viam pacis & veritatis, miserè percutunt.

27. An non ipsorum damnatorum vox esse Vias difficiles ambulavimus, lassati sumus in iniquitatibus nostris.

28. Ecce quàm impigrè currunt filij hujus sæculi, quomodo disrutiant se se, ut modica & mox peritura bona terræ comparent sibi, cœlestia autem penitus negligunt.

29. Tuam ipsius conscientiam consule, annon hæctenus duriora pro mundo & carne tua passus es, quàm quæ Deus pro Cælo lucrando à te exigeret?

30. Nonne si spes aliqua lucri, honoris, aut præminentiæ affulsisset tibi, mox omnem lapidem movisses, & longissima etiam itinera, terrâ marique suscepisses?

31. Si amare pigebat, redamare non pigeat. *Augustinus.*

A P R I L I S.

1. Si ab alio injuriã, damno, aut contumeliã læsus fuisses, quid non fecisses pro commodo, fama & honore tuendo? Atverò, ut Deo placeres, ut cælum lucrareris, quàm exiguum est, quod egisti?

2. O si vel decimam partem eorum, quæ fecisti pro sæculo, fecisses pro Cælo; salvus utique & beatus viveres!

3. Sed quem fructum habes ex omnibus illis, quæ pro mundi hujus vanitatibus egisti, nisi ut erubescas nunc in illis, utpote quorum finis mors est?

4. Convertite te ad omnia, in quibus hæctenus frustra sudasti, quid sunt nisi vanitas & afflictio spiritus?

5. Vanitas vanitatum (dixit Ecclesiastes) & omnia vanitas: præter amare Deum, & illi soli servire.

6. Vidit Salamon cuncta, quæ fiunt sub sole, & ecce invenit, quod univèrsa sint vanitas, & afflictio spiritus.

7. Affluebat divitijs, & fructus est bonis; & vidit, quòd hoc quoque esset vanitas.

8. Magnificavit opera sua, ædificavit sibi domos, & plantavit vineas: fecit sibi hortos & pomaria, & consevit ex cuncti generis arboribus, & vidit, quòd hoc quoque esset vanitas.

9. Habuit armenta, & magnos ovium greges, ultra omnes qui fuerunt ante eum in Hierusalem, & vidit, quòd hoc quoque esset vanitas.

10. Coacervavit sibi argentum & aurum, & substantias Regum, ac Provinciarum; & vidit, quòd hoc quoque esset vanitas.

11. Fecit sibi Cantores & cantatrices, & delicias filiorum hominum, scyphos & urceos in ministerium ad vina fundenda, & vidit, quòd hoc quoque esset vanitas.

12. Omnia quæcunque desiderabant oculi eius, non negavit eis: nec prohibuit cor suum, quin omni voluptate frueretur & oblectaret se in his, quæ præparaverat, & vidit, quòd hoc quoque esset vanitas.

13. Cùmque convertisset se ad omnia opera, quæ fecerunt manus ejus, & in omnes labores suos, vidit, quòd frustrà sudaverit in ijs, vidit in omnibus vanitatem, & afflictionem animi, & nihil permanere sub sole.

14. Cuncti enim hominis dies ærumnis ac doloribus pleni sunt, nec per noctem requiescit, & hoc nonne vanitas?

15. Studiosissimè sub sole laborat, habiturus hæredem, quem ignorat, utrum sapiens, vel stultus futurus sit, & hic dominabitur laboribus ejus, quibus defudat, & de quibus sollicitus est, & est quicquam tam vanum?

16. Est alius, qui laborat in sapientia & doctrina, ac sollicitudine, & ecce homini otioso quæsitâ dimittit; & hoc ergo vanitas & magnum malum.

17. Rursus & aliud malum, & quidem frequentius apud homines: Vir cui Deus dedit divitijs, & substantiam, & honorem, ita ut nihil desit animæ ejus, ex omnibus, quæ desiderat: nec tamen tribuit ei potestatem Deus, ut comedat ex eo, sed homo extraneus vorabit illud; & hoc quoque vanitas & miseria magna est!

18. In imagine pertransit homo: Thesau- rizat; & ignorat, cui congregabit ea.

19. Vanitas igitur est, divitijs perituras quærere, & in illis sperare.

20. Vanitas quoque est, honores ambire & in altum statum se extollere.

21. Vanitas est, carnis desideria sequi, unde postmodum graviter oportet puniri.

22. Vanitas est, longam vitam optare, & de bona vita parum curare.

23. Vanitas est, præsentem vitam solum attendere, & quæ futura sunt non prævidere.

24. Vanitas est, diligere, quod cum omni celeritate transit: & illuc non festinare, ubi sempiternum gaudium manet.

25. O infani & infideles corde, qui tam profundè in tenebris jacent, & nihil nisi carnalia sapiunt!

26. Sed miseri adhuc in sine graviter sentient, quàm vile & nihilum erat, quod amaverunt.

27. Usquequòd igitur Filij hominum gravi corde, ut quid diligitis vanitatem & quæritis mendacium?

28. Verùm tamen Univerfa vanitas omnis homo vivens!

29. Attende ad Cœlestia bona, & videbis, quòd omnia ista temporalia nulla sint, sed valde incerta, & magis gravantia, quia nunquam sine sollicitudine, & timore possidentur.

30. Felix proinde est, omnis is, qui potuit mundum contemnere, experiri que, quàm dulce sit mundi hujus nugis nugarum carere.

M A J U S.

1. Vide jam, quantis malis & periculis obnoxius sit homo in via hac, quæ ambulat, priusquam ad metam certaminis & bravium vitæ æternæ perveniat.

2. Militia enim est vita hominis super terram, sicut dies mercenarij dies ejus.

3. Et homo natus de muliere brevi vivens tempore, repletur multis miserijs.

4. Qui velut flos egreditur, ac conteritur & fugit velut umbra.

5. In tenebris, & in umbra mortis sedes, in medio laqueorum deambulat.

6. Quocunque se vertat, sive ad dextram, sive ad sinistram, ubique hostes & insidiæ.

7. Diabolus tanquam Leo rugiens, circuit quærens, quem devoret.

8. Mundus totus in maligno positus, alliscit ut decipiat.

9. Caro hostis domesticus & inter omnes periculosior, blanditur, ut interficiat.

10. Creaturæ, quæ ei scalæ debebant esse ad creatorem, sunt in muscipulam, pedibus insipientium.

11. Ipsi sensus ejus, portæ sunt & fenestræ, per quas ingreditur mors in animam illius.

12. Cogitationes hominum sunt timidæ, & incertæ omnes providentiæ eorum.

13. De terra est miser homo, nec satis curat, ut conversatio ejus sit in cœlis, sed terrena nimium versat ac diligit.

14. Omnes, quæ sua sunt quærunt, non quæ Jesu Christi.

15. Varijs se immergunt curis & negotijs, negotium verò æternæ salutis negligunt.

16. Infinitis se miscent quæstionibus, & viam, quæ ducit ad cœlum, non requirunt.

17. Semper circa res temporales se occupant, ad orandum verò nullum tempus ijs vacat.

18. Aut si quandoque orare libet, vel id ad ultimam horam, & tempus minus idoneum rejiciunt, vel orationem obiter ac perfunctoriè peragunt.

19. Multi labijs Deum adorant, cor autem illorum longè est ab eo.

20. Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferos descendunt.

21. Quem fructum habuistis in illis, in quibus nunc erubescitis. *Ad Rom. 6.*

22. Corpus, quod spiritum aggravat, corrumpit animam.

23. Est etiam via, quæ videtur homini bona, sed novissima ejus ducunt ad mortem.

24. Multi sapientes sunt, ut faciant mala, & latantur, eùm malè fecerint.

25. O si cogitarent quòd, & quàm citò mundus transiet ac concupiscentiæ ejus!

26. Quod vita nostra velut umbra fugiat, & quasi vapor ad modicum apprensus!

27. O quàm tunc deceptos se esse plangent, quando extrema gaudij luctus occupabit!

28. Sapientia hujus mundi stultitia est apud Deum, & sic infinitus est stultorum numerus.

29. Tu verò noli æmulari in malignantijs, & si te lactaverint peccatores, non acquiescas eis.

30. Depone omnè malitiam, abjice opera tenebrarum, fac fructus dignos pœnitentiæ, abnega impietatem, & sæcularia desideria.

31. Atque deinceps sobriè, iustè & piè vive in hoc sæculo: hæc est enim via, quæ ducit ad Cœlum, & alia non est, præteream.

J U N I U S,

1. Numquid enim vanè Deus constituit omnes filios hominum?

2. Et quorsum tot illis corporis animique dona, contulit?

3. An ut studeant cumulandis divitijs? Non, Nam Deus dicit: Væ divitibus, qui hic habent consolationem suam.

4. An ut famam nominis sui & gloriam quærant? Non. Deus enim non dat alteri suam gloriam, & qui famam apud homines quærunt, in hac vita accipiunt mercedem suam.

5. An ut magnificè & amplè ædificent, quasi hic æternùm victuri? Non. non enim habemus manentem hic Civitatem, sed futuram inquiremus.

6. An ut conjungant domum ad domum & agrum agro copulent? Non. nam qui divites volunt fieri, incident in laqueos Diaboli.

7. An ut circa Villas & juga boum occupentur? Non. nam qui propter hæc in vitati ad nuptias filij Regis Cœlestis venire recusant, non gustabunt Cœnam ejus in æternum.

8. An ut induantur purpurâ & bysso, & epulentur quotidie splendide? Non. nam tales cum divite Epulone sepeliuntur in inferno.

9. An ut comedant & ducant in bonis dies suos, rati hanc suam esse partem? Non. Finis enim eorum interitus, quorum Deus venter est.

10. Vah impia, & nimis impar liberalitati Divinæ est talis cogitatio!

11. Gloria in confusione ipsorum, qui terram sapiunt.

12. Nam multò quidem altiori sine Deo hominem condidit, & redemit.

13. O si homines saperent, & intelligerent, & si-

& suam suam ac beneficium creationis, & redemptionis suæ agnoscerent, & ut par est, æstimare vellent!

14. Deus dedit intellectum homini, & firmavit oculos suos super eum, ut non sit sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, ad cognoscendum Creatorem suum.

15. Intellectum quidem, ut agnosceret Deum ac Dominum suum.

16. voluntatem, ut illum diligeret, & Cœlestia solum appeteret.

17. Memoriam, ut illius, ac beneficiorum ejus, semper recordaretur.

18. Sensum, ac vires tum corporis, tum animæ, ut hæc omnia ad nominis ejus gloriam converteret.

19. Ecce finis, ad quem homo conditus est. Nempe ut Dominum Deum suum laudet, & reveretur, eique serviens, tandem salvus fiat.

20. Constitutus est in hoc stadio, ut strenuè currendo, & certando, tandem accipiat bravium, & coronam justitiæ.

21. At ð cœci, & infelices, qui non sapiunt, nec intelligunt hæc, adeoque nihil minus curant, quàm id, cujus gratiâ conditi sunt.

22. Et quasi in vanum acceperint animas suas, ita circa præsentia solliciti sunt, & toti in his occupantur, quæ inquirent gentes, quæ ignorant Deum!

23. Unde ita corrupti vivunt, & abominabiles fiunt in studijs suis, quasi non sit Deus, & non sit scientia in excelsis.

24. Vel quasi unus sit interitus hominis & jumenti, & æqua sit utriusque conditio: adeo raro, vel nunquam Cœlum, & Cœli præmia cogitant!

25. Considera quæso vanitatem hominum stulto & inani labore se consumentium: seminant multa & inferunt parum: colligunt mercedes suas, & mittunt eas in faculum pertusum.

26. Statuunt oculos suos declinare in terrâ, & malunt laborem pro vili stercore, quàm pro honore & amore Dei, ac proæmio vitæ æternæ.

27. Malunt inanem gloriam venari, quibus promittitur æterna.

28. Pesori quid bonum est, nisi implere

ventrem, carere indigentia, dormire, vivere, sanum esse, generare.

29. Tale tu bonum quæris cohæres Filij Dei! & gaudes quia socius es pecorum.

30. O quam pauci seridè custodiunt vias suas, ut non delinquant in lingua sua! unius verò lingvæ damna & delicta, nulla lingvæ recensere valet.

31. Sed hoc pauci cogitant, quamvis experientiâ didicerint, in multiloquio non desesse peccatum: quantumvis æterna veritas edixerit, de omni verbo etiam otioso reddendam esse rationem.

JULIUS.

1. O quam multorum animas oculi deprædati sunt! Eva, Dina, David, & plerique alij tibi exemplo sunt; nam felix & sapiens est, qui ex alieno malo cavet suum.

2. Quantam partem damnatorum, concupiscentia & voluptates carnis ad æterna supplicia præcipitavit!

3. Quoniam omne, quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ.

4. Tu igitur averte oculos tuos ne videant vanitatem.

5. Abstine à lite, & minues peccata;

6. Multi ceciderunt in ore gladij, sed non sic, quasi qui interierunt, per linguam suam.

7. Sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire, & ori tuo facito ostia, & seras auribus tuis.

8. Verbis tuis facito stateram, & frænos ori tuo rectos: & attende, ne fortè labaris in lingua.

9. Castiga corpus tuum, & in servitutem redige.

10. Qui enim sunt Christi, carnem suam crucifixerunt.

11. Spiritu ambulate, & carnis desideria non perficietis.

12. Caro enim concupiscit ad versus spiritum, spiritus autem ad versus carnem, hæc enim sibi in vicem adversantur.

13. Manifesta autem sunt opera carnis; quæ sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, Idolorum servitus, Veneficia, inimicitia, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ,

dissentia

diffensiones, Sectæ, invidiæ, homicidia, ebrietates, comestationes, & his similia, quæ qui agunt, Regnum Dei non consequuntur.

14. Usquequò proinde claudicatis Filij hominum in duas partes? si Deus est Dominus tuus, toto corde sequere Deum: si quid aliud mavis, vel amas supra Deum, & Christum, quid titulo Christiani gloriaris?

15. Nemo enim potest duobus Dominis servire, maxime, inter se prorsus oppositis, ut est Deus & dæmon.

16. Sed nec Neutralem esse in hac pugna licet. Ait enim Christus: Qui non est mecum, contra me est.

17. Ergo necesse est, ut tibi eligas pro Domino, cui servias, aut mundum, & ejus complices, aut Deum solum.

18. Antequam autem aliterutri servire eligas (utrique enim non poteris, sed neq; neutri) vide, quis & qualis Dominus sit, cui servitium tuum addicere velis, quis illorum plus promittat, quis majora & molestiora obsequia exigat? quis magis meritis sit, cui serviat? Hæc enim in omnibus servitium quaerentibus, aut ad illud necessitatis requiruntur. Quod ut assequar sequentes veritates nota.

19. Deus est essentialiter verax: Diabolus mendax est, & mendacij Pater.

20. Deus mentiri non potest: Diabolus cum ex proprio loquitur, semper mendacium loquitur.

21. Tres sunt, qui testimonium dant in Cælo; Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus: & hi tres unum sunt. Tres sunt qui testimonium dant in terra, Diabolus, mundus, & Caro, & hi tres idem sentiunt.

22. Et scimus quia verum est testimonium illorum; & experimur quia falsum, ac erroneum est testimonium horum.

23. Deus nec decipit, nec decipitur: Mundus & decipit, & decipitur.

24. Vult Deus omnes salvos facere: Intendit Dæmon omnes homines perdere.

25. Sic Deus dilexit nos, ut filium suum unigenitum nobis daret. Sic Dæmon odit nos, ut odium hoc inexplicabile sit.

26. Verbum Caro factum est, ut nos ab æterna damnatione eriperet: Lucifer ex Angelo, Diabolus factus est, ut homines secum ad interitum traheret.

27. Spiritus Sanctus docet nos omnem veritatem, Mundus, Caro, & Dæmon suggerit nobis omnem falsitatem.

28. Spiritus est, qui vivificat: Caro autem non prodest quidquam, & corpus, quod corrumpitur, aggravat animam.

29. Christus est lux vera, quæ illuminat omnem hominem in hunc mundum venientem: Mundus est Dux cæcorum, & ipse cæcus: cæcus autem dum cæco ducatum præstat, ambo in foveam cadunt.

30. Deus est fidelis in promissis: Mundus est fallax, dæmon est mendax; caro non percipit ea, quæ Dei sunt.

31. Deus est immutabilis, apud quem non est vicissitudinis adumbratio: Tranfit Mundus & concupiscentia ejus.

AUGUSTUS.

1. Sapientia mundi stultitia est apud Deum Sapientissimum, Sapientia Dei stultitia esse censetur apud mundum insipientissimum.

2. Hæc autem est vera, & à Deo data Sapientia, ut contemnentes mundum tendamus ad Regna Cælestia.

3. Qui voluerit esse amicus hujus sæculi, inimicus Dei constituetur.

4. Qui divites volunt fieri in hoc sæculo, incident in tentationes & laqueos Diaboli.

5. Et si dives fuerit, immunis à delicto non erit.

6. Facilius est transire Camelum per foramen acis, quam divitem intrare in Regnum Cælorum.

7. Qui amat aurum, non justificabitur.

8. Nihil est iniquius, quam amare pecuniam.

9. Beatus vir, qui post aurum non abiit, nec speravit in pecuniæ thesauris.

10. Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est Regnum Cælorum.

11. Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.

12. Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.

13. Beati qui esuriunt & sitiunt justitiam, quoniam ipsi satiabuntur.

14. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.

16. Beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt.

17. Beati Pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.

18. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam: quoniam ipsorum est Regnum Cœlorum.

19. Beati estis, cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversus vos mentientes, propter me gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in Cœlis.

20. Omnis qui irascitur Fratri suo, reus erit iudicio.

21. Qui autem dixerit fratri suo Racha, reus erit consilio.

22. Qui autem dixerit Fatue, reus erit gehennæ ignis.

23. Sol non occidat supra iram vestram.

24. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo.

25. Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & projice abs te, expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum; mittatur in gehennam.

26. Et si manus tua scandalizat te, abscinde illam & projice abs te, melius est tibi debilem introire in vitam, quam duas manus habentem in gehennam.

27. Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum, bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quam duos pedes habentem mitti in gehennam.

28. Sit sermo vester, Est, est, Non, non: quod autem his abundantius est, à malo est.

29. Si quis te percusserit in dextram maxillam tuam, præbe illi & alteram.

30. Et qui vult tecum in iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium.

31. Et quicumque te angariaverit mille passus, vade cum illo alia duo.

S E P T E M B E R.

1. Diligite inimicos vestros, & benefacite his qui oderunt vos.

2. Orate pro persecuentibus & calumni-

antibus, ut sitis filij Patris vestri, qui in Cœlis est, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super justos & injustos.

3. Estote ergo perfecti, sicut Pater vester Cœlestis perfectus est.

4. Attendite, ne justitiam vestram faciatis coram hominibus.

5. Et faciente te Eleēmosynam, nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua: ut sit Eleēmosyna tua in abscondito.

6. Si dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis Pater vester Cœlestis peccata vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra.

7. Si charitatem non habuero, nihil sum.

8. Quærite primum Regnum Dei, & justitiam ejus, & cœtera adjicientur vobis.

9. Omnis arbor, quæ non fert fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.

10. Æternæ Sapientiæ dictum est. Qui amat Patrem aut Matrem plus, quam me, non est me dignus.

11. Et qui non accipit Crucem suam & sequitur me, non est me dignus.

12. Qui spernit me, & non accipit verba mea, habet, qui iudicet eum. Sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in novissimo.

13. Qui amat animam suam, perdet eam, & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam possidebit eam.

14. Si quis vult venire post me, tollat crucem suam quotidie, & sequatur me.

15. Nili efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in Regnum Cœlorum.

16. Regnum Dei vim patitur, & violenti possident illud.

17. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.

18. Videte, & cavete ab omni avaritia: quia non in abundantia cuiusquæ vita ejus est.

19. Omnis qui se exultat, humiliabitur, & qui se humiliat, exaltabitur.

20. Oportet semper orare, & nunquam deficere.

21. Nisi granum frumenti in terra mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum afferit.

22. Multi sunt vocati; pauci verbò electi.

23. Vigi-

23. Vigilate, quia nescitis, quâ horâ Dominus vester venturus sit.

24. Non omnis, qui dicit mihi: Domine, Domine: intrabit in Regnum Cœlorum; sed qui fecerit voluntatem Patris mei.

25. Contendite intrare per angustam portam.

26. Quàm angusta & arcta est via, quæ ducit ad vitam, & pauci inveniunt eam!

27. Quàm lata porta & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi vadunt per eam.

29. Nolite iudicare, & non iudicabimini: in quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini.

29. Si oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebrosum erit.

30. Nolite Thesaurizare vobis thesauros in terra: sed in Cœlo.

O C T O B E R.

1. Hujus mundi autem sapientia est: Cor machinationibus fovere, sensum verbis velare, quæ falsa sunt, vera ostendere, quæ veras sunt falsa demonstrare.

2. Mundus sibi obsequentibus, præcipit honorum culmina quærere.

3. Svadet, adepta temporalis gloriæ vanitate gaudere.

4. Consultit, irrogata ab alijs mala, multipliciùs reddere.

5. Docet, cum vires suppetunt, nullis resistentijs cedere.

6. Quodsi verò vires resistendi desint, quidquid explere per malitiam quis non valet, hoc in pacifica bonitate simulare.

7. Omne, quod innocenter agitur, à mundo stultum putatur.

8. Et quidquid in opere veritas approbat, carnali sapientiæ fatuum sonat.

9. Ab hujus mundi Sapientibus, puritatis virtus fatuatis creditur.

10. Deridetur à mundo, ut simplicitas, iustorum sapientia: nil per ostentationem fingere, sensum verbis aperire, vera ut sunt diligere, falsa devitare, bona gratis exhibere, mala libentiùs tolerare, quàm facere, nullam ulsionem quærere, pro veritate contumeliam lucrum putare.

11. Quid namque stultius videtur mundo, quàm mentem verbis ostendere, nil callidâ machinatione simulare, nullas injurijs contumelias reddere, pro maledicentibus orare, paupertatem quærere, possessa relinquere, rapienti non resistere, percutienti, alteram maxillam præbere?

12. A mundo duplicitatis iniquitas, nomine prudentiæ palliata diligitur ac æstimatur, & mentis perversitas urbanitas vocatur.

13. Mundi hoc consilium est: venite & fruamur bonis, quæ sunt, & utamur creaturâ, tanquam in juventute celeriter, nullum pratum sit quod prætereat Luxuria nostra.

14. Mundi axioma est: Cum te mortalem noveris, præsentibus exple delicijs animum, post mortem nulla voluptas.

15. Caro concupiscit in omnibus adversus spiritum.

16. Carnalis homo non percipit ea, quæ sunt spiritûs.

17. Qui facit peccatum, ex Diabolo est, quoniam ab initio Diabolus peccat, & homines ad peccandum inducit.

18. Primum autem & palmarium id agit hostis hic, ut opum cupiditatem in homine accendat, ut sic per eam ad omne flagitium viam pareat.

19. Ex opum namque cupiditate nascitur ira, fraus, perjuriam, injustitia, inquietudo mentis, duritia in pauperes, ariditas & distractio in oratione.

20. Ex opibus congestis oritur superbia, & superbia hypocrisis, ambitio, aliorum contemptus, tristitia de secundis proximi successibus, iudicij propriij tenacitas, & alia plurima vitia.

21. Jam vide, quid Deus tibi promittat pro servitijs sibi fideliter exhibitis, quid mundus, caro, & Dæmon? & quidem ille verax, & potens præstare ea, quæ promittit, hic fallax, ista fragilis, & imbecillis, iste mendax: omnes, nec illud modicum quod promittunt, præstare valentes.

22. Promittit mundus honores, sed incertos, cosque transitorios! Deus autem æternos & certos cosque maximos. Nimis enim

honoris!

honorificati sunt amici ejus, & qui ministrat Christo, honorificabit eum Pater ejus.

23. Pollicetur mundus laudes, sed fructus, inanes ac vanas: promittit Deus laudes veras & æternas, & glorificantes se glorificat.

24. Offert mundus spes, sed dubias & fallaces: spes autem quæ in Deo est, non confundit in æternum.

25. Addit mundus dignitates, sed imaginarias, & vix ævenibiles. Deus ex servis suis facit Reges ac hæredes Regni Cœlestis ac Christi cohæredes.

26. Promittit mundus thesauros, sed quos fur subripit, hostis eripit, tinea & ærugo consumit, incendium absumit. Deo servientes thesaurizant sibi tales thesauros, quos nec fur auferit, nec tinea, nec ærugo consumit.

27. Promittit mundus divitias, sed quæ cum dolore acquiruntur, casibus mille deperduntur, in timore possidentur, cum dolore amittuntur. Has autem infinite superant divitiæ Cœlestes.

28. Promittit mundus gaudia, sed quorum extrema luctus occupat. Deus gaudijs suis satiatur. Satiabuntur enim, cum apparuerit gloria Dei: ubi nobis dixerit: Euge serve bone intra in gaudium Domini tui.

29. Promittit mundus vitam longam, quæ in potestate ejus non est, eaque multis miterijs expectam, quamve mors abbreviabit præter spem tuam. Deus verò dat vitam suis immortalam, & cujus non erit finis: vitam in qua nullum aderit malum, aderit omne bonum.

30. Pollicetur mundus bona, sed caduca, & omni apparentia, & hæc ipsa nec integra, nec cumulata. Deus dat suis omnia bona, & talia, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, & quæ nec in cor hominum descenderunt.

31. Offert mundus ac caro potus & cibi voluptatem: sed quam sequitur cumulus morborum. Deus torrente voluptatis potabit suos, & inebriabit illos ab ubertate domus suæ.

NOVEMBER.

1. Proponit suis mundus magnificas ædes, & commoditates in habitatione, quas repente ignis in cineres redigere, inundatio evertere, aut hostis devastare poterit. Sed o quam magna est Domus Dei & ingens locus possessionis ejus!

2. In qua mansiones multæ, & cujus Civitas non eget sole, neque lunâ, ut luceant in ea; nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna ejus est Agnus Dei.

3. Ubi nulla hyemis & æstatis est vicissitudo, nullus ætus, nullum frigus, nulla æris incommoditas.

4. In qua nullus dolor, nulla invalétudo, nulla molestia corporis, nullus timor mortis.

5. Ipsa Civitas ærum mundum, simile vitro mundo, & fundamenta muri Civitatis omni lapide pretioso ornata.

6. O pulchra Cœli patria! o beata superam sedes!

7. Quam dilecta Tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & desicit anima mea in atria Domini!

8. Quam mihi sordet terra, dum Cœlum aspicio!

9. Mirum proinde est, & maxime mirum, homines reperiri, ratione præditos, quos fluxarum rerum amor in Cœli hujus oblivionem inducit.

10. Promittit mundus amplæ hæreditatis successorem, quam mors brevi rapiet, & ex quibus te ad versarius, lite, aut vi exturbabit. Deus te vult facere hæredem Regni Cœlestis in æterna perpetuitate.

11. Proponit mundus & caro ac Demoni voluptates, sed turpes, & brutales, ut quas Deus dat servis suis, sunt incomparabiles majores, eaque tam corporis, quam animæ, & quidem cœlestes.

12. Reverà non sunt condignæ passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

13. Id enim, quod in presenti est momentaneum & leve tribulationis, supra modum in sublimitate, æternum gloriæ pondus operatur in nobis.

14. Sed ecce, prohi dolor! promittit Deus summa ac æterna, & torpescunt mortalium corda.

15. Promittit mundus temporalia & parva & servitur illi aviditate magnâ.

16. Pro modica præbenda longa via curritur.

17. Et pro æterna vita à multis vix pes semel à terra levatur.

18. Vile pretium queritur, pro uno numismate interdum turpiter litigatur, pro vana re & parva promissione, diu noctuque fatigari non timeatur.

19. Ast pro bono incomparabili & premio inestimabili, pro summo honore & gloria interminabili vel ad modicum fatigari pigritatur.

20. Reprehenditur frequenter mundus, quod fallax sit & vanus; non tamen facile relinquatur.

21. Scitur, quod Dæmon sit mendax; & tamen illi creditur.

22. Constat, quod caro sit fragilis, & prona ad peccatum; & tamen illi fiditur.

23. Credimus, quod Christus sit Via, Veritas & Vita; & quidem via inviolabilis, & tamen per eam non imus: veritas infallibilis, & tamen factis credere nos negamus; vita interminabilis, & tamen hanc non amplectimur.

24. Fide tenemus, quod Christus sit Lux mundi, & lux in tenebris lucens, & quod mundus sit tenebræ; & tamen homines magis eligunt tenebras, quam lucem.

25. Habet quidem Jesus nunc multos amatores Regni sui Cælestis, sed paucos bajulatores suæ Crucis.

26. Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis.

27. Plures in venit socios mensæ, sed paucos abstinentiæ.

28. Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo, aut cum eo aliquid sustinere.

29. Multi Jesum sequuntur ad fractionem panis, sed pauci usque ad bibendum calicem passionis.

30. Aut ergo mundus fallitur; aut Christus errat. Christus errare non potest. Igitur mundus fallitur, ac simul multos fallit.

D E C E M B E R.

1. Sola salus servire Deo, sunt cætera fraudes.

2. Relinquamus ergo tenebras, qui solem querimus, deseramus tenebras, qui lumen sequimur, contemnamus mundum, qui Deo placere cupimus.

3. Nos igitur diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos.

4. Si diligitis me, mandata mea servate.

5. Quis nos separabit a charitate Christi: tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius?

6. Amanti Deum nihil est difficile.

7. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua, & ex totis viribus tuis.

8. Deus diligentes se diligit.

9. In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum.

10. Si sic Deus dilexit nos; & nos debemus alterutrum diligere.

11. Si diligamus invicem: Deus in nobis manet, & charitas ejus in nobis perfecta est.

12. Si quis dixerit, quoniam diligo Deum; & fratrem suum oderit, mendax est.

13. Et hoc mandatum habemus a Deo: ut qui diligit Deum, diligit & proximum suum.

14. In hoc cognoscimus, quoniam diligimus natos Dei: cum Deum diligamus, & mandata ejus faciamus.

15. Hæc enim est charitas Dei, ut mandata ejus custodiamus: & mandata ejus gravia non sunt.

16. Sive ergo manducatis, sive bibitis, (monet Apostolus) sive aliud quid facitis, omnia ad gloriam Dei facite.

17. Quidquid tibi venerit, ceu Deus immisisset, accipias.

18. Dei voluntas & beneplacitum, est regula; cui quidquid conforme, bonum; quidquid disforme, malum est.

19. Scimus autem, quoniam diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum, ijs, qui secundum propositum vocati sunt Sancti.

20. Corpus credis medico, cum in morbum incidisti; literam jurisperito; vitam dum in mari periclitaris nauclero; viam, quam non nôsti, vel uni puero; & dubitabis te in manus Dei consignare fidenter, quæ falli & fallere nesciæ, quæ Paternæ, quæ potentissimæ sunt, & benignissimæ?

21. Nihil accidit tibi per omnem vitam, aut accidere poterit; quin illud præviderit Deus:

- Deus: Deo enim nihil improvidum, nihil non prævisum.
22. Amori Dei, timorem ejusdem adjuuge: qui enim timorem Dei postponit, diu stare in bono non poterit.
23. In omnibus rebus respice finem, & qualiter stabis ante Deum districtum Judicem.
24. Frequenter repete illud cum Regio Vate: Confige timore tuo carnes meas, à iudicijs enim tuis timui.
25. Aut illud: Non intres in iudicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.
26. Nihil enim erit tam minutum & exile in verbo, cogitatione, & opere, quod non omne hic Iudex sit rimaturus.
27. Et si iustus vix salvabitur, quomodo tu peccator coram eo subsistes?
28. Astra enim non sunt munda coram eo: In Angelis suis reperit pravitatem: ipsas etiam iustitias dijudicat; scrutatur corda & renes; ac intentionum seroque rimatur fibras.
29. Nolite timere eos, qui occidunt cor-

pus, animam autem non possunt occidere: sed potius timete eum, qui potest, & animam & corpus perdere in gehennam.

30. Lauda Dominum tuum temper, quoniam bonus, quoniam Sanctus, quoniam misericors, quoniam omnipotens, quoniam sapientissimus, quoniam omniscius, quoniam Ens perfectissimum, carens omni imperfectione, & omnem in se continens perfectionem.

31. Pro Complemento huius-angii, Nota parabolam illam Christi: arborem sici habebat quidam plantatam in domo sua: & venit quærens fructum in illa, & non invenit. Dixit autem ad cultorem Vineæ, Ecce annis tres sunt (& quid si plures) ex quo quæro fructum in ficulnea hac: & non invenio. Succide ergo illam: ut quid etiam terram occupat? At ille respondens dicit illi, Domine dimitte illam & hoc anno, usquedum fodiam circa illam, & mittam stercora, & si quidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam. Parabolam hanc tibi applica.

DISSERTATIO POLEMICA ALTERA.

QUÆSTIO I. POLEMICA.

Quomodo Duci Belli inveniendum sit Tempus lucentis Luna, seu hora, quibus noctu Luna luceat?

Non mediocriter juvat Ducem Belli, ut sciat, quot horis Luna, datâ quâcunque nocte luceat; proderit enim id illi ad commensurandum tempus, vel pro subducendo noctu Exercitu, in casu necessitatis & periculorum, vel pro eodem promovendo, ad invadendum Castra hostilia: id autem hâc ratione, quis assequi poterit: ætas Lunæ, hoc est dies, quot jam transiêre ab initio Novilunij, vel si post Plenilunium sit dies, quot restant ad 30. usquè, multiplicentur per 5. & numerus inde productus dividatur per 6. Quotiens enim indicabit horas, quibus nocte illâ Luna splendebit, & si suprâ sint aliquot

aliquot unitates ex hac divisione, eæ indicabunt totidem partes sextas unius horæ, quibus præterea Luna splendet illâ nocte. Loquimur autem hic de horis inæqualibus, quibus olim Romani utebantur, noctem quamcunque, vel diem in 12. partes dividendo, quæ præterea dictæ sunt inæquales, quia pro varia diei, & noctis magnitudine, ipsæ quoque varix erant, adeoque inæquales, non quidem inter se comparatæ, sed horas unius noctis aut diei, cum horis alterius noctis aut diei comparando. Porrò ante Plenilunium horæ hæ computandæ sunt post occasum Solis: post Plenilunium autem ante ortum Solis. Quod si quis voluerit horas. has inæquales revocare ad æquales. Numerum horarum æqualium illius noctis (nempe quot percurrunt ab occasu Solis præcedentis diei, usque ad ortum Solis subsequæ diei) multiplicet per 60. (scilicet minuta) ac productum dividat per 12. & habebit, quot Minutorum sint singulæ illæ horæ inæquales. Quantitatem illarum horarum inæqualium multiplicet iterum per numerum earundem, prodibit summa Minutorum totius temporis lucentis Lunæ eâ nocte: quam summam si dividerit rursus per 60. (quot scilicet Minuta una æqualis hora in se continet) habebit in quotiente numerum horarum æqualium, & si quæ unitates super fuerint, Minuta earundem horarum.

QUESTIO II. POLEMICA.

Quomodo in ordinario Compasso hora noctis, splendente Lunâ, indaganda sit?

Nemo ambigit, quòd in Castris, alijsve Expeditionibus militarijs, expediat quàm sæpissimè scire, quota noctis, dato quovis tempore, sit hora. Ad hunc autem finem non omnibus est ea facultas, ut rotatilia horologia secum valeant circumferre; communis compassi facilis est comparatio, sed usus illius in ordine ad cognoscendam ex eo horam noctis ad Lunæ lucem, non omnibus, imò sat paucis est notus, quem proinde hic placuit apponere. Horam igitur noctis sic ex eodem indagabis. Primò. Lunâ radiantæ aptabis Compassum, uti assolet, super aliquo plano, ita, ut acus magnetica in meridiana linea rectè subsistat. 2. Considera horam, quam umbra fili palam facit. 3. Pone deinde Indicem Lunæ, quæ in superiori parte Compassi affigi solet, ad numerum ætatis Lunæ. 4. Quære in semicirculo superiore Indicis Lunaris numerum illius horæ, quem filum Compassi demonstrabat, & observa, quotus numerus illi in circulo intermedio correspondeat, is enim horam quæsitam indicabit.

QUESTIO III. POLEMICA.

Quomodo latitudo Fluminis, vel Fossæ, Civitatem aliquam, aut Munitionem ambientis, sit exploranda?

Licet varijs modis id fieri possit, ex ijs tamen duos tantum, eosque simpliciores, & faciliores hic seligemus. Et quidem. Primò. Tota hæc res confici potest, nullo etiam advertente, ab aliquo perambulante circa fossas Mœniorum, vel in ripa fluvij illius, cujus latitudo est dimetienda, per solum pileum latum, quem quis in capite gestat, idque hæc ratione: Stans erectus ad ripam fluvij, vel fossæ alicujus, respice in alteram ejus partem, & extremitatem pilei capiti impositi tamdiù deprime, vel eleva, donec radius visualis illam extremitatem pilei radat, & terminetur ad alteram partem, seu ripam fluvij, vel fossæ. Secundò. Manente eodem corporis, ac pilei situ, verte te ad planitiem, atque in ea nota signum, in quod terminatur radius visualis, radens eandem extremitatem pilei. Tertiò. Metire postea spatium terræ inter te, & signum notatum in dicta planitie, huic enim spatio æqualis est fluvij, vel fossæ latitudo. Alter modus securior, & adhuc facilior, est talis. Primò. ad ripam fluminis, vel fossæ erige perpendiculariter baculum, quem gestas, & factâ in eo fissurâ, infige illi bacillum aliquem minorem. Secundò. Applicato oculo ad baculum respiciendo supra dorsum bacilli, eleva, ac deprime eum intra fissuram tamdiu, donec radius visualis cadat in alteram ripam, sive partem fluvij, vel fossæ. Tertiò verte baculum, sic immoto prorsus manente infixo illo bacillo, & applicato rursus, uti priùs, ad baculum oculo, respice per bacillâ illius dorsum, in signum aliquod in opposita planitie: Quanta enim fuerit signi hujus distantia à te, tanta etiam erit latitudo illius fossæ vel fluminis.

QUESTIO IV. POLEMICA.

Quenam observanda sint circa rescissiones internas Munitionum tempore obsidionis?

Ultimum refugium est, quoties aliqua Munitio oppugnatur, imò & expugnatur, facere rescissiones internas, quibus obsessi se tegant, novasque semper, ac novas hostibus moras injiciant. Unde rescissio nihil aliud est, quàm intrapriores munitiones, quas hostis impugnat, vel etiam jam expugnavit, noviter erecta munitio. Igitur circa dictas rescissiones hæc sunt observanda. 1. Rescissiones hæc fiant maturè, quoties prævidetur, quam maximè in partem adversarius suam impugnationem dirigat; nam, si

tumul;

tumultuariè fiant, solidari non poterunt. 2. Figura rescissionum varia est, prout situs loci, & quantitas, ac qualitas terræ, ac materialium patitur. Possunt igitur, vel eandem prorsus figuram habere, quam munitiones principales, vel diversam; sic potest fieri secundum propugnaculum interius, intra, vel post principale propugnaculum exterius, Revalinus intra Revalinum, & sic de alijs; vel intra propugnaculum novus Revalinus, aut forcipula, aut opus cornutum, vel coronatum. 3. Notandum est hujusmodi rescissiones non requirere plures Præsidarios, quàm si eæ abessent, neque enim utiles sunt, adeoque nec defendi debent, nisi occupatâ prius eâ munitione, in qua continentur, adeoque propugnari possunt ab iisdem, à quibus priores munitiones propugnabantur. 4. Inter munitionem occupatam, & rescissionem, aliquid semper spatij relinquendum est, quælibet enim rescissio fossâ instrui debet. 5. Si fieri potest, sic construantur, ut ab aliqua alia statione defendantur. 6. Debent rescissiones hæc patere, quæ Urbem spectant. 7. Nonnunquam partes Munitionis conquassatæ adhibentur, ut opus rescissum perficiatur. Sic ex residua parte propugnaculi disjecti in apice efformari potest duplex forceps, vel simplex, quæ fossam habeat. 8. Etiam postquam totum occupatur propugnaculum ab hoste, intra ipsam Urbem posse fieri adhuc similes rescissiones. 9. Nunquam relinquenda est vetus Municio licet conquassata, nisi in extrema necessitate, unde omnia adhibeantur, quæ moram possint injicere hosti, ad eisdem occupationem. 10. Ad hunc finem excitantur pali Horizontaliter infixi, statuantur dolia lapidibus, vel terrâ repleta, ad obsessos tegendos, quæ postquam nullus restat ulterioris defensionis locus, præcipitantur, ut multos hostes opprimant; Muricibus item obstruitur aditus, dum autem deseritur ruina, dato signo, ex alijs stationibus exploduntur in hostem musquetæ ac tormenta.

QUESTIO V. POLEMICA.

De Granatis Manualibus.

Manuales Granatæ, sphaeræ sunt, seu globi ejus magnitudinis, ut facile manu militis prehendi, & emitti in hostem possint; usus earum præcipuus est, dum hostes impressionem in Urbem faciunt, vel conferti in exercitum irrumpunt. Fiant igitur globi ferrei, vel cuprei, vel vitrei, intus vacui, quorum diameter trium digitorum, crassities decimæ aut duodecimæ partis diametri, foramen Granatæ duas nonas diametri obtinet. In quod inseritur Tubulus ligneus, ejus latitudo est duorum trientum ejus diametri, vacuum tubuli $\frac{1}{2}$ diametri habet. Granata tota pulvere pyrio granatulo impletur, tubulus autem pulvere pyrio communi cum salis nitro & sulphure æqualiter mixto. Firmatur deinde tubulus circa foramen glutine com-

posito ex 4. partibus picis nigrae, ac colophoniae partibus 2. terebinthinae parte 1. cera parte 1. Ubi tubulus fuerit bene firmatus, & oneratus sua materia, in summitate tubi, pulvere trito inpergitur, & aqua glutinis, ut firmiter inhæreat. Postremo, ubi opus fuerit, accenditur hic pulvis, mox in hostem granata projicitur, & ubi ignis ad imum pervenerit, granata dabit suum effectum.

QUÆSTIO VI. POLEMICA.

Quæ majora Tormenta longius suos globos ejaculentur, quam minor?

MAjoritas Tormentorum non accipitur hic secundum longitudinem, sed secundum majorem magnitudinem orificij Tormenti, seu diametri ejusdem. Certum autem est, & experientia comprobatur. 1. Quod, quò globus tormenti bellici major fuerit, eò etiam ad majus spatium eum explodi. 2. Quod, si plures ab eodem tormento minores globi explodantur, non ferantur ad tantum spatium, quantum unicus globus, adæquans diametrum ejusdem tormenti. 3. Quod ejusdem magnitudinis globi, quò minoris ponderis fuerint, eò etiam ad minus spatium, & minori velocitate ferantur. Quorum omnium ratio Physica est assignanda: & primi quidem est hæc ratio, quia minori globo ejusdem materiae, facilius resistit aër, quam majori, quod svadetur ex motu gravium deorsum; nam si duo globi inæquales ejusdem materiae simul dimittantur è sublimi, minor nonnihil tardius feretur: quamvis hæc differentia non sit ita perceptibilis in suo descensu gravium, ac in motu globi ex tormento excussi ob celeritatem nimiam.

Ratio verò secundi est. Quia quanto plures globi minores, pro majori emittuntur, illis pariter magis resistit aër, eò quò occupent majorem aëris superficiem, simul divisi, quam si unicus ex ijs omnibus conflaretur globus, major autem superficies aëris, cæteris paribus, virtuti motrici magis resistit, quam superficies aëris minor. Ergo.

Ratio demum tertij est. Quia quò globus in specie est gravior, eò gravitate sua melius medio resistit, ac impedit, quo minus jam inaccensus pulvis eum pat, adeoque plus etiam de impetu eidem hæc ratione imprimatur. Confirmatur hæc ratio experientia, nam dum exploditur bombardæ sine globo, non edit strepitum dimidium illius, quem producit, dum globo instruitur.

De globo plumbeo est etiam peculiaris ratio, cur longius feratur ex eodem, aut similis superficie, & longitudinis tormento, quam ferreus. Quia is vi adigi potest in cannam, ita, ut omnem exhalationi exitum denegat, adeoque majori vi excutitur ab accenso pulvere, quod non præstat glans ferrea.

sine periculo perfringendæ caanæ. Sic etiam singularis ratio est, cur globus ligneus ad tantum spatium non ejaculetur, ac ferreus ejusdem tormenti, nempe; quia non est capax tanti impetûs, eò quòd si tantum imperum conciperet, periculum esset, ne partes separentur ab invicem, sicque globus dissiliret, præterquam, quòd globus ligneus priùs ejiciatur, quàm totus pulvis accendatur, & quia est levior, & porosior, magis etiam eidem aër resistit.

QUÆSTIO VII. POLEMICA.

An ventus obliquè in globum ex bombardâ, vel tormento explosum incurrens, ictum reddat obliquum?

Respondendum, id necessariò evenire: si enim aër resistet globo in directum pergenti, motumque ejus retundit, necesse est, ut etiam ventus, præsertim vehementior à latere in eum impingens, impetum eidem imprimat, ex una parte in alteram obliquè aliquantulum eum iactentem, quòd maximè contingit, si tormentum fuerit elevatum ad mediam elevationem, seu ad angulum 45. graduum, ita, ut globus in aère maximum arcum faciat, magnumque spatium emetiat; tunc enim globus in sine fertur lentius, ac consequenter faciliùs avertitur à suo tramite; unde consequens est, ut in situ elevato, si ventus vehementior obliquè spiraret, nonnihil obliquè fiat etiam tormenti collimatio; neque obstat, quòd ventus globum quietum, & solo insistentem, nullo modo moveat; id enim faciliùs præstare poterit in motu globi, qui dependet à qualitate impressa, motum globi ad hanc, vel illam partem determinante; ad id ipsum juvat mediij raritas; sic etiam ponderosissima navis, quæ aliàs à plurimis hominibus vix dimoveri potest, in aqua pergens, vel ad unum pueri, remi impetum, movetur ad partem unam ex altera.

QUÆSTIO VIII. POLEMICA.

An imbecillior sit ictus tormenti dum globus fluvium, lacum, aut paludem transi?

Dicendum omnino ab aère crassiori retundi impetum globi, adeoque motum illius retardari, & debilitari. Ratio est. Quia eò debilior evadit ictus globi, quòd major est resistentia mediij dividendi, atque crassior aër, cujusmodi est is, qui crassioribus vaporibus ex fluvij, lacus, aut paludibus ascendentibus intermiscetur, difficiliùs dividitur. Ergo tunc debilior, ac brevior evadit ictus. Quantum autem debilitetur, id ex latitudine & magnitudine fluvij, lacus, aut paludis, & qualitate vaporum ex ijs prodeun-

tium de-

tiam dependet: volunt nonnulli, si fluvius sit satis notabilis, eum ad quartam partem imminui, quod maxime verum est, si de jactu elevato sit sermo.

QUÆSTIO IX. POLEMICA.

Quanam causa sit, quòd si ex mari in terram explodatur tormentum, validior ictus evadat, quàm si ex terra in mare?

Ratio dubitandi hujus experientiae esse posset. Quòd idem spatium in utroque casu, globo sit emetiendum, eademque sit aëris temperies, & consequenter eadem resistantia. Verùm experientiae dictæ suffragatur hæc ratio. Supponamus enim aërem maritimum crassiorē esse, terrestrem verò defusciorē. Dum igitur ex terra in mare exploditur tormentum, initio, hoc est circa tormentum, non est tanta resistantia, atque adeò non accenditur totus simul pulvis, in fine verò, ubi jam langvet impetus à crassiori aëre maris, fortius illi resistitur, & consequenter debilitatur. E contra verò, dum è mari exploditur, circa tormentum resistit aër vaporosus, unde plus pulveris accenditur, fitque validior ictus, in fine autem utpote in rariori aëre minuitur resistantia, adeoque facilius per eundem globus tormenti fertur. Referunt nonnulli, notatam fuisse tantam differentiam, ut ferè quartam partem spatij metiendi adæquarit. Quod autem de mari dictum est, idem dicendum est cum proportione, si ex fluvio, vel lacu; aut palude fiat in terram tormenti explosio, & vice versà ex terra in paludem, lacum, fluviumve versus.

QUÆSTIO X. POLEMICA.

Cur globus tormenti navim in aqua supernatantem non penetret tam facile, quàm murum, vel navim in sicco existentem?

Respondeo, id evenire ex eo, quòd navis in aqua supernatans non resistat ictui tormenti, sed eidem cedat, desecit enim ad eam partem, in quam impellitur. Hæc autem cessio obtundit ictum, uti videmus in mollibus corporibus: v. g. in lana, vel tela, in quibus totus tormenti impetus retunditur. Ex eadem causa provenit, cur vehementius verberetur globò tormenti navis ad nos veniens, quàm fugiens.

QUÆSTIO XI. POLEMICA.

*An in aliqua determinata distantia validior sit ictus tormenti, vel bombar-
da, in minori, quàm indeterminata distantia?*

Tenendum est, dum est in minori distantia, validiorem esse ictum, quàm in majori, id tamen provenire ex accidente: in majori siquidem distan-

cia per motum globi multum aëris commovetur, qui in partem anteriorem delatus, si statim in corpus durum impingat, recurrit rursus in globum, eumque nonnihil remoratur, quod vix ad aliquot passus locum habere videtur. Hinc etiam suggesta bellica, quam poterunt, maximè muris disjiciendis ad-moveri debent.

QUÆSTIO XII. POLEMICA.

An Tormenta crassiora cæteris paribus, ictus validiores efficiant?

Respondendum, Tormenta crassiora, cæteris paribus, & validiorem, & aliquantò certiorum ictum efficere. Ratio prioris est. Primo, quia quò Tormentum est crassius, eò magis resistit, ne accenso pulvere resiliat; Unde tota vis pulveris in globum impenditur, & si quæ in tormentum insumitur, hæc quasi reflexè in globum regreditur, sicque validior ictus efficitur. 2. Quia quò tormentum est crassius, eò minùs periculum erit ne distringatur, atque adeò major copia pulveris pyrij adhiberi poterit pro operatione tormenti, ex quo validiorem ictum necesse est sequi. Ratio autem secundi est. Quia Tormentum crassius, non tam facilè retrocedit, aut movetur in exitu globi è Tormento, adeoque linea collimationis non tam facilè movebitur, & consequenter certior ictus erit, minùsque à scopo aberrabit.

QUÆSTIO XIII. POLEMICA.

Utrum Tabulatum, in quo stat Tormentum, dum exploditur, debeat esse Horizontaliter planum, vel inclinatum; & si inclinatum, utrum tale debeat esse ad exteriorem, vel interiorem partem?

Volunt aliqui, ut tabulatum, cui imponuntur Tormenta, sit Horizontaliter planum, hæc ducti ratione: Quòd ex retrocessione taliter situati Tormenti nullus refundatur error in ictum: retrocedit siquidem in tali casu Tormentum per lineam rectam in directum positam cum linea, per quam fertur globus. Si verò tormentum sit in situ elevato, hoc est, si tabulatum sit acclivè ad partem interiorem, tunc retrocessio elevabit ictum globi, adeoque aberrabit globus à scopo, in quem est directus, per excessum; si autem tormentum sit in situ depresso, hoc est, si tabulatum sit acclive ad partem exteriorem, tunc retrocessio deprimet ictum globi, adeoque aberrabit globus à scopo per defectum. Verùm hæc ratio dubitandi, fundatur in ea opinione, quæ tenet totum motum retrocessionis tormenti absolvi, priusquam globus è tormento egrediatur, cujus tamen contrarium ostensum est superius,

superius, ubi probavimus motum retrocessionis tormenti, & globi simul, unoque impetu fieri.

Fatendum nihilominus est, aliquid erroris, ex illo etiam exiguo motu tormenti, dum globus egreditur, invehi posse in istum.

Cum enim eodem præcisè tempore, quo imprimitur impetus globo ad decurrendum spatium, imprimatur tormento quoque impetus, quo retrocedit, si hæc retrocessio fuerit obliqua ad motum globi, eandem obliquitatem imprimet, & ipsi globo, vi cujus separatus quoque nonnihil incedit obliquè, hunc tamen errorem existimo esse modicum. Unde putarem hoc punctum, non esse magnæ considerationis, præsertim, cum acclivis situs tabulati alias insuper sibi annexas habeat commoditates: Nam si hæc acclivitas fuerit ad partem interiorem, facilius ad suggestum promoventur tormenta; si verò fuerit ad partem exteriorem, facilius promovetur tormentum ad suam fenestram, & simul multum minuitur illa tormenti retrocessio.

QUÆSTIO XIV. POLEMICA.

An globus è Tormento Bellico emissus aliquamdiu feratur per lineam rectam, an verò quam primùm è Tormento egressus est, incipiat aliquantisper inclinari & descendere?

Ratio dubitandi nonnullorum est petita ex motu gravium deorsum, qui motus præcisè non est contrarius Horizontali. Supponantur igitur per unum semiminutum secundum, gravia per 4. circiter pedes descendere, & per idem semiminutum secundum percurri Horizontaliter à globo emissio quingentorum passuum distantiam, ita, ut non attingatur scopus, ad quem dirigitur tormentum, sequitur, quòd debeat in tali casu globus in libero aëre volitans descendere & inclinari deorsum, ad 3. vel 4. pedes post decursum, distantem 500. pedum per Horizontalem motum. Ergo insunt signum esse, quòd quamprimùm è tormento egressus est globus, inceperit aliquantisper inclinari & descendere, adeoque, quòd nunquam feratur per lineam rectam, Mathematicè & in rigore loquendo. Quod confirmant hoc ratiocinio: Quia post aliquod tempus deficiente parumper impetu globi, deficit magis, & inclinatur globus: Ergo etiam, dum erat ejus integer impetus, inclinabatur tamen aliquantisper, estò insensibiliter: Non enim videtur esse major ratio, cur impetus remissior in continuatione ulterioris motus ex. g. 5. graduum, non impediat descensum globi, & impetus ut sex, quem habet initio egressus è tormento globus, eundem impediat, ac omnem actum gravitatis, in actu secundo suspendat. Sed tenendum est, globum è Tormento Bel-

lico emiffum, aliquamdiu ferri per lineam rectam, idque tamdiu, quamdiu im-
 petus eidem impreflus, non adæquatur à gravitate ejusdem globi. Post adæ-
 quationem autem illam, incipit obliquè descendere, eò femper magis ac ma-
 gis, quò magis ac magis deficit, ac decrefcit prædictus impetus eidem im-
 preffus, ubi autem totaliter defecerit, globus non jam per obliquum, fed per-
 pendicularem motum descendet, vi fuæ gravitatis deorfum. Ratio eft. Quia
 motus efficitur in actu fecundo, fecundùm qualitatem & vim motivam præ-
 valentem; Initio autem, dum globus egreditur è tormento, qualitas impreffæ
 prævalet ipfi naturali gravitati globi: Ergo, huic nullus, fed foli illi debe-
 bitur motus Horizontalis rectus: In medio autem utrique virtuti motrici, de-
 ficiente fcilicet superioritate qualitatis impreffæ, debetur motus, fed at-
 temperatus, adeòque partim Horizontalis, partim descenfivus, feu Horizon-
 taliter obliquus. In fine demum, ubi tota vis perit qualitatis impreffæ, defi-
 cit motus Horizontalis, & manet folus motus perpendicularis deorfum, gra-
 vitati innatæ globo, debitus. Confirmatur, quia quando diftantia non eft ma-
 gna, attingitur in fitu Horizontali ille fcopus, ad quem dirigitur tormentum,
 quod non fieret, nifi omnino suspenderetur gravitatio. Accedit experientia:
 Nam fi ponantur octo, vel decem in lineam rectam circuli, fecundùm inter-
 vallum, quo cenfetur communiter globus rectè procedere, per omnes globos
 trajicit, quod fimiliter nequiret fieri, nifi globus ad aliquod fpatium notabile
 rectam lineam percurreret.

QUESTIO XV. POLEMICA.

Utrum pars exterior Foffæ, utiliter muro cingatur?

ITa putant nonnulli, ducti hæc ratione, quòd sic impediatur hostis, ut non
 poffit foffam intrare. Sed hæc fortificatio foffæ, videtur nil aliud effe,
 quàm inutiles expenfæ. Aggreffiones liquidem Urbium, & foffarum ab
 hoste non fiunt per apertas vias; neque enim hostis nudo pectore infiliet in
 foffam, fed per accessus, quos sibi effodit, adit foffam, & facile illum murum
 4. vel 5. pedum perfringet, ac aditum sibi ad foffam aperiet, quorfam ergo tot
 fumptus, & tot dierum labor? Accedit ad hoc infuper etiam aliud incommo-
 dum, quia fic obfeffis profus negatur occasio erumpendi, quem tamen in fi-
 nem in fortalitijs, quæ moderno tempore ædificantur, pars exterior foffæ fo-
 let effe acclivis, ut obfeffi eò faciliorem habeant afcenfum per illum in hostem
 irumpere volentes. Ubi tamen non eft firma terra, adhibeant utiliter hæc
 lapideæ fubftrudiones, ne terra in foffam ruat, eamque repleat.

QUÆSTIO XVI. POLEMICA.

Utrum Porta Urbis, melius collocetur non procul à propugnaculo, vel in medio Cortinarum?

Cum nullus in Fortalicio locus magis muniendus sit, ac Portæ, consequens est, ut pro Portis collocandis eligatur talis pars circumferentiæ Urbis, quæ sit & in se fortior cæteris partibus, & facilius præmunitionibus alijs fortificari possit. Unde concludendum est, Portas Urbis, melius collocari in medio Cortinarum: Cortina enim cæteris partibus est fortior: Nam & tota se totam defendit, & ab alijs partibus nempe à facie propugnaculorum, & ab alis eorundem, & à Revalinis (ubi ij dantur) defenditur.

Fossæ quoque inibi sunt latiores, quàm alibi, plures quoque fieri possunt ex parte illarum fortificationes, pluresque adhiberi cautiones ad arcendos hostes. Jam si Porta collocetur in medio Cortinæ, æqualiter ea distabit à duobus proximis propugnaculis, adeoque æqualiter ab utroque defendi poterit, quo commodo caret Porta non procul à propugnaculo collocata, utpotè ab uno propugnaculorum justò remotior. Hinc minùs aptus locus adhuc est pro porta collocanda, facies Munitionis, vel agger ipse, ordinariè siquidem latera, faciesque munitionum primùm invaduntur, portæque hujusmodi aut dirruuntur, aut à proximis ruinis obruuntur.

QUÆSTIO XVII. POLEMICA.

Utrum, in oppugnationibus debeat impeti cortina potius, quàm propugnaculum?

Rectæ Rationi omnino consentaneum est, debiliores fortalitiij obfessi, partes, cæteris paribus præ fortioribus aggrediendas esse: sic enim & labor minuitur, & pericula majora evitantur, ac ærario quoque & salarii Militum consulitur. Porrò debiliores mœniorum aut vallorum partes sunt illæ, quæ à paucioribus defendi possunt, fortiores verò, quæ possunt defendi à pluribus. Item cæteris paribus fortiores sunt illæ partes, quæ magis directo ictu defenduntur, quàm illæ, quæ obliquo. Rursus alia est fortitudo vel debilitas partium Munitionis intrinseca, alia extrinseca: Fortitudo intrinseca est ipsa partis constitutio sufficiens ad resistendum hostilibus machinationibus, secluso omni alio auxilio, à compartibus vicinis præstando: seu est partis talis dispositio, ut illa sola sine adjutorio aliarum valeat resistere hosti, saltem notabiliter, & si non planè inexpugnabiliter; Hæc autem consistit in justa crassitie, altitudinis, & amplitudine Mœniorum, vel vallorum; si enim ista non sint satis crassa, facilè tormentis permeantur, ac sic propugnatores exponuntur icti.

tur ictibus hostilibus, & obsessoribus patet insuper aditus in Urbem, post late perforata moenia vel valla. Si sunt demissa facile transcenduntur, proinde nec indigent alia operosa oppugnatione; Si sint angusta, seu non satis ampla, paucos capient propugnatores, unde facile superabuntur, quia Moenia se sola non defendunt, sed defenduntur à propugnatoribus, sicuti illa sunt pro secuto propugnatoribus: debent præterea moenia ad hoc, ut habeant fortitudinem intrinsecam, etiam bene esse accommodata pro defensoribus; alias estò sint sufficienter crassa, alta & ampla, non adeò difficulter expugnabuntur; nam, ut dictum est, illa se sola non defendunt, sed debent defendi ab hominibus. Hinc patet jam quid sit è contrario debilitas partis alicujus Moeniorum intrinseca. Fortitudo verò extrinseca consistit in eo, quòd una pars ab alia defendi possit, quæ tantò major est, quantò ea à pluribus compartibus defendi potest. Debilitas extrinseca appellatur, si quæ pars non possit defendi ab alia, aut parùm, aut incommodè defendi. Hinc deducitur 1. Intrinsecam fortitudinem inanem ferè esse, sine extrinseca, quia se sola non satis defendit, & si non habet extrinsecam, brevi ruinabitur. Deducitur 2. Debiliorem virtutem intrinsecam, meliorem esse, si habeat multam extrinsecam, quàm fortem intrinsecam, sine omni extrinseca: Quia intrinseca sibi soli relicta, tantùm quasi negativè hosti nocet, non admittendo illum, scilicet intra Urbem; extrinseca verò arceat hostem positivè, nimirùm, dum illum offendit jaculando, alijsque missilibus telis. Deducitur 3. Intrinsecam suppleri posse ab extrinseca, illam verò partem fortissimam esse, quæ utramque fortitudinem, hoc est, tam intrinsecam, quàm extrinsecam habet.

His positis, ut ad Quæstionem redeamus. Dicendum est, in oppugnationibus propugnaculum potius impetendum, quàm cortinam: Tum quia hæc est fortior reliquis partibus, tum quia à pluribus compartibus defendi potest, uti & ex ipsius cortinæ alis (si cortinæ sic constructæ sunt, ut his non careant), præsertim verò ex casamatis, ex quibus hostis directo ictu etiam tormentis impeti potest, & ab ascensu cortinarum arceri ac repelli.

QUÆSTIO XVIII. POLEMICA.

Utrum, si Propugnaculum impeti debeat, utilius impetatur facies, vel angulus Propugnaculi?

Quæstionis hujus facilis est resolutio ex jam dictis. Nempe utilius impeti propugnaculi faciem, quàm angulum: Tum quia facies propugnaculorum debiliores sunt, quàm ejusdem anguli; Tum quia nonnulli ex ala adverti propugnaculi, & aliquantum ex ala cortinæ (si linea stringens ad-

gens adfit) defendi possunt, dum hostis propè est; ex facie autem propugnaculi adversi vix aliquid, propter nimiam ictus obliquitatem. Et hoc quidem intelligendum est de faciebus propugnaculorum multilaterorum: Nam si pro propugnaculis, turres rotundæ sint, aut quadratæ, hæc undique impeti possunt, cum sint in ordine ad defensionem mancæ, & debilissimæ, utpote non valentes lateraliter arcere ab omni parte hostem, sed & à frontali defensione tutus erit hostis, ob altitudinem muri, ubi ad eum appropinquaverit. Ergo nonnisi unicum periculum subibit, nimirum, si quid dejiciatur desuper.

QUÆSTIO XIX. POLEMICA.

Utrum Propugnacula plena, præferri debeant carvis propugnaculis?

Ratio dubitandi est. Quia propugnacula sufficienter propugnantur vallo, æquali vallo cortinæ: cum enim vallum cortinæ sit tantæ firmitatis, ut ictus tormentorum bellicorum sustinere, eisque resistere valeat, vallum quoque propugnaculorum idem præstabit, utpote æquale cortinæ vallo. Inutiles proinde & superflue erunt omnes illæ expensæ, quas ad integrè replendum propugnaculum oporteret facere. Hanc tamen œconomiam in diminutione expensarum, exæquant commoda, quæ ex propugnaculis plenis proveniunt: Nam primò facilius propugnantur, cum sint capaciora plurium militum, & facilius in eis suas stationes adeant Sclopetarij. Deinde quod rei Caput est, si ruinetur, & evertatur facies propugnaculi ab hoste, imò vallum ipsum occupetur, adhuc rescissionibus, novoque munimento locus est, si propugnaculum plenum sit; si verò sit vacuum, conscenso semel vallo, aggressor è superiori loco pugnat, & defensor ex inferiore statione se tueri cogitur; Ergo sic aggressoris conditio erit melior, quam defensoris, in cuius tamen commoditatem propugnacula eriguntur.

QUÆSTIO XX. POLEMICA.

De Cuniculis.

Cuniculorum, prout moderno tempore construuntur, finis est, ut pulvere pyrio disijciatur aliqua pars propugnaculi: per cuius ruinam, stationem suam in eodem hostis figere possit. Porro circa efformationem, promotionem ac constructionem illorum, observanda sunt sequentia.

1. Superatâ sôlsâ fortalitiij per accessus, designetur locus in facie propugnaculi, cui pulvis supponi debet. 2. Antequam sodiendo ad locum destinatum

perveniat, fiant duo, tresquè inflexus, ut pulveri sit impeditior retrogressus. 3. Canalis hic suffolus, sit altus, pedes 4, & paulò minùs, latior. 4. Ubi per-ventum est ad locum designatum, effoditur ibidem receptaculum altitudinis sex, vel septem pedum, latitudinis quatuor, aut quinque. 5. Huic vascula plena pulvere pyrio sic imponuntur, ut se loco jungant; sic enim breviori tempore pulvis totus accenditur, ac proinde fortius aget. 6. Singula autem vascula sint alicubi aperta, ut statim accendi valeant. 7. Pulvis vero non diù ante inferendus erit, quàm accendi debeat, aliàs enim sensim humectatur, & corrumpitur. 8. Diligenter obstrui debet orificium canalis, seu ingressus illius lapidibus & alijs Materialibus, & solum foramen relinquendum pro botulo, seu tubulo pulvere pleno, ad pulverem usq; vasculorum supposito-rum pertingente, ut fomite admoto incendi cuniculus possit tempore statuto. 9. Illud etiam experientia docuit, pulverem pyrium in eam partem vi- res suas exercere, ad quam plus spacij relictum fuit inter vascula pulvorea, & receptaculi superficiem lateralem. 10. Unum vasculum nitrati pulveris 12. pedum ruinam terræ infert; hinc colligere licet, quantum pulveris re- ceptaculo sit imponendum. 11. Plura autem sunt, quæ Cuniculum remo- rari possint; sæpe enim occurrit aqua, hæc proinde anthleis exhauriatur, vel aliò per Canales derivetur; subinde intervenit arena, quæ sustentari debet, & opus promoveri, donec ad solidam terram deveniatur.

QUÆSTIO XXI. POLEMICA.

De Anticuniculis.

Anticuniculi sunt fornices ducti secundum facies propugnaculorum; per quos contra hostiles Cuniculos agitur. Quia verò non ex omni parte Moeniorum habentur parati hujusmodi fornices idè ad im- pediendos Cuniculos, fiunt in obsidionibus putei, nonnihil obliqui tantæ pro- funditatis, ut infra fossam Propugnatores devenire per eosdem possint; Tum fit porticus, quæ fossam transmittat, transmissâ fossâ, sit alia porticus, quæ viam intercipiat, quâ hosti veniendum est. Ut autem advertatur, ad quam partem hostes agant Cuniculos, fiant plures hujusmodi putei, ducanturq; multi minores Canales, quasi ramusculi, in quibus statuatur Excubitores, qui auscultent, an hostes veniant, & quâ parte? deprehensio sic conatu ho- stili, apposito ad eam partem terræ insitio tormento, terra perumpitur (si tamen crassities illius septem aut octo pedes non superaverit) sicq; aditus ho- stibus præcluditur, Fossoresq; repelluntur, & Cuniculus obstruitur; Repel- luntur verò hostes ex Cuniculo, fumo, sed efficacius ignibus artificialibus; aliquan-

aliquando autem & ipsis armis ac certamine, quando tam propè ex utraque parte ventum fuerit. In illis locis, in quibus anticuniculi profundiores esse non possunt, supernè aperiuntur, sicq; obfesti erumpunt, ac Cunicularios invadunt. Quodli hujusmodi putei, & ex ijs tales porticus fieri non possunt, eò quòd aqua impleantur, non est periculum, ut ex ea parte hostis Cunicularum agat; idem enim illi quoq; est incommodum.

QUESTIO XXII. POLEMICA.

Cur ictus medij, seu semirecti, cæteris paribus, sint longiores?

Res sanè mira est, quòd, quò magis tormentum elevatur, magis procul globum ejaculetur usq; ad gradum 45. post hanc verò Elevationem rursus semper decrescat distantia, per quam globus defertur; videtur enim, quòd cum eadem proportione continuè deberent longitudines hæ emissionis globi crescere, etiam post elevationem 45. graduum, sicut crescunt usquè ad gradum 45. Et tamen certa experientia est in contrarium. Quæritur igitur ratio Physica hujus experientia. Pro qua assignanda, supponenda sunt hæc duo. I. Quòd eò longinquior fiat ejaculatio globi è tormento, quò altior est elevatio globi supra solum, seu quò major ejus distantia, à pavimento dum incipit descendere: cum enim per motum illius describatur linea arcualis, quò ejus vertex elevatior erit, eò ejus crura majora erunt, majoremq; circumferentiam habebunt, & consequenter à majori corda subtensam, seu majorem distantiam à termino à quo, ad terminum, ad quem. Quò autem magis elevatur tormentum, majorem arcum facit globus ex eo emissus adeoq; ad majorem distantiam fertur: Ergo habetur jam ratio, cur hæc distantia ejaculationis crescat ab horizontali situ per elevationes semper majores & majores usq; ad gradum Elevationis quadragesimum quintum. Cur verò postea in majoribus elevationibus tormenti supra Gradum 45. seu semirectum Angulum decrescat? Pro ratione supponendum secundò est. Ad longitudinem ejaculationis globi concurrere etiam directionem ejusdem globi secundum lineam, aut horizontalem, aut non longè distantem ab horizontali; Si enim machina ad elevationis gradum maximum dirigatur, torus impetus in elevando globo impenditur, non autem in promovendo longius. Atquè propterea globus emissus, in majori elevatione supra gradum 45. deficit a longitudinis distantia: Requiritur igitur ad longissimum ictum hæc duo, ut & elevetur globus, quantum fieri poterit, & directio non distet nimium ab horizontali. Hæc duo autem habentur, si gradus semirectus seu 45. Graduum seligatur. Ergò.

QUÆSTIO XXIII. POLEMICA.

Quomodo Portæ muniri debeant?

1. **A**mplitudo portæ seu latitudo sit 10. aut. 12. pedum, altitudo 14. vel 15. longitudo tanta, quanta est crassitudo Muri, vel valli, in quo est collocata. 2. Exterior ejus structura fiat de ejusmodi lapidibus, qui nec a pluvia corrumpi, nec fistulosi effici queant. 3. In fundamentis externis arcus apponantur globi, ne currus columnas portæ lædant. 4. Portæ lignum erit ex optima quercu, in qua nec nodi nec rami debiles reperiantur, bis, terve aut etiam quater vectibus, clavifvè nexum. 5. In medio lateris dextri fit ostiolum, seu minor portula, cujus altitudo debet esse quatuor pedum, latitudo duorum & medij, ejusdem lignum sit similis fortitudinis, cujus est lignum majoris portæ. 6. In medio fornicis majoris Portæ, ponebantur olim dentati clavi pro Cataractis, verum modernis temporibus non est horum usus: Tum quia inficijs tormentis resistere non valent, tum quia curribus aut trabibus eorum casus impediri facilè potest. 7. Igitur loco horum meliùs substituuntur trabes & arbores, deciduæ dictæ, medio pede ab invicem distitæ, quæ per foramina in fornice facta dimittantur, ad hostilem irruptionem.

QUÆSTIO XXIV. POLEMICA.

Qualiter Pontes Portarum fieri debeant?

1. **P**ontes, qui Portis apponuntur, sunt ductitij, eorum longitudo ferè est eadem, ac latitudo, crassities 8. aut novem digitorum. 2. Alaxilla, per quam pons rotatur, diametrales 14. ad 16. habeat pollices. 3. Binæ extremitates portæ fortibus ferreis firmentur annulis. 4. Ad utrumquè latus portæ statuuntur currules axes, pede uno longi, binis ternisvè ex diametro pollicibus crassi. 5. Annulis portæ inserantur Catenæ potiùs, quàm funes crassi, ut pons absquè strepitu dimitti nequeat. 6. In aliquibus locis pro pontibus non nisi crassi asseres super transverla ligna ponuntur, qui noctibus singulis elevantur, ac rursus de die reponuntur. 7. Alcubi ab intra retro porram, ampla sit quadrangularis fossa, quæ duabus portis medijs, decipulæ instar, contegitur, hæ noctu aperiuntur, & de die iterum demittuntur. 8. Columnæ Pontis possent esse moles lapidea, attamen meliores sunt, ligneum tabulatum habentes, ut in necessitatis casu rescari queant, ac comburi. 9. Sint eæ ad minùs 14. aut 15. pedes latæ. 10. Si ante portam lunatum

Junatum desit propugnaculum, pons mediam super fossam fit latior, ut ibi excubantium militum sermetur statio, pontem habens ductitium, quod à residuo pontis separetur. 12. In fine pontis ponantur repagula, quæ tornatibus trabibus occluduntur, sic accommodatis, ut facile attolli ac demitti valeant.

QUESTIO XXV. POLEMICA.

Cur Triangula vel Quadrangula Munimenta parum valeant?

Cum Munimentum ita disponi debeat, ut quælibet pars, & se, & aliam possit defendere, atq; etiam ab alijs defendi; clarum est, triangula, vel quadrangula Munimenta minimi roboris esse: carent liquidem lineam defensivam ex vicino propugnaculo, & multo magis ex tota Cortina, postquam hostis propius accessit. Ergo quodlibet propugnaculum sibi soli relinquatur, adeoq; multitudini non interruptæ hostium, diu resistere non poterit.

QUESTIO XXVI. POLEMICA.

Quid de Casamatis fortalitiis sentiendum sit?

Tenendum omnino est; Quod Casamatæ sint omnium partium munitionis fortissimæ; nam ab omnibus alijs partibus defenduntur, & ipsæ etiam se defendunt, atque insuper ab hoste, impeti non possunt, utpotè post alam propugnaculi latentes, defendunt quoque & ipsæ alias partes, præsertim Cortinas, ac portas, hostesque eas perumpere volentes, potentissimè ab ascensu, & assultu arcent, etiam tormentis, & quidem compendiosè à magna strage; Nam Tormentum ritè applicatum, seu directum, potest totum ordinem scalarum appositarum uno iclu evertere, quod certè non præstant multi etiam manuales Sclopi. Deinde Milites propugnantes sic à Casamatis fortiores evadent contra assultum hostis, quàm sine illis. Sunt autem Casamatæ certæ concamerationes, quæ in lateribus fieri solebant, ad imponenda bellica tormenta, nunc ea locis demissis imponuntur.

QUESTIO XXVII. POLEMICA.

Quam ob causam, circa Fortalitium nullus debeat esse locus, qui ab intra non possit poti tormentis?

Hoc est primum Principium modernæ Architecturæ Militaris, ut quocunque loco, imò puncto, hostis subliterit, propugnantium pateat

telis & globis: Cujus ratio est. Si namq; aliquis locus ejusmodi sit, hostis eum occupabit, facileq; se in illo muniet, utpotè à propugnantium telis & globis securus, ex quo ad minùs duorum dierum intervallo talem faciet excavationem, & ad Urbem accessionem, qualem ex alio non fecisset octo, aut decem dierum spacio.

QUÆSTIO XXVIII. POLEMICA.

Quanam circa murorum in Munimentis extruccionem observanda sint?

1. **V**T diutiùs valla durent, muris cinguntur. 2. Satiùs autem est, vallum erigi, priusquam muri construantur, ut sic terra duorum aut trium annorum pluvia consolidetur. 3. Pro vallis accipiatur terra è fossis, sic enim unâ quasi operâ & valla assurgunt, & fossæ circumducuntur. 4. Vallum calculosum non est firmum, sabulosum paulò est meliùs. 5. Latericea terra, reliquis terris præfertur pro vallis & aggeribus. 6. Terra pinguis & solida non habet adeò denso muro opus, ceu macra & fluida. 7. Lateres utiliores sunt pro extruccionem murorum munimenti, quam lapides, & inter lapides optimi sunt molliores, ac sicciores. 8. In locis, ubi magna lignorum copia, arborum strues locantur, quibus terra benè contusa pressaq; superimponitur, ac sic consequenter muri hujusmodi, aut potiùs valla, tormentis deijci nequeunt, nec ab igne lædi; minùs constant, & citiùs eriguntur decuplo, quàm valla lapidea, & decem lapidea citiùs prosternentur, quam ligneum simile unum. 9. Durabiliores, & magis resistentiùs globorum, muri sicum fornicibus, ac arcubus fiant, ita, ut unus alteri superponatur, atq; ut unus superior binos inferiores contegat!

QUÆSTIO XXIX. POLEMICA.

Quanam circa valli extruccionem observari debeant?

1. **S**I vallum de 15. ad 25. pedes altiùs extet circumjacente Campo, satis altum est. 2. Si alicubi majori opus esset altitudine, terræ agger supra vallum elevetur, & formetur; nec vallum ultrà elevandum. 3. Crassitudo valli sufficit, si infrà sit de 20. ad 30. pedes, ac suprâ de 17. ad 25. hæc enim vastitas, & majoribus tormentis resistere valet, & sat amplum spaciùm habet, ut super id pedites cum tormentis in ordinem redigantur ipsa tamen Basis valli non sit minùs lata, quàm 45. pedes complectens. 4. Proprium tempus valla erigendi est æstivum; tunc enim, cum terra sicca sit,

fit, ad libitum potest disponi & ordinari. 5. Terra optima pro vallis est, argillofa, dein paluftris. 6. Cefpes, quo valli fummitas & latera veftiuntur, fit bonus, in latitudine ſex, in longitudine quindecim, in altitudine quinque pollices complectens. 7. Si verò cefpes deſit, cruſta terræ pinguis adhibeatur, in eaq; ſeminentur trifolia pratenſia, complures radices habentia. 8. Quoties vallum ad altitudinem unius pedis elevatur, tempore eodem undiq; virentes ſalicis rami, pollicem craſſitie haud excedentes, eidem interponantur, terraq; benè contundatur, ita ut ex altitudine unius pedis ad 4. vel 5. palmos ſubſidat, quem in finem aliqui nonnihil aquæ eidem affundunt, ſic enim meliùs conſolidatur. 9. Ad extra etiam ad quemvis ordinem avena aut ſemina fœni, majoriſquè trifolij ſeminari ſolent, ſic enim & decora valla evadunt, & magis firmantur per herbarum dictarum radices ac fibras, partibus terræ hoc modo ſibi invicem magis cohæreſcentibus, & in unum quaſi concreſcentibus. 10. Si in vallo arbores plantentur, eæ tempore pacis erunt pro ejuſdem ornamento; tempore belli in uſum Militum pro magno commodo.

QUÆSTIO XXX. POLEMICA.

Qualiter terra aggeres ſupra vallum erigi debeant?

1. **T**erræ aggeres ſupra valla, ex eadem materia, & cum iſſdem cautelis erigi debent, uti valla. 2. Sit eorum altitudo ſupra vallum 9. aut 10. pedum. 3. Debent eſſe capaces, ita ut 4, vel etiam ſex tormenta recipere valeant. 4. Figura ſint circularis vel ovalis, vel quadrangularis longæ. 5. Non expedit, ut contegantur muris, alioquin enim, ſi tormenta hoſtilia in eos explodantur, multùm ijs, qui vallum tuentur, officient.

QUÆSTIO XXXI. POLEMICA.

De Fundamentis Munitionum.

1. **C**uncta Fortalitia, ſive ea Muro ſtrui debeant, ſive ſolâ aggeſtione terræ, perfectè firma ut habeant fundamenta, necesse eſt. 2. Unde, ſi terra, in qua munitiones eriguntur, non ſit pinguis ac ſolida, 5. aut 6- pedes in profundum ſuffodiatur, ac palis fiſtucatis è quercu, vel alno, aliòvè ſimili forti ligno ab invicem 5. vel 6. pollices diſtantibus, quàm profundiffimè inſigi poſſunt, firmetur. 3. Ablatâ dein ad pedem medium terrâ de palis ſic inâxis, totum illud ſpaciùm lapidibus repletur. 4. Si terra ſit ſabuloſa, fundamenta ad octo pedes ſuffodiantur, & loco palorum fortibus

bus pavimentis è ligno sternantur. 5. Porrò ne pali sic terræ infossi fortalis putrescant, illorum extremitates adurantur, & in oleo, aut resinâ extinguantur.

QUÆSTIO XXXII. POLEMICA.

Quomodo Arca, armamentaria, plateæ, & excubia in Fortalitijs ordinari debeant?

1. **S**iquidem in Fortalitiis locus pugnandi & propugnandi, præferendus est loco commodè habitandi, ideò sufficit, si in eo pauciores, & minùs lateæ sint Plateæ; unde sat erit, si ex his minores contineant in sua amplitudine 18 pedes, grandiores verò triginta sex. 2. Arca medijs Fortalitij debet esse proportionata militum numero, ordinariè autem pro vallo quovis requirantur 200. aut si obsidio sustinenda sit, 500. milites. 3. Excubiarum structuræ sint fornicibus munitæ. 4. Præcipua custodia excubiarum sit in portis, ac pontibus. 5. Armamentaria sint in proximis valli plateis, ut tantò faciliùs munitiones, in vallum transferri possint. 6. Pulvis pyrius servetur in locis siccis, laminisquè ferreis benè oclusus, nec unquam in uno loco servandus, ne uas injectione ignis, totus consumatur.

QUÆSTIO XXXIII. POLEMICA.

In quo tota Ars militaris consistat?

TOta militaris ars in his quinque punctis consistit. 1. Ut quis sciat, quo pacto extruere & fortificare omnis generis loca oporteat. 2. Ut noscat, quâ ratione colligendus sit miles, ubi eidem consistendum, quomodò dirigi, procedere, Castra metari, collocari, disponi, confingere, ac receptui canere debeat. 3. Quomodo tam pacis, quam belli tempore, fortalitia conservanda sint? 4. Quâ methodo instituenda obsidio. 5. Ut perfectam habeat compositionem, usum, atq; effectum flammæ artificialis, armorumq; ignitorum. Ita Georgius Fournier in Architectura sua militari.

QUÆSTIO XXXIV. POLEMICA.

Quâ ratione Casamata in necessitatibus certis sint præmunienda?

Quia Casamatæ humiliores sunt, quàm aliæ partes Mœniorum, ne ipsæ primæ periculum subeant (quæ tamen alijs partibus defendendis destinantur).

destinantur & tumido præsertim flumine, vel exundante fossæ aquâ, oportebit eas supetnè validis & duplicatis cratibus, atque dentatis, immixtis intra muros tum cortinæ, tum alæ, munire, unâ quidem externam Casamatæ mûri faciem, alterâ internam stringente, ac sic Casamatæ abunde securæ erunt.

QUÆSTIO XXXV. POLEMICA.

Cur acuti anguli in propugnaculis debiliores sint, quàm recti, vel obtusi?

Hujus quidem Ratio data est Quæstione 22. Partis prioris. Hic tamen ejus debilitas magis ostenditur. 1. Quia illud est debilius, quod facilius perfringitur. Atqui propugnaculum acuti anguli facilius perfringitur, utpotè quod globus tormentarius facilius permeat, cum illius unum latus ab alio averso minùs distet. Ergo. 2. Quia propugnaculum acuti anguli, paucos potest capere propugnatores: Nam ubi latera magis coeunt, ibi minus est spatij intermedij, sed in acutangulo latera magis coeunt; igitur minus relinquunt spatij intermedij, adeoque pauciores in illo esse poterunt defensores. Certum autem est, eò fortiores esse, cæteris paribus, aliquam partem maniorum, quò plarium defensorum est capax. Ergo. 3. Quia tormenta in tali propugnaculo commodè disponi non possunt.

QUÆSTIO XXXVI. POLEMICA.

Utrum saltem spectando paucitatem sumptuum, propugnacula acuti anguli, prælegi debeant?

Videtur primâ fronte, minores sumptus requiri ad propugnaculum acuti anguli, quàm recti, vel ad rectum accedentis, utpotè angustius rectiangulo, & à fortiori, obrusangulo: Nihilominùs certum est, majores, & quidem serè duplo, necessariò fieri expensas in propugnaculum acutangulum, quàm ad rectangulum, vel quod ad rectum angulum accedit, estò enim illud sit angustius, serè tamen duplo longiores habet muros. Ergo quoad muros est dupla impensâ. Adde nunc terræ aggestionem, quæ similiter duplo debet esse major in acutangulo, ob majus spatium, quod in longitudinem occupat. Sed & fossa major, quia longior circa propugnaculum acutangulum fodi debet, ac consequenter & lorica fossæ; maneat ergo tanquam certum, multò graviores fieri sumptus, pro acutangulo propugnaculo, quàm alio.

QUESTIO XXXVII. POLEMICA.

Utrum Quinangula vel sexangula Munimenta sint præferenda 10. aut 12. Angulorum Munitionibus?

PLurium, quàm sex angulorum, ut v. g. 10. aut 12. Angulorum Munimenta, id habent commodi præ reliquis, quòd alas in cortinis amplas habere possint, sine defectu anguli propugnaculorum, & consequenter à pluribus defendi possit propugnaculum, quod impetitur; à pluribus autem defendi posse, plus virium eidem affert; per hoc enim augetur potentia extrinseca illius, & hæc utique præferenda est soli potentiae intrinsecæ, quæ consistit tantummodò in ipsa validitate propugnaculi. Hinc consultissimè agunt Architecti Militares Belgæ, dum, ut alam in Cortina acquirant, imminuere aliquantulum non dubitant angulum propugnaculi, in omnibus munimentis usque ad duodecangulum. Atque ex hoc capite munimenta plurium Angulorum, quàm sex, præferenda erunt pentagonis, aut hexagonis. Verùm Pentagona & Hexagona alia rursus habent commoda, quibus carent multangula. Nam imprimis paucioribus indigent defensoribus, minori etiam comæatu; diutiùs proinde obsidionem tolerare possunt, non egent tanto pulvere tormentario, & sclopetario, nec tot tormentorum Magistris, non est tantum periculum contagionis in ijs, utpote, cum pauciores complectantur personas, minor quoque est occasio dissensionum & prodicionis, & propter hæc commoda, præeligitur Munimentum pentagonum vel hexagonum, & ideò nominatissima Arx Antuerpiensis est tantum pentagona, Mediolanensis hexagona, Palma similiter nova in Foro julio, & Leopoldopolis in Hungaria hexagona.

QUESTIO XXXVIII. POLEMICA.

Quid sentiendum sit de succinctis muralibus munitionum, Fausse Braje dictis?

FAusse Braje sive Falsa Braga, Latinè, antemurale, promurale, vel succinctus muralis nuncupatur. Estque lorica ad valli pedem extracta. Hoc genus munimenti alij probant, alij improbant. Qui improbant, pro ratione adducunt, quòd magnum, & ferè duplum requirat indiem; cum enim illo circumdantur valla principalia, necesse est, illius partes aliquas esse longè majores partibus vallorum principalium. Deinde necdum concordant inter se Polemici: An succinctus ille debeat attolli supra lineam lorice suburbanæ, vel in eadem linea esse: Nam si in eadem sic linea, nihil nocere poterit hosti ad pedem lorice suburbanæ, vel ultra eam existenti: Si verò sit altior,

tunc

tunc exposita erit tormentis, non secus, quàm propugnaculum, & vallum, sed nec arcebit hostem, ubi aliquantulum processerit in fossa, quia erit is jam sub ictu illic; ad initium autem fossæ nihil offendet hostem vallum principale; nam jaculationes ex superiori vallo impingent potiùs in ipsam falsam Bragam, nisi fortè fossa sit admodum lata; cujus tamen nimia latitudo plurimùm obest munitionibus. Præterea, si capiatur hic succinctus, actum erit, de reliquo principali vallo, evertetur enim illud non nimio labore, post captum succinctum. Deinde hujusmodi antimuralia, vel sunt murata, vel non? si non, tunc nec adeò ægrè devastantur tormentis, neque adeò difficulter scanduntur; si verò sint murata, periculum duplex creant militibus, unum à fronte, si tangatur lorica succincti; alterum à tergo, si tangatur globo tormenti vallum principale, tum enim dissiliencia frusta lapidum, undique ad magnum spatium facient propugnatores periclitari, & ægrè in sua statione persistere. Demum, vel habeant tormenta, vel non habeant hæc Promuralia? si non habent, sunt nimis infirma contra hostem, qui venit cum tormentis: si habent, tum iterum accrescit numerus & tormentorum, & eorundem Magistrorum, & Falsam Bragam ultra Moenia principalia necesse erit protrudi ad minimum 24. pedibus, seu 4. orgijs, deinde 12. pedes tormento, & totidem pro lorica succincti, adeoque opus erit etiam fossam totidem orgijs promoveri, ac sic novos, eosque non necessarios sumptus iterum augere. Qui verò hoc genus munitionis probant, his rationibus ducuntur. Primò. Quòd hostem diutiùs contineat. 2. Quòd tam directam, quàm obliquam, & quidem utramque duplicem, habeat defensionem: Arcet item hostem Musquetis antequam hostis intret fossam, postquam autem intravit fossam, agit ad minùs tormentis contra Batterias hostiles, ac sic duplicatâ infestatione reprimat hostem. 3. Quia experientia docuit in complurium Urbium expugnationibus, foricâ suburbanâ expugnatâ, haud multo molimine fossas aqueas fuisse superatas, eò, quòd eruptiones obfessorum fossâ aqueâ impediente, obfessores in fossa jam existentes, lateraliter solum ab alis oppositis impeti possent, tuti à frontè, ob valli necessariam altitudinem, quæ hostem tam vicinum conspectui, telisque propugnantium eriperet. Tam exitiali autem incommodo medetur antemurale. Ergo. His igitur ventilatis. Tenendum est. Promuralia talia fossæ aqueæ unicam tutelam esse, ex illis siquidem ictibus certissimis, & à frontè, & à latere fossæ oppugnatores submoventur. Fossæ verò siccæ eo præsidio non indigent. Verùm hinc oritur sequens.

QUÆSTIO XXXIX. POLEMICA.

Cur Promuralia sint utilia in fossis aquæ repletis, non item in siccis?

Quia nempe si fossa sit aquea, non est periculum, quòd eam tam citò hostis repleat, vineâsque obsidionales aggerat & promoveat; quia impediendo aquâ, non poterit negotium agere cumulatim, ac proinde facis erit contra eum agere sclopis, imò & expediet, quia minus pulverum, & rerum necessariarum absumunt 20. Musquetarij, quàm unicum tormentum, certiores quoque illorum sunt ictus, densiores item, atque crebriores; quare hostes difficiliùs evadent 40. vel 50. scloporum ictus, quàm duorum, aut 4. tormentorum rariùs jaculantium. Jam verò si in fossa aquea sint antimuralia, ex ijs impeti poterit hostis scloporum ictibus directis, & ex propugnaculis, tormentorum jaculationibus lateralibus, adeòque faciliùs ex fossa submoveri. E contra autem si fossa sit sicca, sclopetarij parùm nocebunt, in illam enim hostis intrudet currus integros varijs rebus refertos uno impetu, quos necesse erit tormentis disjicere; intrusionem verò hanc sclopetarij non valent impedire; quia intra sapam imprimetur curribus impetus, & sic in fossam dimittentur; quod hostes facere non possunt in fossa aquea, antequam eam repleant, & in ea iternant sibi quasi pontem, ad quem faciendum debent le viritum scloporum periculo exponere, adeòque poterunt ex antimuralibus validè à sclopetariis impeti. Finis igitur unicus promuralis, est fossæ aqueæ defensio, sicca eo præsidio non indiget.

QUÆSTIO XL. POLEMICA.

Quid sentiendum sit de Rastratis Urbium Mœnibus?

Rastrati hujusmodi muri conspiciuntur adhuc in antiquarum Civitatum Mœnibus. Verùm talia mœnia non satis juvant Defensores Civitatis. 1. Quia sunt debilia, sunt autem debilia, quia sunt tenuia, aut si sint crassa, impediunt laterales ictus. Primum est per se clarum; nam crassities unius talis dentis eminentis, non excedit duos pedes, hæc autem nimis debilis est ad tolerandos ictus, etiam communis tormenti. Ergò. Alterum etiam patet, nam si sit crassities illius sufficiens ad sustinendum ictum tormenti, debet esse 12. pedum, adeòque intra spatium 12. pedum, nonnisi duo ictus laterales fieri poterunt, cum tamen in tanto intervallo plures esse possint, ac debeant; si vero spatium illud interjacens marginis coarctetur, coarctabatur, & lineæ defensionis lateralis, & sic ferè soli directi ictus fieri poterunt. 2. Quia tales dentes eminentes sunt murati, seu

constantes lapidibus, qui proinde tacti tormento, diffiliunt eò, quò fert globi impercus, hic autem feruntur in propugnantes, ergo in eos frustra disjecta diffiliunt, eosque lædunt, aut saltem securos esse non sinunt.

QUÆSTIO XLI. POLEMICA.

Quid sentiendum sit de Mœnibus, interpolatas fenestellas habentibus?

Munimenta, quæ in Mœnibus habent interpolatas fenestellas, iisdem defectibus laborant, quibus rostrata. Tenues enim sunt illorum muri, raræ sunt hæ fenestellæ, adeoque & paucæ defensionis lineæ, aut si sint multæ, exiguo labore murus diruetur tormentorum ictibus, ac proinde nemo defendentium audebit comparere, atque sic propugnatoribus muri spoliati patebunt hosti, impetiti verò diffiliunt in ipsos propugnatores, nec facillè reparantur in ipsa defensione: expositi siquidem sunt laboratores hostium jaculationibus; Ac proinde parvi sunt valoris. Talia tamen olim sufficiebant, uti & rostrata, quando tormentorum usus, nondum erat.

QUÆSTIO XLII. POLEMICA.

De Munitionibus transvadanicis & transfluminaribus.

Cum animadversum esset, Urbem non admodum ægrè oppugnari, si adversa ripa ab hoste occupetur, ut ea ripa hosti aut infesta esset, aut saltem illum retardaret, atque interea urbana feriarentur Mœnia, cœperunt contrui munitiones transvadanicæ & transfluminaræ; primò quidem per modum propugnaculi, postea verò per modum castelluli obsidionalis, pro tutamento vadi, aut trajectûs, quæ cum viderentur non sufficere, utpote facillè expugnabilia, substituta sunt illis formata Munimenta, ita, ut ex una Civitate, vel fortificatione, duplex evaderet. Non desunt tamen, qui id improbeant; etenim si transvadana, vel transfluminaris munitione occupetur, tum nidum hosti præparasti, ex quo te impetat ipse, non minùs, quam tu illum: Præterea cum tales Munitiones ad amplitudinem aliquam necessario excrescant, si pluribus instruantur propugnaculis, spatia utique illis cincta, vacua non sinuntur, sed domibus extractis replentur, non secus, ac Urbs; hinc fit ut hostis capere illâ parte, ex vicinis ad flumen domibus, faciat sibi non gravi labore propugnacula, ubi, & operarios, & instrumenta ad prosequendum contra Urbem cœpta inveniet, quin & Cives ipsos, qui pro Urbe alias stare destinati sunt, nunc contra eam operam sibi conferre coget. Demum ejusmodi Munitione, vel

habet Moenia versus aquam, vel non habet? Si habet, post occupatam Munitionem, hostis est munitus contra Urbem, uti contigit Francofurti, ubi ex altera parte Moeni occupatâ Munitione, pugnavit hostis contra Urbem, cum magno suo commodo: Si non habet, tum non indiget aliâ oppugnatione, quàm classe navium repentinâ, secundo, aut etiam adverso flumine, nisi sit rapax adventantium, ex quibus assultus fiat in domos Civium, & plateas munitionis, quòd facillimè per nocturnas tenebras contingere poterit. Nihilominus rationabilius est, Munitiones has transvadanæ utiles esse, si cautelæ sequentes adhibeantur. 1. Ut pars ea Munitionis transvadanæ, quæ Urbem respicit, muro tenui, sed satis alto cingatur, sic enim ea pars tata erit à nocturnis & repentinis invasionibus, & aliàs si Municio occupetur, muri illius parùm nocentur Urbi, cum enim sint tenues, facillè decutientur. 2. Consultissimum erit, quàm paucissimis propugnaculis, munire ripam alteram: Nam sine extrema necessitate vires non sunt distrahendæ, sed potius collectæ servandæ. Deinde finis horum præmunimentorum non est, ut hostem arceant à quolibet transitu (aliàs si haberetur commodus trajectus, aut vadum per longissimum etiam spatium, totum illud similibus præmunimentis armari deberet) sed tantum à transitu assultorio, & à figendis loco opportuno. Batterijs contra Urbem, si enim trans flumen jaculando muros Urbis diruat, hostis naviculis assultum faciet. Unde si locus non sit commodus pro Batterijs in altera ripa figendis, omitenda sunt ejusmodi propugnacula, ne capta serviant hosti pro Bateria. Contingit autem subinde, alteram partem frequenter inundari, aut totam palustrem esse, quare si talis sit ripa adversa, non erit munienda. 3. Ut si locus transvadanus ad notabile spatium sit habitationi commodus, ac postea notabilibus paludibus, aut brachijs magni fluvij circumseptus, tunc necessaria est penitus Munitione major ad ripam alteram: Quia aliàs hostis facillè transfret ad illam Insulam, atque illic, suis circumvallationibus, quas quis erigere debet ad initium obsidionis, tutus esset, sine omni impenso labore, ac simul Urbem prohibitu impetere posset. Similiter si ita locus constitutus sit, ut ad Urbem non possit perveniri, nisi per certam angustamque viam, expedit in eo solida præmunimenta erigere.

QUÆSTIO XLIII. POLEMICA.

Utrum in eligendo Duce, familia splendor sit spectandus?

Optandum sanè est, ut Illustres, ac Nobiles potissimum pro Ducibus belli eligantur. 1. Quia id prodest plurimum ad Authoritatem sive inter proprios Milites, sive apud Hostes, comparandam, & conservandam.

2. Id ipsum parit amorem ac benevolentiam apud milites ; apud hostes verò terrorem. 3. Quia verisimile est fortes à fortibus generari, & simile sibi simile gignere: Nam documenta damus, quâ simus origine nati. Nobiles autem, cæteris paribus, magis sunt gloriæ & famæ, ex egregijs facinoribus acquisitæ, appetentes, quàm plebeio sanguine nati. 4. Quia illustres sanguine, minus sunt ad prodiones inclinati, quàm illi, qui ex vili statu emerferunt; isti enim magis utilitate, quàm honestate ducuntur; illi per fortia acta splendorem familiæ potius quærunt, quàm lucrum, & divitias. 5. Excitat plurimum Nobiles, æmulatio majorum & memoria: Turpe enim ducunt ab his degenerare. Sic Boleslaus Rex Poloniæ, quoties aliquid indecorum ipsi occurreret, effigiem gloriosi sui Parentis, quam in pectore semper gestabat inspicere, seque sic animare solitus erat: Abiit à me, ut aliquid indignum gloriæ Parentis mei committam. At verò è contra, si cætera defuerint, quæ Duci necessaria sunt, genus solum non videtur spectandum. Quemadmodum enim in navigando, gubernatio navis, non illi committitur, qui natalibus, opibus, aut fortunâ cæteris antecellit, sed qui gubernandi peritiâ & vigilantia alios superat: ita belli administratio ei maximè committenda, qui reliquis fortitudine, & sapientia antecellit. Nam & in alijs omnibus Officijs mandandis, non tam dignitatis, quàm virtutis ratio est habenda; neque tam homines considerandi; quàm hominum actiones spectandæ. Ut docet Aristol. Politicorum 3. cap. 8.

QUESTIO XLIV. POLEMICA.

Utrum peregrinis potius, vel domesticis Officium Ducis Belli committendum?

QUOD peregrini non sint præferendi domesticis in hoc Officio committendo sunt hæ rationes. 1. Duces peregrini longè majoribus stipendijs, & præmijs conducuntur, quàm domestici. 2. Peregrini Duces cum veniunt, pleræque innovare conantur. 3. Adducunt secum suæ Nationis homines, qui indigenis maxima damna inferunt. 4. Non ita, atque indigenæ, Militi grati sunt: unde facilè factiones & seditiones inter milites exoriuntur. 5. Non habent perspecta hominum ingenia, nec etiam cognitam & exploratam Regionem & passuum conditionem; melius itaque esse videtur: Indigenam aliquem, quàm peregrinum habere Ducem. Sed si hic desit, aliunde erit accersendus. Quemadmodum Carthaginenses *Xantippum Spartanum* Ducem elegerunt: qui ingenti prælio Romanos vicit. Et Athenienses sibi Belli Ducem præfecerunt *Heractem Clazomenium* alienigenam. Sic & Artaxerxes Periarum Rex, Agypto bellum illaturus *Iphicratem Atheniensem* Ducem quaesivit;

sive, sic & initio hujus sæculi Rudolphus Imperator pro Duce Belli, contra Turcas in Hungaria, Ducem Mercurij ex Gallijs evocavit. Exemplis accedit etiam Ratio. Quia major sæpè est authoritas peregrinorum, quam domesticorum, magis enim honorantur extra Patriam, quam in illa homines. Evitatur quoque sic invidia & æmulatio, quæ solet esse inter domesticos circa hoc officium competentes, adeoque præcaventur etiam seditiones, factiones, & contentiones, quæ ex æmulatione Ducum in exercitibus evenire contueverunt.

QUÆSTIO XLV. POLEMICA.

Satisne sit Juvenes vel Senes bello proficere?

PRO senibus faciunt, quæ sequuntur. Quòd in senibus sit Consilium, mens & ratio, homines enim ætate evadunt prudentiores, usu tutiores: Habeant præterea magnam experientiam, quâ rerum principia & eventus facillè perspiciunt. Major quoque Authoritas est in senibus, E contra pro Juvenibus & in statu virili constitutis hæc adduci possunt: Primò, Quòd senes sint meticulosi, ac timidi, & cunctanter languidèque omnia administrent: sunt deinde variis morbis obnoxii, imò senectus ipsa, morbus est. E contra adolescentes, fortes, alacres, & audaces sunt. Ab excellenti verò & eximia virtute ætatis progressus non est expectandus. Et si expectanda semper esset ætas, sæpè magna indoles virtutis, extingueretur prius, quam Reipublicæ prodesse posset. Nec defunt exempla illorum, qui adolescentes res magnas gesserunt, ut Scipionis Africani, Pompeij, Alexandri Magni, Hannibalis, Augusti Cæsaris, & aliorum.

QUÆSTIO XLVI. POLEMICA.

Utrum rei Militaris peritia, potius, quàm virtus in Duce Belli spectanda?

PRO rei Militaris peritia faciunt: Primò, quòd Belli Ducis Officium melius scientiæ militari, quàm virtutibus perfici videatur. 2. Quia non alio modo, regulariter loquendo, victoria comparatur, quàm exactâ Militaris rei peritiâ. 3. Nam sicut Leo, estò sit rapax, tamen admodum fortis, ita potest esse quis Dux belli peritus, estò minus sit probus. 4. Peritia illa dimicandi, audaciam nutrit, neque enim quis, id aggredi metuit, quòd benè se se didicisse novit. 5. Imperitia bellandi magnarum cladum sæpè causa fuit. Igitur hæc ante omnia in Duce Belli æstimanda. Nihilominus in Duce Belli

virtus

virtus maximè spectanda est: Nam 1. Ubi virtus est, ac morum probitas, conciliatur reverentia, & amor Ducibus. 2. Virtute & Consilio longè plus effici potest, quàm solâ scientiâ militari, virtute destitutâ. 3. Præsentem denique opem DEI probitas habet, quâ caret improbitas, sine ope autem divina, vanus est omnis noster labor, inanis omnis conatus.

QUÆSTIO XLVII. POLEMICA.

In quibus virtutibus Dux Belli maximè excellere debeat?

Primò necesse est, ut Dux Belli sit *prudens*, unicum quandoquidem rectum consilium magnam multitudinem hostium vincit, & in bello majora animi, quàm corporis viribus peraguntur. 2. *Ut sit diligens, vigilans, laboriosus, hostiumque Consilia perspecta habeat*: Publica enim videtur injuria esse, cum illius culpâ sinistri aliquid in bello evenit. Et magna jactura exercitûs, bonique publici frequenter contingit, si conditiones, & consilia hostium ignorantur. Unde nulla pecunia rectius collocatur, quàm quæ in exploratores exponitur. 3. *Ut sit severus, & omnes culpas militares legibus vindicet, nullique errantium ignoscere credatur*: Ita enim & *Authoritas conciliatur*; & melius res militares geruntur, parendo potiùs Imperio Ducum, quàm sciscitando. 4. *Ut sit taciturnus, suâque Consilia, ac intentiones occultet*; vinculum enim optimum est, rerum publicarum gerendarum, taciturnitas, & tutissimum creditur in expeditionibus, facienda nesciri. 5. *Ut sit continens & temperans*: Neque enim meditari, aut agere fortia possunt, qui voluptatibus sunt dediti. 6. *Ut sit fortis & animosus*. Quia melior est exercitus Cervorum, Duce Leone, quàm Leonum, Duce Cervo.

QUÆSTIO XLVIII. POLEMICA.

Quæ atas in legendis Militibus observanda?

Pro militia legendi, & conscribendi adolefcentes, qui non minores sunt septem & decem annis, nec majores sex & quadraginta. Primò. Quia nunquam labores, qui in bello exantlandi sunt, subibit, qui à juventute in ijs se non exercuit. Deinde parendo maturè, imperare rectè discunt. 3. Sanguinis quantitas, quæ in juvenili ætate affluit, efficit, ut nullum discrimen pertimescere discat. 4. *Experientia, sine qua scientia militaris non acquiritur, nec plena, nec consummata esse valet, nisi maturè quis munus militare subeat, magnamque occasionum varietatem videat, ac ni per multas admodum*

discrepantes exerceatur functiones, ad quæ omnia, cum temporis plurimum requiratur; ad bellum maturè accedendum. 5. Melius est, ut exercitus juvenis caufetur, ætatem pugnandi necdum advenisse, quàm doleat præterisse.

QUÆSTIO XLIX. POLEMICA.

Cujus conditionis & artis homines potissimum pro militia conscribendi?

Agricolæ præ cæteris censentur apti pro conscriptione gregarij militis: hi enim sub dio enutriuntur, sunt laboribus assueti, solis patientes, deliciarum ignari, simplices, & recti animi, paucis contenti, mortem quoque minùs timent, quia delicias vitæ minùs norunt. Cives, aut filij Civium, minùs sunt ad hoc munus apti. Verùm nec opifices omnes excludendi, probantur ex his fabri ferrarij, Carpentarij, Macellarij, & ij, qui duro labore victum quærunt. Studiosi quoque non prorsus sunt inepti, si tamen disciplinæ militaris patientes sint, & non ignavi, ac otio dediti. Nobiles, si cætera non desint, pro officijs & munijs militaribus rectè destinantur; horum eam exemplo, & alij animantur, & plerumque gloriæ, æstimationis, famæ, ex rebus fortiter gestis sunt appetentes, quam, ut adipiscantur, ad quævis ardua subeunda sunt parati.

QUÆSTIO L. POLEMICA.

Quenam sint causa Bellorum, seditionum, intestinorum tumultuum, atque Rebellionum; & qua horum remedia?

Primum & tutissimum: *Principijs obstrare.* Causa cur initio facilè corrigantur omnia, est, quia plures non corripuit contigio, deinde pauci, qui auctores sunt, omnia timidè administrant, multi causas Seditionis ignorant, & per solam vecordiam seditiosis se adjungunt. 2. *Interdum quoque necessitati cedendum,* omnibus quidem tumultibus statim medendum est; non autem mox uno impetu occurrendum, quia cum obstititur malo, quod vinci non potest, irritatur & longiùs multò grassatur. 3. Nihil autem in Seditionibus periculosius, quàm tarditate & negligentia dare tempus conferendi, sese firmandi, auxilia contrahendi, & quod ad spem veniæ frangendam plurimum facit, & quieti ac paci impedimento est, peccandi. 4. *Nunquam Rebellionibus desperatio injicienda est.* Semper periculosa est desperatio; postquam enim desperatus salutem despondit, exitij solatia quærit comæque mortis, audet omnia, qui sperat nihil.

nihil. Eo igitur modo severitate utendum est, ut non vana spes veniæ ac gratiæ resipiscentibus ostendatur. 5. usitatum est auctores seditionum, si tolli non possint, demereri donis. Nec contra auctoritatem Principis est, unius improbi salute, & non promeritis donis, publicam pacem firmare, & civilia bella tollere. 6. Si auctores vel prosperis elati, vel metu suppliciorum, ad officium reduci nequeant, inter ipsos Seditiosos discordiæ & diffidentiae occasiones quærendæ. 7. Cùm aliquid subditi à Magistrata petunt, naturam non iniquum, nec improbum, concedendum illis est, sed ita ut non vi aut metu ijs Magistratus id cedere coactus videatur. Bellum aut est justum aut injustum. Ad injustum bellum S. Thomas 2. 2. q. 40. ar. 1. Tres conditiones requirit. Prima est, ut sit legitima Principis autoritas; altera ut justa sit causa, quæ ad bellum impellit. Tertia, ut justa sit intentio. Causæ justii belli sunt. 1. Si bellum injustum alicui inferatur, neque alia via sit, injuriam bello sibi illatam propulsandi, quàm bellum bello opponendo. 2. Altera causa justii belli est rerum ablatarum detentio. 3. justum etiam bellum geritur cùm Religio impetitur & DEUS blasphematur. 4. justum quoque bellum est, in eos, qui hostem in bello injusto adjuverunt. 5. Legatorum injuria gravium bellorū sæpè causa fuit, eaq; justissima. Est siquidem contra jus omnium gentium. Causæ verò injustii belli sunt: Sola cupido opum & honoris. 2. Propagatio Hæresis & superstitionis. 3. Sola libido alijs dommandi. 4. Spes prædarum & Rapinarum. 5. Vindicta privatarū injuriarum. 6. Metus, rancor & odium inter vicinos populos. 7. Subita & iniqua Regū Ferocia. Felix belli eventus sperari meritò potest. Primo. Si non solùm sit justum sed simul justè, ac sine gravi oppressione pauperum & innocentum geratur. 2. Si maturo ac lento consilio suscipiatur. 3. Si exercitus sit pius ac disciplinatus. 4. Si Belli Dux sit justus, fortis, prudens, victoriæ, non lucri cupidus. 5. Si anticipatò pro futuro bello fiant præparatoria necessaria, qualia sunt: Fædera, commeatus, arma, munitiones, pecunia, miles. 6. Si militum conscribendorum delectus magnus habeatur. 7. Si hostium cuncta consilia perspecta habeantur. 8. Si stipendia militi moderata & certa dentur. 9. Si viri bellicosi, ob res præclare bello gestas remunerentur. 10. Si è contra ignavi & facinorosi ac proditores, in aliorum exemplum, gravibus pœnis afficiantur. 11. Si bene meriti dundaxat, & in bello exercitati ad officia militaria promoveantur. 11. Si ea, quæ in consilio salubriter conclusa sunt efficaciter executioni mandentur.

CON-

CONTINUATIO.
SYNOPSIS CHRONOLOGICÆ RERUM
Ecclesiasticarum. Continens Res Memorabiles Ecclesiæ ab
Anno 700. usque ad Annum 800.

701. **I**nitio sæculi hujus, ipso Anno 701, obiit S. Sergius Pontifex cum sedisset Annos 15. Menses 9. Dies 14. Cui in Pontificatu successit Joannes VI. natione Græcus. Celebratum hoc eodem Anno est Concilium Toletanum. XVIII. Cujus tamen acta non extant. Egicani Regi Hispaniarum mortuo successit Filius Witizza pessimè de Ecclesia meritis, irreverens in Episcopos suos & ipsum Romanum Pontificem, omniaque Sacra. profanæque permiscens, dedit tamen scelerum poenam; hoc siquidem agendi modo occasionem præbuit Saracenis, Hispaniam invadendi ac occupandi.

702. S. Witō Episcopus Fidem Christi apud Belgas prædicat, & latius propagat. Gisulphus Dux Beneventi Romanam ditionem depopulat & expilat. In Hispanijs Guntericus Archi-Episcopus Toletanus sanctitate & miraculis claret.

703. In superiori Germania Godefridus Agilofingus Alemaniarum Dux, & in inferiore Pipinus Rex, Rem Christianam mirè promovent. Sceleratissimus Rex Witizza pellicatum Sacerdotibus contra Ecclesiæ Leges, Decreto suo Regio liberum permittit.

704. Mirabili Exemplo contemptus hujus Mundi Ediloetus Merciorum Rex in Anglia, postquam 31. Annis imperasset, Regno renunciavit, Monasticam vitam amplectitur; Initia Apostolatūs S. Bonifacij in Germania hoc Anno data. Tres Duces de Regno Longobardorum dimittant, ex quibus victoriam reportat Aripertus, qui mox ea, quæ Antecessores illius Ecclesiæ Romanæ eripuerant, eidem reddit.

705. Joannes VI. Pontifex Romanus vivendi finem facit; cui subrogatur Joannes VII. itidem Natione Græcus, qui statim Romæ Concilium coëgit, & licet Græcus esset, ut tamen Græcorum Conciliabula approbaret, adduci nullâ ratione potuit. S. Switperdus Brunsvicensis ad fidem Christi convertit.

706. Recuperat Justinianus Imperium, Leontijque ac Tiberij Imperatorum capita calcans amputari jubet, Pipinus Rex Viris Apostolicis afficitur, eosque in Conversione Gentium strenuè adjuvat.

707. Joannes VII. postquam Sedem Petri tenuisset Annos 3. Menses 2. Dies 17. è vivis excessit. Pessimè Exemplo & conniventia Regis Witizza, scelera, atque inde mala ingentia invalescunt per Hispanias,

708. Sisinus Natione Syrus Pontifex eligitur 15. Calendis Februarij, atque post 20. Dies ex dirissima podagra extinguitur; cui subrogatus est Constantinus etiam Syrus, Vir benignissimus, humilitatis & charitatis, maximè in sustentandis egenis laude florentissimus. Impius Rex Witizza magno Ecclesiæ bono amovitur.

709. Constantinus Papa accersitus à Justiniano Imperatore Constantinopolim pergit. Moritur S. Wilfridus, inter præcipuos Germaniarum Apostolos habitus; eodem Anno extinguitur S. Adelmus de Britannia optime meritus.

710. Joannes VIII. Papa magnificè Constantinopoli suscipitur. In Gallia floret Res Christiana, ad Exemplumque optimi Regis Pipini Regnum totum componitur. In Hispania Witizza impurissimo, succedit Rodericus, Vir quidem strenuus, sed improbitate par Antecessori suo, aut hoc etiam deterior.

711. Redijt Romam ex Oriente Constantinus Papa, frustratus operâ suâ, quam posuerat in revocando Justiniano II. Imperatore ad Saniora Consilia. Eodem Anno Justinianus vitâ & Regno exiit à Philippico.

712. Philippicus Vir moribus turpissimis, & Monachelitarum fautor, Orientalem Ecclesiam perturbat sextam Synodum œcumenicam abolerè conando.

713. Philippicus, iusto Dei Judicio sexto Imperij sui Mense exauctoratur, eique sufficitur Anastasius II. Unius Regis impuritas innumera dein mala Hispaniæ infert, viciata enim & pellicis locò vi retentâ à Rodericō Rege Juliani Comitris Filiâ, hic infamias hujus impatiens, & vindictæ supidus Saracenis fœderè jungitur,

jungitur, ac Vladerorum in Africa Regem in auxilium evocans, Rodericum Regem, ulturus injuriam, bello aggreditur, ac etiam profugit, pereunte in praelio ipso quoque Roderico; Saraceni hac usi occasione, Urbes præcipuas Hispaniæ pro se occupant, Imperijque sui in Hispania fundamenta jaciunt. Oriens ab Arabibus misere affligitur.

714. Constantinus Pontifex Romanus, cum sedisset Annos sex & Mensem unum, sanctissime moritur, eidem suffectus est post dies 42. Gregorius hujus Nominis II. eruditione & sanctitate omnium Consensu summâ hæc dignitate dignissimus. S. Adalbertus Monachus Hollandus ad fidem Christi convertit. Saraceni inundant Hispaniam, summo Ecclesiæ dolore. S. Pipinus Major Domus Franciæ extinguitur.

715. Anastasius II. deicitur Imperio, eique, invitus licet, sufficitur Theodosius. Gregorius à Longobardis metuens, Urbem mœnibus circumvallare aggreditur. Dagoberto II. Regi Francorum succedit Chilpericus II.

716. Saraceni in Hispania Christianis Legionem ac Toletum eripiunt, sicque totâ ferè Hispaniâ potiuntur. Episcopatus Frisingensis Fundamenta jacit S. Corbinianus.

717. Theodosius privatæ vitæ amore Imperium deponit & Leonem Isauricum ejus Nominis Tertium Imperatorem creat. Masalona Saracenorum Princeps Pergamum capit, & mox etiam Constantinopolim obsidet. In qua ipsa Urbe tanta fames & pestis hoc anno fuit, ut trecenta hominum Millia ijs interierint. Inaudita Tiberis inundatio plurimas Domos Romæ subvertit & evertit, atque per septem dies Urbem miserè vastat. Gregorius Papa ædes proprias in Monasterium vertit. Carolus Martellus jus Paternum repetens Chilpericum Regem vincit, & usque Parisios persequitur. Pelagius parta insigni de Saracenis Victoriâ, sit ex Duce primus Rex Legionis.

718. Obsidio Constantinopolitana patrocinio Beatæ Virginis solvitur. S. Bonifacius in Angliam rem Christianam mirè promovet. Usitur Rex Pelagius victoriâ, & multas Urbes Hispaniæ è manibus Saracenorum eripit, ac 80. millia ope potissimum Beatæ Virginis profugit, 20. millibus ex ijs Cæsis.

719. Nascitur magno malo Ecclesiæ Copronymus, Leonis Isaurici Filius. S. Bonifacius ex Angliâ regreditur & Germaniæ populos cum S. Wildebrordo in fide Christiana erudit.

720. Leo Imperator Copronymum Filium in Imperatorem coronari curat: Hanmar Saracenorum Princeps, Christianorum acerrimus hostis, extinguitur, cujus morte pax est restituta Ecclesijs, quas turbare cœperat. S. Wulfranus Frisorum Apostolus, vitam hanc miseram deserit, & ad meliorem transit.

721. Concilium Romæ celebratur. In Oriente Impostor quidam Judæos seducit, quasi is Messias esset. Martellus Saracenos memorabili victoriâ vincit, & ad internectionem profugit.

722. Religio in Gallia magnopere floret sub Martello, cujus etiam gloria & virtus toti innotescit orbi. Magnus Germaniæ Apostolus S. Bonifacius Catos Germaniæ populos, qui hodie Hassi & Thuringi dicuntur, ad Christum convertit. Judæos & Manichæos Leo Imperator exagitat.

723. S. Bonifacius à Gregorio II. Papa post exanthlatos multos Labores Apostolicos, in Episcopum consecratur. Iconoclastarum hæresis in Oriente exoritur. Saraceni in Hispanijs in se se mutuis armis conversi, Regnum inter se partiuntur, illudque in complura alia Regna minora subdividunt.

724. Dum Oriens à Saracenis, Imaginum Everforibus turbatur, in Occidente Ecclesia per Germaniam à S. Bonifacio strenuè promovetur. Alphonfus Petri Ducis Cantabriæ Pelagio Regi contra Mauricos fœdere jungitur, qui postea ob res præclarè pro Ecclesiâ gestas, Catholici Regis obitum nomen.

725. Eudo Aquitanus Dux Saracenos contra Martellum in auxilium evocat, quorum 400. millia advolant, & ipsam Aquitaniam Ducis, cui in auxilium venerant, fœdissime devastant. His obviat Martellus in planitie Turonensi, Deoque & sancti Martini precibus subnixus, cum iisdem fortiter ac feliciter configit, ingentemque victoriam de ijs reportat, Cæsis hostium 350. millibus, cum ex Francis tantum mille & 500. occubissent.

Luitbrandus Rex Longobardorum hoc anno S. Augustini Corpus à Saracenis redemptum ex Sardinia Ticinum transferri curat. Pelagius Rex Alphonfus prædicto Ormisfundam Filiam dat nuptui, atque uterque contra Saracenos strenuè pugnando Rem Catholicam in Hispania plurimum promovent. Venerabilis Beda hoc anno Anglorum Historiam inchoat.

726. Leo Imperator ferale edictum de Imaginibus ubique abolendis promulgari facit. Restitit fortiter impijs conatibus Imperatoris S. Germanus Patriarcha, oblitit iisdem populos, omnium autem fortissimè Summus Pontifex Gregorius. Itali verò ob id alienati ab eodem deficiunt.

727. Navalîs Exercitus, ob hoc impium edictum in Leonem Imperatorem insurgit. S. Germanus & S. Damascenus de retinendo usu Imaginum contra Leonem eruditè scribunt. Vincit Burgundos Rebelles Carolus Martellus.

Saraceni Nicæam frustra obsident. Garfias Ximenes pulsus Saracenis, sit primus Rex Aragonum.

728. S. Damasceno ob scriptum; quod pro retinendo Ufu Imaginum publicaverat, malitiâ Leonis Imperatoris manus amputatur, sed hæc illi à B. Virgine die sequenti reddita est.

729. Luitprandus Rex Longobardorum partes Leonis contra Gregorium Pontificem suscipit, & cum Eurychio Exarcho pace inita & conjunctis armis Romanæ capere, & Gregorium tollere conatur: Ambo itaq; cum suis copijs ad Urbem accedunt: Sed obviam eis occurrens Gregorius, tam dextre cum ijs egit, ut & Luitprandum supplicem ex hoste haberet, & pacem inter eum, ac Exarchum factam stabiliret; Insuper & Imperatori in opprimenda rebellione in partibus Tusciæ exorta, auxilio esset. Martellus interea Frisios debellat, atq; ad Fidem Christianam cogit.

730. Leo Imperator in semel malè ceptis obstinatus manet, unde S. Germanum Episcopum Constantinopolitanum, quod is suis erroribus adversaretur, in exilium mittit, & deniquè quandam Anastasium hæreticum Iconoclastam substituit. Gregorius igitur Pontifex contumacem Imperatorem anathemate ferit, & Italos, quos diu in Officio Cæsaris continuerat, ab ipso desistere permittit, imò & defectionem illorum approbat. In Oriente persecutio Ecclesiæ, ab Iconoclastis hæreticis inchoatur. Pelagius Rex devastata per Hispanias à Mauris Monasteria & Tempia restaurat, novaquè condit. S. Corbinianus Episcopus Frisingensis obiit.

731. Gregorius II. cum Petri Sedem tenuisset annis 16. Mensibus 8. diebus 20. ad Cælos evolat; merito Sanctorum numero postea adscriptus. Cumq; vacasset Sedes tantum dies 7. electus est Gregorius III. Natione Syrus, Vir pius, eruditus & fortis.

Martellus grandi strage Saracenos in Gallia profugit, & Avenionem expugnat. Venerabilis Beda insignis Ecclesiasticus Scriptor, moritur.

732. Leo Imperator Iconoclasta ingentem in Romanos & Italos parat classem, quæ tamen in Mari Adriatico naufragio perit. Novus Pontifex Anathemate perculit Iconoclastas, Deoq; Fretus Imperatoris omnes minas & conatus eludit. Martellus Saracenos domare pergit, atque Athinium eorum Regem Narbone obsidet.

S. Bonifacius Archi-Episcopus Germaniæ creatur.

733. Leo Imperator in Catholicos sævit. Dum Martellus. Athinium Saracenorum Regem Narbone cum suis obsidet, infiniti propemodum Saraceni ex Hispanijs in Gallias se effundunt suis opem laturi, sed his Martellus occurrens, omnes eorum copias tantâ inretione delet, ut nullus cladis tantæ Nuncius superesset: Mox Narbonem expugnat Regemquè Athinium interimit. Gregorius serio commoner Leonem, ut resipiscat, cui & Itali per Legatos omnem spondent obedientiam, si hæresim ejuret. Pelagius pariter & Alphonfus rem strenuè in Hispanijs gerunt, Mauros sæpius profugant, multaque insignia loca recipiunt.

734. Fervet in Oriente persecutio Ecclesiæ ab Iconoclastis. Hoc anno pulsus Saracenis Regnum Cordubæ recuperant Christiani. Prosequitur feliciter Bellum Saracenicum Martellus, eosquè in Hispanias usquè repellit.

735. Leo Imperator in dies magis efferatus in Catholicos sævire pergit, plurimosquè Martyrio afficit. Gregorius III. interim Orientales Ecclesias consolatur, & animat. Pelagius Regum optimus, Maurorum terror, extinguitur.

736. Leo Imperator non solum ob Religionem, sed & propter justitiam sævit, ob cujus tenorem Georgium Patricium Virum sapientem ac probum è medio tollit.

737. S. Bonifacius emergentes Hæreses in ipsarum exorta opprimit. Effervescit nãmium Iconoclastarum impietas, contra quam nihil non molitur Gregorius Papa, multique egregiæ sanctitatis & eruditionis viri calicum stringunt.

Ceolulphus Rex Britanniæ, Regnum suum Filio Eniberto relinquit, ipseque Monasticam vitam amplectitur.

738. Hoc Anno penitus sunt ejecti Saraceni è Gallia; ad hunc siquidem Annum nonnulli adhuc illorum in Gallia Narbonensi hæserant. Magnâ gratulatione Catholicorum, Alphonfus, Pelagij Regis Gener, in Regem Hispaniæ constituitur, qui Regnum non modò fortiter defendit, sed & propagavit, Saracenorumque vires in Hispania valde attrivit.

739. Luitpertus Longobardorum Rex Romam obsidet, Basilicamque S. Petri in Vaticano extra Urbem expoliat. S. Bonifacius Bojcam in 4. Episcopatus dividit. Moritur S. Willibordus Inferioris Germaniæ reverè Apostolus.

740. Gregorius Pontifex ad Carolum Martellum pro auxilijs contra Luitpertum Longobardorum Regem confugit, eique Titulum Christianissimi confert. Hoc Anno Ina Orientalium Saxonum Rex, & Regina Edilburga, Regnum dimittentes, ut se manciparent cænobijs, singulas Domos Regni sui, S. Petro Denarium argentam quot Annis pendere statuerunt. Constantinopolis ingenti terræ motu concutitur, ut vel sic Deus impium Imperatorem ad resipiscenciam revocaret, sed is jam in malo obcaluerat.

741. **Moritur hoc Anno impia morte Leo Isaacius Imperator, cui succedit statim Filius Constantinus** cognomento Copronymus. Vita quoque excedit Gregorius III. Cum sedisset Annis 10. Mensibus 9. Diebus 12. Et Carolus Martellus. Illi successus est S. Zacharias natione Græcus Vir mitissimus atque patiensissimus; huic verò successerunt Filij Pipinus & Carolomannus.

742. **Celebris est hic Annus à diversis Rebellionibus:** Nam in Oriente Arnabassus Cæropalata in Constantinum Copronymum Imperatorem insurgit. In Occidente vero Theobaldus Alemaniz Dux, ac Utido Bojus Carolomanno rebellant, & Hunodaldus Aquitaniz Dux ac Gripho, Pipinus se opponunt, ac Luitpardus Rex Longobardorum Sedi Apostolica adversatur.

Verum quia omnis potestas à Deo est, & qui potestati resistit, Deo resistit; Ideo cunctæ machinationes harum Rebellionum, bullæ instar evanescere: Nam Artavasdus semel & iterum à Copronymo victus, paulo post occisus est. Theobaldus Alemaniz Dux à Pipino & Carolomanno Fratribus, hoc ipso Anno compefuit. Hunaldus Aquitaniz Dux ab ipsèd Fratris ejecit, Gripho autem capitur, Zacharias Papa, Luitprandum INTERAMNÆ conveniens, 4. Civitatum Ecclesiæ ablatarum, totiusque Patrimonij S. Petri restitutionem felici successu obtinet.

743. **Copronymus Urbem Constantinopolitanam obsidet, fuis prius ac deletis copijs Artavasdi secum congregari ausus, & receptam armis Militi diripiendam obijcit.** Ibidem Artavasdus, ejusque Filij ac plerique ejus Amici capti ac exoculati sunt. Pipinus & Carolomanno quoque Utionem Bojorum Ducem grandi clade profugant. S. Bonifacius diversis Hæreses à Germania avertit.

744. **Moritur hoc anno Luitprandus Longobardorum Rex cum supra 30. annos regnasset, qui Ecclesiæ sæpè incommodo, sæpè etiam commodo fuit; succedit eidem Nepos Ildebrandus, & huic ob asperitatem post Menses septem à suis deposito, Rachisus vir humanissimus & fortissimus, qui statim rogante Zacharia Papâ annos 20 pacis Italia dedit.**

745. **S. Bonifacius Primus Moguntiz Archi-Episcopus & totius Germaniz Primas renunciatur.** Mox Jussu Zachariae Papæ, Concilium in Germania contra insurgentes Sectas celebrat.

746. **Pestis, Binonis dicto, hac anno exorta, Constantinopolim tam graviter afflixit, ut jam cadaveribus decisset humas.** S. Bonifacius Herbipolensem & Eistertensem Episcopatus instituit.

747. **Carolomannus Rex, Pipini Frater, post multas victorias de hostibus reportatas, toti Mundo bellum indixit, quando ad S. Zachariam Papam accurrens, ab ipso Monastico habitu indutus, Mundum contempnit, eique perpetuum vale dixit.**

748. **S. Zacharias Papa ipsemet Cassinensem Basilicam presentibus Archi-Episcopis 13. Episcopis 68. consecrat, solemnique ritu Monasterium illud dedicat.** Magnam Navarra partem Saracenis eripit Rex Alphonfus.

749. **Triumphat de Saxonibus Pipinus, & in reditu interceptus, S. Sviperti ope imploratâ prodigiosè à periculo liberatur.** In Syria Terræ motus horrendi contigere hoc anno, quibus Urbes integræ haurit, aut ad multa milliaria translatae sunt.

750. **Rachisus Longobardorum Rex Pentapolitanam invadit Provinciam, & Perusiam obsidet.** Ad eum profectus Zacharias Papa, non tantum à captis dimovit, sed monitionibus ita amore Dei accendit, ut is exemplo Carolomanni Monasticam amplecteretur vitam, Uxore & Filiâ in Monasterio Casinensi à se condito inclusis. Alphonfus Rex plures per Hispaniam Urbes expugnat, & levibus certaminibus subinde Mauros fatigat.

751. **Hoc anno primùm Pipinus, qui hactenus Nomen Majoris Domûs Franciæ tantùm gesserat, Zacharias Papæ Autoritate Rex Franciæ renunciatur, exauthorato ob inertiam Childerico hujus Nominis Tertio Rege Franciæ ex successione.**

752. **Itaque Sveffionibus à S. Bonifacio Moguntino Episcopo inungitur Rex Francorum Pipinus, Chiliberto in Monasterio recluso.** Moritur hoc eodem anno Zacharias Pontifex, cum sedisset annis 10. mensibus 3. ac diebus 10. Cui succedit Stephanus II. atque hoc post 4. dies mortuo, Stephanus III. Patriâ Romanus, Vir in pauperes, ac egenos liberalissimus. Aistulphus Longobardorum Rex, qui Fratri Rachisio successerat, ditiones Romanæ Ecclesiæ invadit, quem tamen Stephanus Papa placat, pace inter Romanos & Longobardos ad annos 40. firmatâ.

753. **Aistulphus Rex cum suis Longobardis, immemor fœderis facti ac fidei datæ, rursus Ecclesiam Romanam vexat, & Stephanum Papam cum Urbe Roma tantum non opprimit; Hic igitur ipse ad Pipinum confugit, à quo, ut à Rege Christianissimo, & primogenito Ecclesiæ, honorificentissimè suscipitur.** Multa per Lusitaniam Oppida, atque Urbes, ejecto Maurorum Præsidio, Christianis restituit Alphonfus Rex.

754. **Pipinus cum Uxore, ac utroque Filio, Carolo, & Carolomanno in Abbatia S. Dionysij à Stephano Pontifice inungitur ac coronatur.** Mox Aistulphum armis cogit, ablata Ecclesiæ reddere; summo Ecclesiæ bono Alphonfus Rex, in multis Civitatibus per Hispanias Episcopatus instituit ac fundat. Con-

stantinus Copronymus Pseudo Synodum Constantinopolim convocat, verum hæc statim à Stephano Papa, & Patriarchis Alexandria, Antiochia, & Hierosolymitano damnata est. Persecutio exinde in Catholicos, sed præsertim Monachos gravis, Constantinopoli exoritur, & Impietas Iconoclastarum recrudescit.

757. Fadifragus Aistulphus denuò Romam, & Stephanum Pontificem obsidet, ditionesque Ecclesiæ diripit, ac vastat. Pontifex igitur per literas iterum à Pipino auxilium implorat. Adest is statim cum exercitu, atque Aistulphum iteratò victum, non solum priores Ditiones Ecclesiæ restituere, sed insuper Exarchatum Ravennæ quoque Pontifici perpetuo jure tradere compellit. S. Bonifacius Moguntinus Episcopus in Frisia, cum multis sanctis Viris per Barbaros Christi hostes trucidatur. Fidem Catholicam summo studio propagat Rex Alphonfus per sibi subiecta Regna.

756. Rex Aistulphus Impietatis suæ meritas pendit pœnas, in venatione miserè equi casu oppressus, & mortuus. Ingenti omnium bonorum luctu gloriosissimus Rex Alphonfus extinguitur. In Oriente magni terræ motus fiunt. Ab Hali Saracenorum Principe plurimi Christianorum Martyrio afficiuntur.

757. Stephanus III. Sedis suæ anno quinto cum diebus 23. obiit. Cui successit Frater ejusdem Paulus, Vir Sanctitate eximius. In Oriente viget persecutio, ab Imperatore Copronymo Iconoclasta simul & à Principe Habdalla Saracenorum

758. Paulus Papa Cæmeteria SS. Martyrum extra Urbem Longobardorum injurijs obnoxia, in Urbem transfert. Rebelles Saxones iterum bello petuntur, & à Pipino domantur.

759. Nezamislaus Bohemiæ Princeps Pragam primùm munit. S. Othmarus Abbas S. Galli, magnis miraculis clarus in carceribus moritur.

760. Debellat hoc anno Pipinus Waiphratium Aquitanicæ Ducem, & victum ablata Bona Ecclesiæ restituere cogit

761. Waiphratius Tyrannicè denuò grassatur ferro ac igne omnia vastans, Templaque ac Cœnobita expilans. Persecutio in Oriente augetur. Sacrarum Literarum Studium publicum Eboracæ instituit Sanctus Egbertus Albini seu Alcuini Flacci Magister, eodemque anno obiit. Concilium Romæ congregat Paulus Papa, Paternasque ædes in Monasterium erigit.

762. Pipinus cum Filio Carolo contra Waiphratium iterum Rebellem in Aquitaniam movet, plurimas Urbes subjugat, obnoxiasque domat.

763. Sanctum Stephanum Auxentianum exagitat Copronymus Imperator, & in exilium mittit. Viget S. Alcuinus Abbas doctrinâ clarissimus. Turcæ populantur Orientem. Torus in Aquitania subjicienda vastatur Pipinus. Thasilò ad defectionem Bojos concitat.

764. Galli multa Sanctorum Martyrum corpora à Paulo Pontifice impetrant, & in Patriam transportant. Pipinus Cantabris contra Saracenos adest, eosque egregiè adjuvat, ubique de re Christiana mereri studens. Idem Pipinus Comitia Wormatiæ celebrat, in quibus Thasilò perduellionis damnatur.

765. Contigit hoc anno Berentense illud miraculum, quo Imago Christi à Judæis illusa, & affixa cruci, lanceâ in pectore vulnerata, tantum sanguinis reddidit, ut de eo pleræque Ecclesiæ Orientales & Occidentales participarent. Pipinus bellum Aquitanicum profequitur. Et Andernaci denuò Comitia convocat, Germanicæque consulit.

766. Copronymus in Catholicos sævire pergit. Universa ejusdem classis in Bulgaros missa submergitur. Concilium Gentilicæ multo Galliarum bono celebratur, & cultus Sacrarum Imaginum strenuè contra Iconomachos asseritur.

767. Moritur Paulus Papa, cum sedisset annos 10. mensè unum, vacavitque Sedes anno uno, & mense uno, eo quod Desiderius Rex Longobardorum Fratrem suum Constantinum Laicum, in Sedem Romanam intrudere vellet.

768. In Pontificem Romanum Stephanus hujus Nominis IV. legitime eligitur, omnibus gratijs ornatus, qui in summo Pontifice requiruntur. Obiit hoc anno Pipinus Rex Franciæ, optimè de Ecclesia meritis, Vir bello æquè ac pace summus; succedunt eidem in Regno Carolus & Carolomannus.

769. Concilium Romæ in Basilica Lateranensi à Stephano Papa celebratur, quo Iconomachi excommunicantur. Aquitani morte Pipini auditâ denuò cristas erigunt, sed ab ejusdem filijs, capto Rebellium Principe Hunoldo in ordinem rediguntur.

770. Copronymus mirè sævit Ephesi in Monachos & Moniales. In Hibernia interim, Scotia & Anglia floret sanctitate Monachorum Ordo. Concilium Wormatiæ celebratur, quo sancitum, ne ullum Concilium, Provinciale etiam, celebretur, absque consensu Papæ. In Hispania bellum servile exardescit, quod magnam Regno intulit vastitatem

771. Supremus hic annus fuit Carolomanni Filij Pipini & Caroli Fratris, quo extincto omnium Regnorum Carolus fit Monarcha, qui postea, ob res præclarè gestas, dictus est Magnus.

772. Stephanus IV. Pontifex Romanus moritur, cum sedisset annis tribus, & totidem mensibus, ac diebus viginti. Eidem post dies octo succedit Hadrianus, Patria Romanus, vitæ sanctimoniâ & eruditione perit-

perilluſtris, Habbſas Rex Hieroſolymorum Saracenus ſavit in Judæos ac Chriſtianos. Bellum ſervile in Hiſpānia prudentiā Regis Aurelij componitur

773. Deſiderius Rex Longobardorum, Dominia Eccleſiæ Romanæ hoſtiliter invadit. Hadrianus Papa Caroli Magni auxilia implorat & impetrat, qui mox cum exercitu in Patriam tranſiit, ac Longobardos ritè acie vincit, ipſumque Deſiderium Regem obſideri Ticini ſeu Papiæ, multaque Urbes Longobardorum capit, atque inter cæteras Veronam. S. Virgilius in Converſione Carinthiæ & Boicæ ſtrenuè & zeloſè laborat. In Hiſpanijs multa Tempia & Cœnobita diruta reſtauratur, & nova ædificantur.

774. Carolus Magnus ab obſidione Papiæ Romam venit, Feſtum Paſchæ ibidem celebraturus. Receptus ab Hadriano Papa, ut Eccleſiæ Romanæ eximius Defenſor, ubi etiam donationem Eccleſiæ à Pipino Patre factam Diplomate confirmat, ſtatimque Papiam regressus, obſidionem continuat, & poſt ad deditiorem Urbem compellit, captumque Regem Deſiderium ſecum in Gallias abducit, ſicque Romam à vexatione Longobardorum liberat.

775. Conſtantine Copronymus plagâ incurabili divinitus percuſſus impiam evomit animam; ſuccedit eidem Filius Leo IV. Mortuus quoque eſt hoc eodem anno & alter Eccleſiæ perſecutor Habbſas, Saracenorum Princeps. Carolus Magnus Saxones bis proſtrigat, ac vincit. Offa quoque Rex Merciorum Regnum ſuum Eccleſiæ veſtigale reddit, renovato in ſingulas Domoſ S. Petri denario.

776. Carolus Magnus audiens Rorgandum Foroſulienſem Ducem vindicare ſibi Longobardorum Regnum, vincit & occidit; ſed & Saxones denuò Rebelles, eadè celeritate opprimit, multoque illorum ad Fidem Chriſti adducit.

777. Telericus Rex Bulgarorum fit Chriſtianus, baptizatus Conſtantinopoli. Hadriani Papæ auſpicijs ad preces Caroli Magni Synodus Paderbornenſis celebratur. Inſignis fit acceſſio ad gremium Eccleſiæ Saxonum, plurimis Nomen Chriſti dantibus.

778. Carolus Magnus ex Germanis & Francis conſtato exercitu, plurimas Victorias de Saracenis in Hiſpanijs confequitur. Albinus ſeu Alcuinus Flaccus, Caroli Magni in Mathematicis diſciplinis Magiſter, magnâ eruditionis laude floret. Summo Eccleſiæ bono Ludovicus pius, Caroli Magni Filius naſcitur.

779. Carolus Magnus Saxonibus denuò domitis, obſides ab iſſdem accipit, inde movens in Weſtphalos de iſſdem triumphat, quos S. Ludgerus convertit.

780. Madi Princeps Saracenorum crudeliter in Chriſtianos excitat perſecutionem. Leo IV. Imperator moritur, ſuſcipit Imperium regendum Irene Uxor cum Conſtantino Filio 10. annorum puero. Ad Inſtantiam Caroli Magni, Hadrianus Papa Lippici Concilium celebrat, cui intereſt ipſe etiam Carolus, curatque diverſos per Saxoniam erigi Episcopatus, ſed & Slavis ratione Fidei, plurimum conſulit.

781. Carolus Magnus cum Uxore ac Filijs Romam venit, honoriſicè ab Hadriano ſuſceptus, ibidem Sacram Paſcha celebravit. Tum Pontifex Filijs ejus Coronam impoſuit, & in Reges unxit, Ludovicum quidem Aquitaniam, Pipinum autem Longobardorum creando Reges.

782. Synodus Colonienſis Authoritate Adriani Papæ celebratur. Saxones rursus Rebelles, rursus à Carolo victi, nec Rebellionis apud eos ſinis, donec à patrijs ſedibus evulli per varias Regiones eſſent diſperſi.

783. Silo Rex Hiſpaniarum Regni ſui anno octavo moritur; cui ſuccedit Alphonſus cognomento Caſtus. Adolinda vidua à Silone relicta, rejecto Diademate Monachicam vitam eſt profeſſa, quam Maria Filia paulo poſt eſt imitata.

784. Hæreſis Elipandi proſtrigatur. S. Virgilius Carinthiæ Apoſtolus, Episcopus Salisburgenſis ad Cæleſtia præmia poſt exantlato Apoſtolicos labores, evolat.

785. Widichindus Saxonum Princeps Author frequentiſſimum Rebellionum, tandem dat Carolo manus, & fit Chriſtianus. Celebratur Concilium Paderbornenſe, quo egregiè Saxonibus conſulitur.

786. Hadrianus Papa Colleſtionem octuaginta Canonum ſpectantium ad ſacros ritus, edit.

787. Concilio Chalutenti, Hadriano Papâ concitante, rebus fidei in Anglia conſulitur. Septima Synodus Œcumenica, Nicæna ſecunda celebratur, præſentibus Hadriani Papæ Legatis, in qua damnati Iconoclaſtæ, & multa præclare ſtatuta.

788. Iterum Rebelles Thañilo, etiam Hunnis evocatis à Carolo Magno opprimitur, & excolatus in Monafterium retruditur.

789. Theophilus Claſſis Imperatoriæ ad Cyprium Præfeſtus à Saracenis captus, & Chriſtum negare juſſus, quia tantum nefas committere noluit, ab iſſdem Martyrio aſſicitur. Carolus Magnus Sclavos ſubigit, & libertati Eccleſiaſtica per Lombardiam ac Germaniam conſulit.

790. Cruces in veſtibus in Anglia paſſim apparent, ſubſequentem oppreſſionem Daniæ portendent. Summâ quiete bene uſus Hadrianus Papa, tam in Urbe, quam in Orbe multa præclare conſtituit. Carolus quoque Magnus in Monafterijs fundandis & ſcholis erigendis totus incumbit.

791. Concilium Foroſulvenſe celebratur in Italia de proceſſione Spiritûs Sancti contra Græcos, & de incarnatione Verbi contra Elipandum. Ingens Tiberis Romæ inundatio, quæ muros ipſos in nonnullis locis

sis transcedit, quâ occasione emicuit Hadriani Papæ pietas, dum vitæ multorum, cibarijs atque scaphis sapienter ac liberaliter providit. Universitas Parisiensis fundatur.

792. Aliud Concilium jubente Hadriano Papâ, Ratisbonæ celebratur, quo Urgellitani hæresis opprimitur.

793. Alphonfus Castus Legionis Rex Deo confidens Virgines Christianas centum numero, singulis annis tributi nomine Mauris dari solitas, ipsâ dare recusat; igitur hi armis eundem aggredi, & ad id cogere parant, verum Alphonfus imparibus licet copijs cum illis congressus, caesis 72. millibus hostium, ferociam eorum fortiter recundit, atque de ipsâ triumphat, quin & Ullispone Mauris eripit.

794. Francofordiense Concilium in Germania auspicijs Hadriani Papæ celebratur 300. Episcoporum, in quo causa Felicis Urgellitani & Elipandî Toletani, resumitur, & ambo damnantur hæresibus eorum Anathemate percussis.

795. Obijt hoc anno Hadrianus Papa, cum sedisset annos 23. menses 10. dies 17. cui eadem die successit Leo III. Vir Religiosus & pius Carolus Magnus hoc anno magnas Eleemosynas Christi causâ effudit, etiam in Syria & Africa Christianis egenibus subveniens. Paderbornensis Episcopatus instituitur.

796. S. Papa Leo III. magnis muneribus à Carolo Magno, ex reportata de Hunnis Victoriâ ornatur, & is vicissim Carolo claves aureas ex sepulchro S. Petri acceptas, & Vexillum Urbis Romæ eidem mittit, Defensorémque Ecclesiæ agnoscit.

797. Irenes Imperatrix, quæ à Filio in exilium relegata fuerat, ope Procerum reducit, & Augusta salutatur, cujus insidijs Constantinus Filius captus & excæcatus paulo post moritur, sicque pax Orientalibus Ecclesijs per Matrem parum erga Filium piam redditur, quam libido & præcipitancia Filij turbaverat.

798. Saraceni suburbia Constantinopolitana depredantur.

799. Immani scelere, Papa Leo III. à quibusdam seditiosis inter sacri muneris functionem invaditur, crudeliter caditur, oculisque erutis, & lingua præcisâ semi vivus in custodiam detruditur, sed miraculosè sanatus, indeque operâ suorum eductus, & ad Carolum Magnum confugiens, ab eodem pristina dignitate restituitur.

800. Carolus Magnus Romam proficiscitur ibidemque ab eodem Leone Papa, primus post interruptionem Imperij Occidentalis, in Imperatorem Occidentis inungitur & coronatur.

CATALOGUS I.

Continens Nomina, Patriam, & Ordinem Romanorum Pontificum, qui hoc Octavo Sæculo Ecclesiæ præfuerunt, cum accurata assignatione Temporis, quo quis gubernare cœpit, & desijt.

Nomina Patria & Ordo Romanorum Pontificum.	Initium Sedis			Finis Sedis			Duratio			Vacantia		
	A.	M.	D.	A.	M.	D.	A.	M.	D.	A.	M.	D.
86. Joannes VI. Græcus.	701.	Octob.	29.	705.	Jan.	10	3.	2.	12.	1.	18.	
87. Joannes VII. Ex magna Græciâ.	705.	Mart.	1.	707.	Oct.	18.	2.	7.	17.	3.	0.	
88. Silinius Syrus.	708.	Januar.	18.	708.	Febr.	7.	0.	0.	20.	0.	29.	
89. Constantinus Syrus.	708.	Mart.	7.	714.	Apr.	19.	6.	1.	2.	1.	10.	
90. S. Gregorius Romanus.	714.	Maij.	22.	731.	Feb.	11.	16.	8.	20.	1.	5.	
91. Gregorius III. Syrus.	731.	Febr.	16.	741.	Nov.	28.	10.	9.	12.	0.	8.	
92. S. Zacharius ex magna Græciâ.	741.	Decem.	5.	752.	Mar.	15.	10.	3.	10.	1.	12.	
93. Stephanus II. Romanus.	752.	Mart.	27.	752.	Mar.	31.	0.	0.	4.	0.	0.	
94. Stephanus III. Romanus.	752.	Mart.	31.	757.	Apr.	26.	5.	3.	28.	1.	2.	
95. Paulus Romanus.	757.	Maij.	28.	767.	Jun.	29.	10.	1.	1.	13.	6.	
96. Stephanus IV. Siculus.	768.	Aug.	5.	772.	Feb.	1.	3.	5.	28.	0.	8.	
97. Hadrianus Romanus.	772.	Febr.	9.	795.	Dec.	26.	23.	10.	16.	0.	0.	
98. Leo III. Romanus.	795.	Dec.	26.	816.	Jun.	12.	20.	5.	17.	1.	10.	

CON-

CATALOGUS II.

Continens Nomina Imperatorum, qui hoc Octavo Sæculo imperârunt: in Oriente: Occidentali Imperio vacante.

Justinianus II.	Arthemius seu Anastasius	Leo IV. Impius
Leontius.	Theodosius III.	Constantinus VII.
Tiberius III.	Leo Isauricus.	cum Matre Irenes.
Philippicus.	Constantinus Copronymus.	Irenes Sola.

CATALOGUS III.

Continens Nomina Scriptorum Ecclesiasticorum Octavi Sæculi.

S. German. Constantinopolit.	Paulus Diaconus.
S. Joannes Damascenus	Paulus Aquileiensis.
Antonius Melissa.	Eginhardus.
S. Anthelmus	Albinus sive Alcuinus.
Venerabilis Beda,	Cosmas in Palæstina Episcopus.
S. Bonifacius.	Vifvardus Bedæ contemporaneus.
Hadrianus Papa.	Dacryanus Abbas.

CATALOGUS IV.

Continens Nomina Scriptorum Profanorum Octavi Sæculi.

Hoc quoque Sæculum caruit scriptoribus profanis alicujus Notæ. Scripsêre tamen aliqua nonnulli Arabes; Hebræi item Thalmudici interpretes, sed hi merè fabulosa, illi merè superstitiosa. Scripsit quoque Ægidius Medicus in Gallia, sed Patriâ Atheniensis; Librum unum de pulsu, alterum de venis.

CATALOGUS V.

Conciliorum Octavo hoc Sæculo celebratorum.

Toletanum XVIII. sub Sergio I. Papa.	Anno	701.
Romanum Concilium sub Gregorio II. contra Iconoclastas.		728.

Francicum Concilium sub Carolomanno à S. Bonifacio institutum sub S. Zacharia Papa.	Anno 742
Liptinense Concilium in Germania sub eodem S. Zacharia Papa.	743
Romana Synodus celebrata ab eodem S. Zacharia Papa.	743
Sveffionensis Synodus sub eodem Papa.	744
Altera Romana Synodus sub eodem Papa.	745
Vernense Concilium sub Pipino Rege Francorum & Stephano III. Papa.	755
Romanum Concilium sub Paulo I. Papa.	761
Gentiliacensis Synodus in Gallia sub Pipino & Paulo I. Papa.	766
Romanum Concilium convocatum à Stephano IV. Papa.	769
Wormatiense Concilium in Germania sub Carolo Magno & eodem Stephano IV. Papa.	770
Paderbornensis Synodus in Germania sub Hadriano I. Papa.	777
Nicænum II. Concilium Oecumenicum contra Iconoclastas sub eo- dem Hadriano Papa.	778
Ratisbonense Concilium in Germania sub eodem Papa.	792
Francofordiensis Synodus in Germania sub eodem Papa.	793
Forojulienfis Synodus sub eodem Papa.	794

CATALOGUS VI.

Personarum Sanctitate Illustrium Octavi Sæculi.

S. Bonitus Claromontanus Episcop.	
S. Silvinus Episcopus Tolosanus.	
S. Swibertus Primus Episcop. Verdensis.	S. Monon Martyr.
S. Wilebrordus Episcopus Trajectensis.	S. Rigobertus Archi-Epi- scopus Rhemensis.
S. Macarius Constantinopolitanus.	
S. Theophilus Monachus.	S. Lullus Moguntinus Episc.
42. Monachi Martyrio affecti sub Con- stantino Copronymo.	S. Nicetas Abbas.
S. Richardus Anglorum Rex.	S. Burchardus I. Episco- pus Herbipolenfis.
S. Wilebaldus I. Eistetenfis Episcopus in Germania.	
S. Walburga Virgo in Anglia.	
S. Hubertus Episcopus Leodiensis.	

CATALOGUS VII.

Eventuum mirabilium Octavi Sæculi.

1. Roma fame premitur per Triennium. 708
2. Paulus Amarat Primus Dux Venetorum constituitur. 706
3. Arabes Hispanias ingrediuntur, easque occupant. 717
4. Germaniæ aliquot Populi ad Fidem convertuntur. 719
5. Zizit Saracenorum Princeps, inductus à Judæo quodam Mago, qui ei 40. annorum Dominatum promittebat, si Sacras Imagines è toto suo Regno eliminaret, fecit, quod petebatur ab illo, sed brevi morte repentinâ extinctus est. 724
6. Corpus S. Augustini Papiam è Sardinia est translatum. 725
7. Mense Januario visuntur Cometæ duo, quorum alter Solem Matutinis horis præcedebat, alter subsequabatur Vespertinis. 729
8. Horribilis Eclipsis Solis per totum ferè Orbem. 735. 15. Augusti.
9. Alphonsus Rex Gallæciæ repullulantem in Hispania hæresim radicatus extirpat. 736
10. Ceolulphus Anglorum Rex relicto Regno, fit Monachus. 737
11. In Gallia Provinciæ Viennensis & Lugdunensis à Saracenis direpta. 738
12. Constantinopolis vehementi terræ motu concussa, vi cujus multa ædificia, quæ publica, quæ privata diruta, ac eversa, quorum ruinis plurimi obruti sunt. 740
13. In eadem Urbe trecenta millia hominum peste sublata. 741
14. Cinis de Cælo cecidit. 744
15. Stellæ visæ quasi de Cælo cadentes tanto cum terrore, ut instare Mundi terminus putaretur. 765
16. Signum Sanctæ Crucis impressum apparet in vestibus hominum. 787
17. Parisiensis Universitas instituitur, Papiensis Acedemia fundatur. Bononiensis resuscitatur. Aquisgranum in Germania ædificatur, à Carolo Nomine, & re Magno.

CATALOGUS VIII.

Hæresiarum & Hæresum præcipuarum Octavi Sæculi.

Agonyclitæ.	Aldebertus.	Pauliciani, seu Pauli Jo-
Christianocategori.	Clemens Scotus.	hannitæ, qui &
Iconoclastæ seu	Felix Vrgellitanus.	Atingani.
Iconomachi.	Elipandus.	

PERSECUTIONES.

Gravissima hoc Sæculo fuit Ecclesiæ persecutio ab Iconoclastis seu Iconomachis, præsertim sub Leone III. & Filio ejusdem Constantino Copronymo, nonnullisque Principibus Saracenorum. Duravit quoque adhuc ex parte, Persecutio Ecclesiæ sub Monothelitis.

CONTINUATIO

Synopsis Chronologicæ Rerum Ecclesiasticarum. Continens Res memorabiles Ecclesiæ, ab Anno 800. usque ad Annum 900.

801. **C**arolus Novus Imperator Occidentis, ut se verum Imperatorem præfaret, novas Leges, eâque saluberrimas populis suis promulgat. Irenes Imperatrix Orientis, ut sibi Constantinopolitanos demereretur, Tributa, quibus nimium premebantur, remittit. Occasione terra scensionem restaurat. Moravi ad Christiana Sacra convertuntur per S. Godvinum.

802. Irenes Imperatrix Orientis à Nicephoro exanstoratur, ac in exilium mittitur. Pæpensis & Bononiensis Universitas in Italia efflorescit; Alphonsus Rex Hispaniæ Urbes recuperatas à Mauris insigniter mutat, relique Catholicæ plurimum consulit. Concilium Aتينense celebratur.

803. Irenes Imperatrix in Insula Lesbo exul, ex mœrore & ærumâs moritur. Nicephorus Imperator Orientis, Occidentale Imperium Carolo Magno ultrô cedit, amicitia inter utrumque firmatâ.

804. Leo Papa rogatu Caroli Magni Mantuanus venit ad levandum Sanguinem Christi ibidem repperum. Albinus Flaccus seu Alcuinus vir ex doctrina Orbi notissimus, finem vivendi facit. Saxones nunc demum post 33. annorum bellum plene subiguntur à Carolo Magno, in diversas Provincias distrahunt.

805. Hunni contra Slavos opem Caroli Magni implorant, atque impetrant. Qui ad eodẽm juvenos Carolum Filium mittit, à quo victi Slavi, Duxquẽ illorum Lichus in prælio occumbit. Nicephorus Orientis Imperator à Saracenis profugatur, & pacem tributo redimere cogitur.

806. Carolus Magnus Conventu habito in Villa Theodenis, Testamentum condit, & Regnum suum inter tres Filios dividit, Carolo Majori Natu, Belgicam Galliam, ac Germaniæ partem magnam; Pipino Italiam, Bojoriam & partem Alemanniæ, Ludovico Aquitaniam & Gallias relinquens, omnibus ijs defensionem Romani Pontificis accuratissimẽ commendans, de Imperio nihil statuens. S. Cypriani Ossa Carthagine Lugdunum in Gallias transferuntur.

807. Aaron Saracenorurn Princeps, Myræ in Lycia Sepulchrum Sancti Nicolai disjicere & diripere tentans, pœnas dat Sacrilege Voluntatis Classe ejus horrendo naufragio disjecta, & magna ex parte mersâ, ipse quoque vix evasit facti penitens. Carolus in Sardinia & Corsica Saracenos, Duce Burgardo profigit, ac 60. Monachos è Saracenorurn captivitate redimit. Ludovicus quoque ejus Filius in Aquitania Christia-

nam disciplinam promovet, multaque Monasteria erigit Nicephorus Orientis Imperator in viros magnos, ac praesertim Ecclesiasticos crudeliter saevit.

808. Barcionem eripit Mauris Ludovicus Caroli Magni Filius. Nicephorus cum Bulgaris infelicitate configit.

809. Concilium Aquisgranense in Germania super processione Spiritus Sancti celebratur. Cogitur etiam a Nicephoro Pfendo Synodus Constantinopoli, cui cum multi sanctitate & doctrina praediti viri nolent subscribere, plurima a Nicephoro Imperatore sunt passi.

810. Moritur hoc anno incredibili omnium bonorum dolore Pipinus Caroli Magni Filius. Nicephorus hoc anno se Manichaeum, aut eorum fautorem ostendit, sitque manifestus hostis pietatis & Ecclesiae.

811. Nicephorus Bulgariam ingressus, & prosperis aliquot praesilijs insolentior redditus, pacem petenti Crucio Bulgarorum Duci denegat, quando hic ex desperatione animum colligens in eum irruit, eumque capit, ac demum interimit, in cuius locum acclamatus est Imperator Michael Caropalates; sic pax reddita est per Impij Principis interitum Orientalibus Ecclesijs. Hoc eodem etiam Anno mortuus est alter Caroli Magni Filius primogenitus Carolus.

812. Michael Imperator Manichaeos exagitat, atque Gladio in eos animadvertere jubet. Ab Arabibus profanantur Monasteria & Ecclesiae Palaestinae. Michael Imperator, mittit Legatos ad Carolum Magnum, & Leonem Papam cum Professione Fidei, unde utriusque Ecclesiae sperata est amicitia, & unitas salutaris. In Germania plurimae Scholae eriguntur, adfupulante Carolo Magno.

813. Victus a Bulgaris Michael Imperator, Leoni Armeno relinquit Imperium. Eodem Anno Ludovicus Caroli Magni Filius solus atque unicus ex Fratribus jam superstes, a rebus sancte gestis, postea cognominatus Pius, volente ac instante Patre, salatur Imperator Aquisgrani. Ipse vero Carolus, rebus Ecclesiarum componendis, Orationibus, Eleemosynis, & sacris libris legendis deinceps vacat.

814. Obijt hoc Anno Carolus Magnus Aquisgrani, Aetatis suae 72. Imperij 14. Regni Francici 47. Vir de Ecclesia, si quis alius Princeps, optime meritus. Leo Armenus Orientalis Imperator palam ostendit, se esse Iconoclastam, Orthodoxorumque Persecutorem. Misit tamen Venetis S. Zachariae corpus cum parte Sanctae Crucis, ac Dominicæ Vestis, & alterius, quae fuerat Deiparae Virginis. Succedit in administratione Imperij Occidentalis Parenti, Ludovicus Pius.

815. Mortuo Carolo Magno scelerati Romani in Leonem Papam insurgunt, cuius defensionem mox suscipit in se Ludovicus Imperator, misso Romam nepote suo Bernardo Pipini Patris Filio Rege Italiae ad componendos tumultus exortos. Saevit interim Leo Armenus in Ecclesiam. Hispani multi ob Tyrannidem Saracenorum fugiunt in Galliam, quos Ludovicus Pius benigne suscipit, iisdemque habitationes assignat, & agros, unde vivere possint, liberaliter assignat.

816. Obijt hoc Anno Leo Papa III. cum sedisset Annos 20. Menses 5. dies 17. Cui post dies 10. substitutus est Stephanus ejus Nominis V. dictus tamen IV. Leo Armenus in Episcopos & Monachos acerbius saevit. S. Jacobi Majoris corpus inventum Compostella levatur, deinceps magno peregrinorum concursu, ac miraculis frequentissimis celebratum.

817. Moritur Stephanus IV. Papa, cum sedisset Mensibus 7. & 3. diebus, in vita & post mortem miraculis clarus, cui post biduum sufficitur Paschalis, Patria Romanus, Vir pius, doctus, ac eloquens. Hoc Anno Concilium celebratum est Aquisgrani, in quo confirmata sunt, quaeunque donata haereticis fuerant Romanae Ecclesiae a Pipino, Carolo, & Ludovico. Ab hoc tempore Pontifices Romani sua Diplomata non Imperatorum annis, ut olim, sed Pontificatus sui notare consueverunt. Orientales mittunt Legatos Romanam ad Paschalem Papam, ex quibus Catholici honorifice suscepti; Iconoclastae, nec ad Urbem accedere permitti.

818. Paschalis Papa Legationem mittit in Orientem, quam multi revocati sunt ad sanioerem doctrinam Fidei, multi in Orthodoxa fide confirmati, sed aucta quoque est persecutio, & Martyrum Numerus in exilio & carceribus morientium, Leone Imperatore nimium efferrato, nec tam imperante amplius, quam rugiente.

819. Dum Leo in Oriente omnia sacra & profana susedque permiscet & Ecclesias vexat, Ludovicus Pius in Occidente frequentibus Synodis Orientali Ecclesiae prospicit.

820. Leo Sceleratus Imperator cum imperasset Annis 7. Mensibus 5. ipsa nocte Natalis Domini, multis confusis vulneribus interfectus est, eique mox subrogatus Michael Dux, Cognomento Balbus. Leone Armeno adhuc vivo (sed quo Anno ignoratur) corpus S. Marci Venetias delatum est. Alexandria, in Gallia ex pluviarum Copia, Pestis & Fames ingens. Saraceni Panorum capiunt.

821. In Oriente Michaelis Imperatoris edicto, Orthodoxi omnes vinculis exolvuntur, atque exules revocantur. In Hispania persecutionis in Christianos a Saracenis Cordubae initium datum.

822. Saraceni ex Hispania navigantes, Cretam Insulam occupant, inque loco tuto Candace nominato, Urbem constituunt, unde & tota Insula Candax & postea Candia dicta est.

823. Lotharius Filius Ludovici Imperatoris à Paschali Papa in Imperatorem die Festo Paschatis in Basilica S. Petri coronatur. Michael Balbus Imperator primò quis & qualisnam esset, aperit, nempe Semi-Judæus, impius, hostis Literaturæ, novaque hærcis infectus, quæ Baptismum solum admittens, ac circumcissionem respuens, Mosaicam sectabatur Legem.

824. Paschalis Papa cum sedisset annis 7. Mensibus 3. diebus 13. moritur, cui successus est post dies 4. Eugenius II. Vir doctissimus, atque pientissimus. Interim Michael Orientis Imperator cupiens videri Catholicus, Legatos cum Literis & muneribus ad Ludovicum Imperatorem mittit, uti & ad ipsum Pontificem Romanum.

825. Habita est Parisijs Synodus, in qua damnatus est Claudius Episcopus Taurinensis Hagiomachus.

826. Romæ Concilium Episcoporum 63 convocatum est ab Eugenio Papa. Arioldus five Heralidus Danorum Rex Moguntia in Ecclesia S. Albani baptizatur cum Regina & suis omnibus; datumque initium Conversioni Danorum & Svecorum.

827. Moritur hoc Anno Eugenius II. cum sedisset Annos 3. Menses 2. dies 23. cui post unum diem successus est Valentinus Romanus, sed illo post 40. dies defuncto, subrogatus est Gregorius IV. Romanus, genere clarus, & divinis humanisque literis excultissimus, eò dignior hac sede, quò in illam ex latebris vi extractus est.

828. Quatuor Synodi hoc Anno sunt celebratæ, nempe: Parisijs, Moguntia, Tolosa, & Lugduni. In Hispanijs exardescit persecutio. Occidens excursionibus Saracenorum & Bulgarorum, ac intestinis domesticisque bellis vexatur.

829. Obijt hoc Anno impiissimus Imperator Orientis Michael Balbus, succedente Theophilo ejus Filio, qui initio quidem Regiminis Imperij, Justitiæ Cultor; deinde tamen Iconomachus apparuit. Gregorius IV. Pontifex Ostia Tiberina novis Mœnibus contra Saracenos circummunit. Jecit & fundamenta Novæ Civitatis, ut eà S. Petri Basilicam includeret, quæ postea à Leone IV. absolutè Leonina dicta est.

830. Theophilus persequitur Orthodoxos in Oriente. Conspiratio in Ludovicum Pium à Filijs Principibus, & præsertim Lothario erupit, sed indico Neomagi Conventu, Lotharius Patri conciliatus est. Nimia tamen Clementia Ludovici, dum lenius in conjuratos agit, eòque minoribus castigat pœnis, malevolentiam eorum non repressit, sed audaciam auxit.

831. Igitur Pipinus unus ex Filijs Ludovici, rursus se & alios contra Ludovicum commovet. In Dacia & Suecia Schohis aperit S. Anastasius. S. Bartholomæi corpus olim ad Liparam delatum, hoc Anno devotè insulâ à Saracenis, Beneventum transportatur.

832. Pipinus à Patre incarceratur, & in pœnam Aquitaniam privatur, sed is à suis subducus, Patrem vicissim Imperio privare conatur. Theophilus Orientis Imperator favere pergit in Catholicos. Officium Defunctorum compositum à B. Humulario Trevirensi Archiepiscopo in lucem prodit.

833. Rebellant in Patrem Ludovicum, Pipinus, Lotharius, & Ludovicus Filij, ac ab ijs turpi facinore exautoratur, Imperio in Lotharium translato. Quod facinus indignè fert Gregorius Papa, & boni omnes detestantur, morque ad verum Imperatorem restituendum animum applicant.

834. Confractis undique Exercitijs ad reponendam Imperatorem, & Gregorio Papa rescindente acta contra ipsum, restituitur Imperio Ludovicus. Theophilus Orientalis Imperator Saracenos aggressus, victus ab ijs, ac propè captus est. In Hispania 200. Monachi à Saracenis Martyrio afficiuntur.

835. Theophilus grassatur in Catholicos, acerbius, quam ante. Conjurati in Ludovicum eidem conciliantur. Festum omnium SS. à Gregorio IV. instituitur.

836. Lotharius contra susurandum datum quando coronatus fuit Romæ, cepit perturbare statum Ecclesiæ, rependo eam partem Italia, quæ Ecclesiæ à Pipino, Carolo Magno, & Ludovico Pio donata fuerat, nec destitisset, nisi à Patre cohibitus, & terribus fuisset. Hoc eodem Anno Ludovicus Cæsar Normannos in Frisiam irumpentes & Britannos tumultuantes reprimat, non tam Armis, quam pietate, quæ ad omnia est utilis, in Principibus præsertim: sed & Principum Conjuraciones in pium Imperatorem, suos extinxit.

837. Viso Comæa crinito, qui hoc Anno apparuerat, Ludovicus parat se ad mortem, & inter Filios ditiones suas partitur. Rhabanus Abbas Primus in Germaniam Græcas L. terras postliminio invehit.

838. Defuncto interea Pipino rursus alio modo partitur Provinciæ Ludovicus inter Filios & Nepotam Ludovicum ex Pipino. Et Aquitaniam Carolo adjungit. Lothario Imperium tribuit, & Ludovico loco Aquitanie Boicam assignat, quæ divisio postea fuit multarum a dissensionum, tam inter ipsos Fratres, quam inter Filios & Parentem ansa & occasio.

839. In hinc igitur ferens Ludovicus junior se Regno paterno privatum, Rebellionem movet, quem tamen Ludovicus Imperator vi & armis ad obsequium debitum compulsi. Gregorius Papa ad universos Episcopos Europæ scribit, jubens causas appellantium ad Sedem Apostolicam, judicari aut Romæ, aut à Legatis suis à latere.

840. Ludovicum Imperatorem turbat iterum Ludovicus Junior ex Pipino Filio Nepes, bello in Germania concitato, quem dum incommoda persequitur tempestate imperator, in morbum incidit, & piensissimè, ut vixerat, in Insula vicina Moguntia ex hac vita decessit, sepultusque est Metis. Vir, in quo nihil argui potuit, præter nimiam felicitatem & Clementiam. Succellit ei in Imperio Lotharius Filius.

841. Lotharius Monarchiam appetens, à Fratribus acri & cruento pralio vincitur, cæcis ferè 100. millibus.

842. Lotharius iterum in Fratres confurgens, iterum ab ipsedem fugatur, qui proinde de divisione Imperij voluerunt habere Convantum Aquigrani, ac Judicio Episcoporum stare. Hi autem Lotharium imperio, Regnoque privarunt, translato eo in Carolum atque Ludovicum Fratres. Theophilus Orientis Imperator moritur, Michael Filio sub tutela Matris Theodoræ; morte Theophili pax reddita est Ecclesie.

843. Lotharius malo suo sapienter factus pro pace & parte Regni supplicat apud Fratres, quæ etiam ei conceduntur studio publicæ tranquillitatis. Hoc Anno obiit Gregorius IV. Papa, cum sedisset Annos 16. Hic idem Annus Italiae fatalis fuit, Sigenuhus siquidem ob occisum Fratrem Sicardum Beneventi Ducem Saracenos in auxilium ex Hispania evocat, qui Beneventum caperent, Capuam incenderunt, & immensa mala per 20. Annos Italiae intulerunt.

844. Sergius hujus Nominis Secundus, patriam Romanus, eruditione, & moribus insignis in Pontificem Romanum eligitur. Mox Ludovicus Lotharij Filius cum exercitu Francorum Romam venit, & à Sergio Papa in Longobardorum Regem coronatur. Ramirus Gallicia Rex, Alphoni Casti Successor, ejurato ad imitationem Parentis 100. puellarum & pnerorum annuo tributo, precibus S. Jacobi & Sacramentis munitus, Saracenos se invadentes gloriose profugit & vincit.

845. Bulgari in fame valida aditum à Deo convertuntur ad fidem. Manichæos ferro & armis persequitur Michael Imperator, ex quibus aliqui Saracenis conjuncti in Christianos ipsi Arabibus infensiores, & crudeliores extiterunt. Nortmanni in Gallias irumpunt, eaque sædè depopulantur, percussi tamen à Deo multis ac mirabilibus modis ob Sacrilegia quam plurima.

846. Saraceni ex Africa navigantes, Romam inprovisto impetu aggrediuntur, à cujus Manibus agrè repelluntur, sed Basilicam S. Petri omnibus suis ornamentis atque divitijs spoliant, ac redeuntes in Africam naufragium passi, ferè omnes unà cum spolijs pereunt.

847. Sergius Papa, cum sedisset Annos tres, ac Mensem unum, moritur, cui eadem subrogatur die Leo IV. Romanus, Sanctimoniam vitæ conspicuus.

848. Leo IV. Pontifex Urbem munit ac Novam Civitatem, Leoninam dictam, in Vaticano cum Muris Basilicam Apostolorum ambientibus, ut tuta esset ab incurionibus Barbarorum (quod opus Leo III. inchoaverat) construit. Hoc Anno celebratur Synodus Moguntina Secunda, in qua Gothescalcus Monachus, homo ambitiosus, & exlex damnatus est, & ejus doctrina, ut hæretica reprobata.

849. Saraceni Africani novâ instauratâ classe Romam iterum diripere cogitant, sed male multantur, occurrente ijs Neapolitanâ classe, & excitatâ gravi tempestate in mari, unde partim hausti aquâ, partim fame & gladio, ferè omnes perire. In Synodo Turonensi Nomenius Dux Britonum ob vexatos Episcopos, & contempta Leonis Papæ monita, damnatur, nec multo post ab Angelo percussus miserè perit.

850. Cordubensis Ecclesia per Saracenos multis Martyribus illustratur. In Gallia Carolus Rex ob Ecclesie Bona Laicis data punitur, parte ditionis ejus à Godofrido Nortmannorum Duce, occupata, Nortmannia deinceps dicta.

851. Ludovicus Lotharij Imperatoris Filius Beneventanos à Saracenis liberat. Post plurimum hoc Anno Maxima Cordubæ tandem pax, & tranquillitas Ecclesie illi redditur.

852. Renovata hoc Anno tantisper interrupta Cordubæ persecutio, Carolus Rex Francia, Pipinum & Carolum Filios Fratris sui Pipini Regnum inquietantes capit, & attentos in Monasterium retrudit. Leoninam Urbem absolvit S. Leo Papa.

853. Suesione Synodus celebratur. Romam quoque à Leone didictum Concilium. Nortmanni Gallias denuo ingressi Turonas incendunt, prius tamen inde à fidelibus Corpus S. Martini translatum est Aurelias, & hinc Antissiodorum ubique miraculis coruscans; unde postea redictum est in pristinum locum.

854. Leo Papa centum cellas Mœnibus contra Saracenos munit. Nortmanni Sacrilegijs contaminatissimi mutuis cædibus se conficiunt. Lotharius Regno inter Filios diviso defertur Imperis & fit Monachus, atque eodem Anno piè obit.

855. Concilium Valentie celebratur, in quo Duella prohibita, & errores Gothescalchi denuo sunt damnati. S. Leo IV. Papa moritur, statimque eidem substituitur Benedictus III.

856. Tiberis insana inundatio Romam obruit & vix non evertit; inde subsecuta pestilentia, quæ fluxionibus guttura obstruens homines necabat.

857. Moguntia Synodus celebrata à Carolo. Cordubæ aliquot Martyres effecti. Ethelphus Rex Saxoniae

corum in Anglia moriens Testamento condito annualem censum constituit, Romam Basilicæ SS. Petri & Pauli pro luminariis, & pro Eleemosynis Papæ augendis.

878. Obijt hoc Anno Benedictus III. Papa, cum sedisset Annos duos, Menses sex, dies 10. in cuius locum eligitur Nicolaus Diaconus præsentè Ludovico Imperatore, à quo valde honoratus est. Ignatius Patriarcha Constantinopolitanus peritiâ Bardæ deponitur, & postea in exilium relegatur, suffecto in ejus locum Phorio Laico Eunuchò, quæ fuit materies multarum in Oriente disensionum.

879. Martyrio afficitur Cordubæ S. Eulogius. Phocius Ignatium renunciare nolentem Episcopatu, graviter vexat Concilium Tulense celebratur in Gallia.

880. Nicolaus Pontifex mittit Legatos Constantinopolim ad cognoscendam causam Ignatij Patriarchæ expulsi & Photij intrusi.

881. Ordoivio Gallicæ Rege vitâ functo, succedit ei Filius Alphonfus Magnus, qui thesauros Patris erogavit in pauperes & Ecclesias, multis idèo auctus victorij contra Arabes. Romæ Lateranensè Concilium actum adversus Joannem Episcopum Ravennatem.

882. Michaële Imperatore in pejus semper ruente, & in voluptatibus ac scurrilitatibus in ipsis etiam Sacris rebus deridendis insaniente, S. Sophia Basilica conflagrat, totaque Urbs Constantinopolitana ingenti conflagratione terræ motu. Nicolaus Papa missis literis ad omnes Patriarchas Orientis, improbat dejectionem Ignatij Patriarchæ, Romæque coactâ Synodo Theopaschitarum hæresim ab Orientalibus quibusdam suscitari damnat.

883. Romam iterum convocat Synodum Nicolaus Papa, in qua depositi & damnati sunt Zacharias & Roldus Legati Apostolici, quod subscripsissent damnationi Ignatij Patriarchæ Constantinopolitani, damnatos quoque est Phorius; & decreta ejusdem Ignatij in Patriarchatum restituta.

884. Nicolaus Papa curam accuratam Ecclesiarum gerit, inopibusque subvenit, nomina omnium pauperum, qui Romæ tunc reperiebantur, curiosè conscripta retinens. Cunctis se consulentibus sapienter respondet, sequè exitium boni Pontificis pergit exhibere exemplum,

885. Michael Imperator Orientis, homo flagitiosissimus, mittit ad Nicolaum Papam literas à Photio Pseudo Patriarcha dictatas, verbis contumeliosis, ac minis plenas, idèoque Synodali sententiâ igni tradendas; quibus tamen intrepidè & sapienter respondit Nicolaus, comminatusque est Michaeli excommunicationem, nisi restitueret in pristinum statum Constantinopolitanam Ecclesiam.

886. Michaële Schismatico Imperatore Papam spernente, Michael Bulgarorum Rex Legationem honorificam ad Nicolaum Pontificem, tanquam summum Ecclesiæ Pastorem mittit, quâ petit se, suosque in Fide Christiana melius edoceri; Nicolaus igitur Synodo convocatâ ad decidendas Quæstiones à Rege Bulgaro propositas, utpote Materiam ad Fidem spectantem continentes, desinat in Bulgariam duos magnæ Sanctitatis Episcopos, Paulum & Formosum, illum Populoniensis, hunc Portuensè Ecclesiæ Antistitem.

887. Legati & Missionarij Apostolici magnificè à Rege Bulgarorum recipiuntur, à quibus, qui ex Bulgariæ nec dum baptismum susceperant, Sacris aquis tinguntur, reliqui in Christiana fide melius erudiuntur. Michaël Imperator Bardam, cujus pessimis Consilijs depravatus fuerat, quemque jam (utpote prole carens) in Collegam Imperij assumperat, levissima de causa per satellites intermiendum curat, & in locum illius Basilium Cubiculi sui Præfectum, Collegam Imperij creat, sed hujus justas reprehensiones ferre non valens, eum similiter de medio tollere deliberat; Hic tamen illum prævenit, itaque Michael vino somnoque sepultus à conjuratis Basilij, in Palatio multis vulneribus confossus exevectandam, cum vino & sanguine Dæmonibus evomit animam, & Basilus solus in Imperatorem acclamatur. Qui mox ad Nicolaum Pontificem scribit, paratus componere controversias per sceleratum Photium excitatas. Interea Nicolaus Papa, cum sedisset Annos 9. Menses 6. dies 20. meritis plenus in Cælum migrat; cui subrogatus est Hadrianus II. Romanus, Annos tum 75. natus. Lampertus Dux Spoleti tempore Consecrationis Hadriani Urbem diripit, ob idque ab Imperatore Ducatu privatur. Rutheni Septentrionales in Fide Christiana instrui desiderant.

889. Acta Pseudo Synodi Photianæ flammis traduntur Romæ, idem ut fieret Constantinopoli curatum, magnæque spes utriusque Ecclesiæ, plenæ pacis affulsit. Lotharius veniens Romam ab Hadriano Papa in contestationem firmi Decreti de dimittenda pellice quam legitimæ Uxori superinduxerat, Sacro Christi Corpore reficitur, sed eventus docuit, reum fuisse perjuri Lotharium, ac illius Comites; omnes enim intra Annum periire, ipsæque Lotharius in itinere repente extincti est Placentiæ.

890. Hadrianus Papa Legationem Constantinopolim ad Basilium mittit, & Octavam Generalem Synodum Constantinopoli contra Photium celebrari curat, interfuit eidem & ipse Basilus, multaque præclarè pro unione & concordia utriusque Ecclesiæ egit.

891. Occupatâ à Davis Angliâ & Scotiâ plurimi Catholicæ & Religiosi præsertim, ac Sacræ Virgines Martyrium subeunt: Photius à Basilio longius relegatur. In Syria Imago Beatissimæ Virginis Oleo salutaris manat, quo varij morbi non tantum Christianorum, sed & Judæorum, & Saracænorum sanantur.

871. Photius per Epistolas suos detinet in Schismate. Ludovicus Imperator Romæ coronatur ab Hadriano Papa. Mirabilem de Danis Victoriam reportat Ethelredus Rex Angliæ, cum audirens Missam in tentorio, & sollicitatus à suis ad prælium negaret id se facturum ante finem Missæ, quâ finita certamini se dedit, hostemque potentissimum gloriose devicit.

872. Hadrianus Papa cum sedisset Annos 4. Menses 10. dies 17. moritur, cujus in locum electus est Joannes VIII.

873. Ludovicus Imperator in Conventu Romano à Pontifice absolvitur à Juramento, quod coactus fecerat perfidioso per Adelgisum Ducem Beneventanum, priore Anno captus. Alphonus Rex Hispaniæ indignè à proprijs filijs exagitur.

874. Joannes Papa, Ludovicus Imperator, & Ludovicus Rex, Veronam ad colloquium veniunt, ubi Ludovicus Germaniæ Regi diebus Quadragesimæ Oranti apparuit Ludovicus Parens, obsecrans ut ipsum indictis per Ecclesias precibus liberaret à tormentis Purgatorij, in quibus per Annos ferè 34. detinebatur, eò, quod in Regno suo hæresim Nicolaitarum permisisset. Saraceni Salernum obsident, sed obsidionem solvit Ludovicus Imperator, & Saracenos internecione delect. Abdilâ eorum Rege, dum Sacra Virgini vim intemat, miserè prius percutente. Beorredus, Rex Merciorum pulsus à Danis, Romam venit cum Regina, ibique piè moritur.

875. Ludovicus Imperator, Vir piissimus, & variâ fortunâ exercitus, moritur. Cui in Imperio Carolus Calvus succedit, qui statim Romam se conferens à Joanne Papa in Christi Natalitij coronatus est. Sclavi Rugiæ Insulæ Ecclesiæ adjunguntur. Engilberga Augusta Vidua, in Monasterium Brixienfem se includit, solius DEI Servitijs posthac vacatura.

876. Ludovicus Germaniæ Rex obiit Francofurti, cujus Regnum magnis Copijs Carolus Calvus Imperator invadit, sed victus à Ludovico defuncti Regis Filio, & Regni Hærede, agrè ipsemet effugit. Justus Caroli, & Authoritate Apostolica in Gallia apud Pontionem Concilium generale celebratur.

877. Joannes Papa undique auxilia ad propulsandos Saracenos ab Italia, & ab ipsâ Urbe, conquirat, verum his destitutus, cogitur ad redimendam quietem Annuum tributum Saracenis pendere. Hoc eodem Anno mortuus est Carolus Calvus Imperator, veneno à Sedechia Medico Judæo propinato; cui successit in Imperium & Regnum Ludovicus Balbus, ab impedita Lingua sic dictus. Constantinopoli Sclavarij Photij recusant communicare cum Ignatio Patriarcha, unde Schisma ingens exoritur.

878. Pro tollendo Schismate Ecclesiæ Constantinopolitanae Joannes Papa mittit Legatos, quibus præcipit, Ecclesiam etiam Bulgarorum visitare. Interea magno utraque Ecclesiæ damno migrat ex hac vita Ignatius Patriarcha, miraculis ante & post obitum clarus. Photius tertî abhinc die Sedem Patriarchalem tyrannicè occupat, ac omnia acta Ignatij rescindit, ac evertit. Lambertus Dux Spoleti, & Adalbertus Marchio Tusciæ Romam invadunt, Joannem Papam cum Clero in Custodia tenent, ac Proceres Romanos in verba Carolomanni jurare cogunt. Joannes ergo, cum videret omnia turbatissima esse Romæ, in Gallias proficiscitur, Generale Synodum Trevis celebrat, in qua excommunicantur hostes Ecclesiæ, & ipse Ludovicus Balbus in Imperio confirmatur, ac à Joanne Papa in Regem, & Imperatorem coronatur.

879. Obiit hoc Anno Ludovicus Balbus Franciæ Rex, & Occidentis Imperator. Quo audito, Joannes Papa Synodum Romæ convocat, & Carolum Crassum, Filium Ludovici, Fratris Caroli Calvi pro Imperio designat. Idem Joannes Papa ad avertenda majora mala, rogatu Basilij Imperatoris, Photium in Patriarchatu Constantinopolitano confirmat; Unde factum, ut Joannes, dum mollius cum Græcis jam ad Schisma propendentibus agit, non Papa, sed Papiſſa dictus fuerit, utpote quia effeminatior, Eunucho Photio, cui resistere non est ausus.

880. Joannes Papa admonitus de ijs, quæ Photius gesserat, in sua Pseudo Synodo facilitatis suæ Photio confirmando pœnitens, eandem Pseudo Synodum, ipsumque Photium damnat & excommunicat. Eodem autem Anno Moravus uti in Mysterijs Linguâ Sclavonica concedit.

881. Hoc Anno primò Carolus Crassus à Joanne VIII. coronatur Romæ in Imperatorem. Idem Joannes Papa Athanasium Episcopum, & Principem Neapolitanum, ob id cum Saracenis fœdus excommunicat, petentique veniam absolutionem denegat, nisi Saracenos, quos evocaverat in auxilium, necet aut capiat.

882. Joannes VIII. ærumnis confectus ob prævalentes Saracenos, & Principum Christianorum discordias, è vivis decedit, succedente eidem Marino Viro forti, ac cordato, qui statim Photium, ejusque acta damnat, furentem ob id Basilio Imperatore. Godefridus Dux Nortmannorum cum Francis pactum init, & Fidem Christianam suscipit.

883. Photij mutæ Epistolæ, & Patriarchæ Aquileiæ, contra Processionem Spiritus Sancti à Filio, pro-palantur, hæc occasione Symbolo Constantinopolitano vox illa: Filiusque, Romæ inseritur, quod jam pridem fecerat Ecclesiæ Gallicanæ, & Hispanienses, atque tunc cani ceptum publicè id, quod antea suppressum, licet sapienter ab omnibus credebatur.

884. Brevi Regimine Marinus Papa obiit, cum sedisset Annum unum, & dies 20. Cui substitutus est invicissimus Hadrianus III. Romanus, qui quoque Photium execratus est. Saraceni Cassinense Monasterium invadunt, atque incendunt, Cæsis compluribus loci illius Monachis.

885. Hadrianus III. Sedis suæ Anno primo, cum Mensibus 3. diebus 19. moritur, eique sufficitur licet invicissimus Stephanus VI. Hic post electionem, sua paterna bona in pauperes distribuit, & aqua à te benedicta Locustas ab Italia repulit.

886. Basilio Imperatore Orientis defuncto, succedit Filius Leo VI. paulò ante liberatus è carceribus, quibus septennio à Parente ob levem suspicionem mancipatus fuerat. Qui mox Photium deposuit, atque in Monasterium Armenorum relegavit, & pro substituendo Stephano Germano suo, sed ordinato Diacono à Photio, à Stephano Pontifice dispensationem petiit, atque impetravit.

887. Parisiorum Civitas obfessa à Nortmannis, patrocinio Desparæ & SS. Germani, ac Genovevæ liberatur. Colonix Synodus contra Usurpatores Rerum Ecclesiasticarum, Oppressores pauperum, & incestuosas nuptias celebratur.

888. Carolus Crassus, assumpto ad Imperium Arnulpho Carolomanni Filio, in summa paupertate, utpote ex Imperio defectus, sanctè tamen moritur. Imperium inter multos Præcipue turpiter distribuitur.

889. Stephanus VI. Papa ad petitionem Græcorum Antistitum, & Leonis Orientis Imperatoris interpositionem, dispensat cum ijs, quos Photius seduxerat. Germania per Hunnos ab Arnulpho immixtos miserè devastatur.

890. Alanus Dux Britannix, voto cum suis facto de decima parte omnium Bonorum suorum DEO, & Sancto Petro, tam feliciter adversus Nortmannos pugnavit, ut ex 15. millibus hostium, vix 400. super fuerint. Stephanus VI. Papa Anno Sedis suæ sexto moritur.

891. Stephano VI. defuncto, subrogatur Formosus Episcopus Portuensis, pietate, doctrinâ, & Scientiâ scripturarum insignis; cui tamen oppositus fuerat, à quadam populi parte tumultuante Sergius Diaconus, verum hæc factio statim concidit.

892. Formosus Papa Guidonem in Imperatorem coronat, indignantibus Arnulpho, & Berengario, qui Imperium prætendebant. Nortmanni Ecclesias Germanix devastant.

893. Formosus Papa Universalem Synodum Romam convocat. Leo Imperator Orientis, contra Bulgarios, Hunnos, & Turcas concitat, quibus Simen Bulgarorum Rex strenuè resistit. Quare ex hoc tempore Bulgari rejecere Græcos Episcopos, Romanæque Sedi adhesere. Lambertus Guidonis filius ungitur in Imperatorem.

894. Ecclesiæ Anglicanæ, desinitæ ob incurSIONES Danorum Episcopis, pene ad Gentilissimum reciderant, quibus tamen providet Formosus Papa.

895. In Germania Synodus Triburiensis pro pace Ecclesiæ celebratur, præsentè Arnulpho Germanix Rege, in qua inter alia decretum fuit, ut Contemptores Censuræ Ecclesiasticæ, tanquam Rebelles, à Regijs Ministris caperentur.

896. Arnulphus Germanix Rex à Formoso Papa Romam invitatur, ut sibi illatas à Romanis injurias ulcisceretur, qui mox Romam advolat, eandemque capit, ac multos Romanos, primos tumultuum Auctores obruncari capite jubet, & per subreptionem obtinet à Formoso, ut ungitur in Imperatorem. Guidone adhuc, & Lamberto viventibus. Eodem Anno obiit Formosus Papa, cum Annis sex circiter Pontificatum tenuisset.

897. Bonifacius hoc Anno invadit Romanam Sedem, hunc tamen post dies 15. depulit Stephanus VII. dictus VI. intrusus quidem ab Alberto Marchione Thuscix, sed postea, accedente consensu Cleri, tolleratus, ne Schismate Ecclesiâ scinderetur.

898. Carolus Francia Rex, suis diffidens viribus, contra Odonem Comitem Parisiensem, qui se Regem dixerat, statuit Nortmannos in exilium evocare; sed obtiit illi Fulco Rhemenfis Archi-Episcopus, asserens non esse placitam Deo hanc cum Infidelibus Societatem, imo Christianis semper extitisse noxiam. Patuit Rex Sancto Monitori, obsequiique sui præmium tulit, Odone ex vivis exempto 3. Januarij hujus Anni, seque habuit sibi Carolus obsequentem totam Franciam, quam cum Nortmannis sero aut nunquam fortè sibi subiecisset.

899. Arnulphus verius Rex Germanix, quam legitimus Imperator, morbo pediculari extinguitur, neque multo post interijt Guido sive Wido Imperator, Lamberto filio adhuc supersite.

900. Stephanus Papa in Carcerem à factiosis detruditur, ibidemque strangulatur; cui Romanus I. substituitur, sublatis Arnulpho & Guidone Imperatoribus, Berengarius Dux Forojulienfis, & Ludovicus Bosonus Filius de Imperio disceptant, sed cum Ludovicus Berengarium fugere compulisset, ac venisset Romanus, ipse in Imperatorem à Pontifice coronatus est.

CATALOGUS I.

Continens Nomina, Patriam, & Ordinem Romanorum Pontificum, qui hoc Nono Sæculo Ecclesiæ præfuerunt, cum accurata assignatione Temporis, quo quis gubernare cœpit, & desijt.

Nomina, Patria & Ordo Romanorum Pontificum.	Initium Sedis		Finis Sedis		Duratio			Vacantia	
	A.	M. D.	A.	M. D.	A.	M.	D.	M.	D.
99. S. Stephanus V. Romanus.	816.	Junij. 22	817.	Jan. 25	0.	7.	3	0.	3
100. S. Paschalis I. Romanus.	817.	Januar. 28.	824.	Maij 14	7.	3.	17	0.	4
101. Eugenius II. Romanus.	824.	Martij. 29	827.	Aug. 11	3.	2.	23	0.	0
102. Valentinus Romanus.	827	Aug. 11	827.	Aug. 21	0.	1.	11	0.	3
103. Gregorius IV. Romanus.	827.	Sept. 24	843.	Jan. 25	15.	4.	0	0.	16
104. Sergius II. Romanus.	844.	Febr. 10	847.	April. 12	3.	2.	0	0.	0
105. S. Leo IV. Romanus.	847.	April. 12	855.	Julij. 17	8.	3.	5	0.	0
106. Benedictus III. Romanus.	855.	Julij. 17	858.	Febr. 16	2.	6.	0	2.	6
107. Nicolaus I. Romanus.	858.	April. 24	867.	Nov. 13	9.	6.	20	1.	1
108. Hadrianus II. Romanus.	867.	Decem. 14	872.	Nov. 1	4.	10.	17	1.	13
109. Joannes VIII. Romanus.	872.	Decem. 14	882.	Dec. 15	10.	0.	10	0.	3
110. Martinus sive Marinus Fuscus.	882.	Decem. 15	884.	Jan. 18	1.	1.	0	0.	2
111. Hadrianus III. Romanus.	884.	Januar. 20	885.	Maij. 9	1.	3.	19	1.	17
112. Stephanus VI.	885.	Maij. 27	891.	Junij. 5	6.	0.	9	1	17
113. Formosus.	891.	Junij. 13	896.	Dec. 23	5.	6.	10	0.	8
114. Bonifacius VI.	897.		897		0.	0.	15		
115. Stephanus VII.	897.		900		3.				

CATALOGUS II.

Continens Nomina Imperatorum, qui hoc nono Sæculo imperârunt. Post restitutum Imperium Occidenti, per Leonem Tertium Pontificem Romanum, in Carolo Magno, hi fuere Imperatores Sæculo Nono.

Carolus Magnus inijt Imperium Anno Christi 800. imperavit usque ad Annum. 814

Ludovicus Pius, Caroli Magni Filius, imperavit ad Annum. 840

Lotharius, Ludovici Pij Filius, ad Annum. 855

Ludovicus II. Lotharij Filius, ad Annum. 875

Carolus II. Cognomento Calvus Ludovici Pij Filius, ad An. 877

Ludo-

Ludovicus III. Cognomento Balbus, Ludovici Filius, ad An.	879
Carolus III. Cognomento Crassus, Ludovici Germaniæ Regis Filius, ad Annum.	887
Arnulphus, Carolomanni Filius, ad Annum.	899
Guido, seu Wido, & Lambertus eodem tempore, hos tamen alij solùm Italiæ Reges nominant.	

IMPERATORES ORIENTIS.

Irene Imperatrix.	ad Annum	802
Nicephorus.		811
Michaël Curopalates.		813
Leo V. Armenus.		820
Michaël II. Balbus.		829
Theophilus Iconomachus.		842
Michaël III. Porphyrogenitus.		867
Basilus Macedo.		887
Leo VI. Philosophus.		911

CATALOGUS III.

Continens Nomina Scriptorum Ecclesiasticorum Noni Sæculi.

S. Nicephorus Patriarcha Constantinopolitanus.	
Claudius Scot. Nithardus Caroli Magni Filius. Aimonius Monachus.	
Theodorus Studita. Angelomus Monachus. Humulus Episcop.	
Jonas Aurelianensis. Michaël Syagelus. Rabanus.	
Haltgarius. Hildvinus Abbas. Moyses Barcepha Episc. in Syria.	
Amalarius Fortunatus. Haymo Episcopus. Strabus Monachus.	
Freculphus Monachus. Theodulphus Monachus.	
Hinc Maras Monachus. Basilus Imperator.	
S. Eulogius Martyr & Episcopus. Anastasius Bibliothecarius.	
Christianus Drathmarus Monachus. Paschasius Rathbertus Abbas.	
Walafridus Strabo Abbas. Ericus Monachus. S. B.	
Nicetas David. Ado Viennensis Archi-Episcopus, in Gallia.	Wal-

Waldebertus Monachus.

Nicolaus I. Papa.

S Rombertus Archi-Episc. Bremensis

Nicephorus Philosophus.

Simeon Metaphrastes.

Michaël Pfellus.

Joannes Ecclesiæ Romanæ Diaconus. Leo IV. Imperator, Cognomen-

Otfridus Monachus. S. B.

Henricus Monachus. S. B.

Milo Monachus. S. B.

Hugbaldus Monachus. S. B.

Remigius Anfidorensis Episc.

Ambrosius Ansbertus.

to Philosophus.

CATALOGUS IV.

Continens Nomina Profanorum Scriptorum Noni
Sæculi.

Albategnius Mathematicus.

Otfridus Germanus.

Nannon Philosophus.

Ex Hebræis Rabbi, Amrambar
& Sisanna.

CATALOGUS V.

Conciliorum Nono Sæculo celebratorum.

Concilium habitum in Villa Theodonis in Gallia.	Anno 806.
Aquisgranense in Germania.	809
Arelatense.	Anno 813
Aliud Aquisgranense in Germania.	817
Romanum sub Eugenio.	826
Quatuor Concilia uno Anno indicta. Moguntinum, Parisiense, Lugdunense & Toletanum.	828
Compendiense.	833
Moguntina Synodus.	834
Aquisgranensis.	836
Aquisgranensis Conventus de Juribus Regni.	842
Suessionensis Synodus.	Anno 853
Meduacensis Synodus.	853
Romanum Concilium Generale eodem anno coeptum.	853
Valentina Synodus in Gallia.	855
Ticinensis Synodus.	855
Moguntina.	857
Julienfis.	859
Romanum Concilium.	861
Aquisgranensis Synodus.	862
Gallicanum ad Sablovarias.	862
Concilium Romanum sub Nicolao Papa.	863

N

Mel.

Meldenſis Synodus.	845	Aliud Concilium Romanum ſub	
Moguntina Synodus.	846	eodem Papa.	865
Parifienſis Synodus.	847	Sueſſionenſe Concilium.	866
Tiſcinienſis.	850	Wormatienſis Synodus.	868
Alia Moguntina Synodus.	852		
Conſtantinopolitanum Concilium IV. & inter Oecumenica VIII.			Anno 869
Episcoporum 373.			
Coloniienſis Synodus pro Eccleſiaſtica Diſciplina.			870
Romana Synodus.	Anno 873		
Pontigonenſis Synodus.	876		
Ticinenſe Concilium ſub Joanne VI.	876	Coloniienſis Synodus!	887
Compendienſis Synodus.	877	Moguntina.	888
Trecenſe Concilium in Gallia.	Romana ſub Formoſo Papa.		893
	877	Triburienſis in Germania.	895
Romana Synodus.	879		
Rurſus alia Romana.	881		

C A T A L O G U S VI.

Perſonarum Sanctitate Illuſtrium Nono Sæculo.

S. ſalvius Episcopus Engoliſmenſis Martyr.		Anno 801
S. Perſectus Martyr Cordubæ.		850
S. Adoleſcens Martyr Cordubæ.		851
S. Abundius Presbyter, & Martyr Cordubæ.		856
SS. Elias, & Iſidorus Martyres Cordubæ.	816	S. Humbertus Epi-
S. Argimirus M. Anno eodem.		ſcopus & M. eodem Anno 870
S. Aurea Virgo & Martyr.		S. Athanaſius Neapolitanus Episco-
S. Anſcharius Archi-Epiſcopus Bremenſis M.	865.	pus.
		872
S. Ebba Abbatiffa unâ cum ſuis Monialibus.		870
S. Edmundus Rex Angliæ, Martyr.		870

935. Concilium Rhemenſe celebratur, contra rerum Eccleſiaſticarum Raptores & Invaſores.

936. Henricus Rex Germaniæ, & Imperator Occidentis, cognomento Aceps, magnus Religioniſe Fautor, Anno Ætatis ſuæ 60. ad ſuperos migravit, cui ſuccedit Otho Filius, æquè pius, ac fortis, poſtea ob res præclare geſtas, Cognomento Magnus. Methildis verò, Henrici Uxor, pietatiſe inſignis fœmina multa ſanctè pro anima Mariti obtulit. Hoc eodem Anno mortuus eſt Joannes XI. Papa in carcere, cum ſediſſet Annos 4. & 10. Menſes; cui ſubrogatus eſt Leo VII. Vir bonus, ac pius.

937. Otho novis Comitijſe Aquigrani conſumitur, & ab Archi-Epiſcopo Moguntino in Imperatorem ungitur. Genua ab Africanis Saraceniſe improvifè impetu capitur, totaque expilat.

938. Ramirius, Legionis Rex, votis Deo nuncupatiſe, 200. Arabum milliâ proſigat, caſiſe 80. milliâbus hoſtium, capto Alenaim, Rege Mauro. Boleslaus Fratrem ſuum, S. Wenceslaum, Bohemiæ Principem interimit.

939. Leo Papa VII. ubi ſediſſet Annos 3. cum Menſibus 6. moritur, eiſeque ſubſtituitur Stephanus, reverè hujus Nominis IX, diſtus tamen VIII. Natione Germanus. Ottho Magnus de ſibi Rebellibus celebrem victoriâ, non tam armis, quàm pietate reportat.

940. Stephanus VIII. Papa Sacrilegiſe manibus à Romanis, quibuſdam factioſis graviter mulctatus, aliquandiu à publico conſpectu abſtinet, hinc Ottho Imperator de juvanda, & tuenda Eccleſia Romana Conſilia arripit.

941. Ruſſi Boreales cum Inger Rege ob crudelitatem, quâ fuerat in Chriſtianos graſſati, Navali prælio à Conſtantino, Orientis Impetatore ſuperantur, & proſigantur.

942. Francorum Princeps rebellantes adverſus Ludovicum Regem, Legatione Stephani Papæ, excommunicationem minantis, niſi ante Natalem Domini reſpiciant, parent Pontifici, & Ludovicum recipiunt.

943. Stephanus VIII. cùm ſediſſet Annos 3. Menſes 4. dies 5. migravit è vivis, cui ſuccedit Marinus, ſeu Martinus II. patriâ Romanus, Vir acceptiſſimus Cælo, qui ſtatim totum ſe ad res Eccleſiæ componendas, atque diſidia inter Chriſtianos Principes abolenda contulit.

944. Theophilactus Romani, Imperatoris Orientis Filius, completis jam Annis Ætatiſe, Patriarchatum Conſtantinopolitanum adminiſtrare incipit. Salvatoris Imago cum Epiſtola ad Abagarum miſſa, hoc Anno transfertur Conſtantinopolim multis miraculiſe per eam editis.

945. Monachiſe vitam amplectitur Hugo Italiæ Rex, ut peccata, quibus ſe implicuerat, deſerret, erecto ad hunc finem ex ſuis Bonis, Nobili Monafterio in Burgundia, titulo S. Petri.

946. Marinus Papa, poſtquam ſediſſet Annis 3. Menſibus 6. & diebus 13. moritur: eiſeque ſubſtituitur Agapitus II.

947. Aſturiſe Synodus celebratur. Habita quoque eſt Virduni alia Synodus. Obijt hoc Anno Æditha, Uxor Orthonis Regis, miraculiſe poſt obitum clara.

948. Tres Synodi hoc Anno celebrantur. Moſoræniſe, Engelheimienſiſe, & Trevireniſe. Hugo, inquietiſſimus Princeps excommunicatus eſt, ob patrata in Ludovicum Regem Franciæ ſœclera.

949. Otho Danos & Sclavinos, qui ab eo, & Chriſto deſecerant, magno prælio devincit, ac ſibi, & Chriſto denuò ſubjicit. Agapitus Papa Romæ Synodo habitâ confirmat excommunicationem Hugonis Principis, donec iſe Ludovico ſatiſfaceret.

950. Ramirius, Rex Legionis piſſimè ſicut vixerat, obiit; cui ſuccedit Orodius III. ejuſdem Filius. Agapitus Papa Otthoni Imperatorem ad eliberandam Italiâ à Tyranide Berengarij junioris, evocat.

951. Ottho Imperator veniens in Italiâ Berengarium fugat, Saraceniſe Alpium fauces obſident, & protranſitu, tributum à petentibus Romam exigunt:

952. Conventus Epiſcoporum. & Principum Auguſtæ Vindelicorum celebratur, in quo Berengerius cum Filio Adalberto Otthoni Imperatori ſe ſubjiciens Regimen Italiæ ruſus ab Otthone obtinet, in quo tamen Epiſcopos, & Principes de novo exagitans, grave eorum edium in ſe concitat.

953. Bruno, Otthonis Imperatoris Frater, dum Archi-Epiſcopus Colonienſis creatur, paſſium Archi-Epiſcopale ab Agapito Pontifice accipit, quo, quando vellet uteretur.

954. S. Matthæi corpus, primò ex Æthiopia, ubi paſſus erat, in Bithyniam tranſlatum; hoc Anno inde Salernum transfertur. S. Udalricus inter Luitholphum Filium Imperatoris Otthonis, & ipſum Otthonem, cùm utriuſque exercitus explicatè, in aciem ſtarent, pacem, quæ minimè tunc ſperabatur, feliciter conſicit.

955. Deſunctus eſt hoc Anno Vir Sanctiſſimus, Agapitus Papa, cùm ſediſſet Annos 9. Menſes 7. dies 20. cujuſ ſedem invaſit, faventibus civibus Romanis Oſtravianus Adoleſcens, vix duo de viginti annorum, Filius Alberici Urbis Principis, factus priùs & ipſe ex Clerico Urbis Princeps, diſtiſeque eſt Joannes XI. Atque hic primus ex Pontificibus Nomen ſuum immutavit.

956. Theophylactus Patriarcha Constantinopolitanus Equis alendis (quos infanè amabat) magis ad-
dixit, quam animos suæ curæ commissis, mortem similem vitæ sortitur. Eique substituitur Polycerus
Monachus Vir bonus & sapiens; Aulæ tamen non placuit; quia scelera ejus dissimulare, aut non sciebat,
aut nolebat: certè turâ conscientia non poterat. Sancti Joannis Baptistæ manus Antiochiâ Constantinopo-
lim adfertur, & cum solenni pompa excipitur, quæ nunc religiosissimè asservatur Monachij in Sacello Au-
lico Serenissimi Electoris Bavarie, unâ cum manu dextra S. Chrysofomi, inter alias eximias reliquias
Sanctorum illius Sacri Sacelli. Gravis pestilentia Germaniam vexat, quâ etiam afflatur ipse Imperator Ottho,
à qua tamen, intercessione S. Viti Mætyris, prodigiosè sanatur. Afflandorum autem luc velles crucibus
mirabilibus notabantur, ut hoc modo elucesceret, luem hanc fuisse singularem Dei penam.

957. Joannes Papa exercitum contra Pandulphum Principem Capuæ mittit, Sedis Gilulii Principis Sa-
lernitani auxilio exercitum Joannis fugat, ac tandem rogatus de pace, fœdus cum Joanne init.

958. Lutholpho, Otthonis Imperatoris Filio, in Italia defuncto Berengarius furit, omniaque Sacra
& Profana permittet. Ottho Sclavinus Rugios debellat, occiso eorum Regulo. Hoc eodem Anno obit
S. Odo Cantuariensis Archi-Episcopus in Anglia.

959. Rugorum Regina Fidem Christi amplectitur, noménque Helena in Baptismo accipit, petijt
quoque ab Otthone Episcopus, sed is malè acceptus ab his populis, vix incolumis effugit

960. Joannes XII. Papa cum multis Italiæ Episcopis Berengarium amplius ferre non valens, mittit
Legatos ad Otthone Imperatorem, eumque in Italiam invitat, promittens illi Coronam Imperialem,
modo auxilio sit sibi, & Ecclesiæ, quam tunc Berengarius inquietabat. Constantinus Imperator Orientis
Veneno à proprio Filio, & Successore Romano tollitur. Statim autem Romanus, ut acclamatus est in Im-
peratorem, Filium quoque suum Basilium coronari jubet.

961. Ottho Germaniæ Rex antequam in Italiam iter institueret, Filium suum Otthone ex Adelaide
in Regem Germaniæ creat. Tam in Italiam venit, nullòque negotio Berengarij Exercitum dissipat, ipsùm-
que Berengarium unâ cum Filio Adalberto Latebras querere cogit, & Italiâ potitur, Papiæque subsistit.

962. Ottho, celebrato die Natali Domini Papiæ, Romam venit, ubi acclamatur Imperator, & à
Joanne Papa inungitur, ac coronatur. Ipse vicissim ingentia Ecclesiæ Romanæ offert munera, & quæ-
cumque Sedi Apostolicæ donata fuerant à Pipino, Carolo Magno, & Ludovico, amplissimo diplomate
confirmat, imò nonnulla etiam addit.

963. Ottho Imperator iterum Papiæ Natalem Domini & Pascha celebrat. Interim Joannes Papa aba-
lienus ab Otthone favore cœpit Adalberto Berengarij Filio, ejusque partes adversus Otthone mteri.
Quare venit Ottho Romam cum Exercitu, & fugâ elapso Joanne, suscipitur à populo Romano. A quo eti-
am convocato Concilio, Joannes Papa XII. deponitur, & Leo VIII. eidem sufficitur. Moritur Romanus
Orientis Imperator Anno Ætatis 24. relicto duobus Filijs, Basilio, & Constantino pueris. His tamen præ-
termisissis Nicephorus Phocas ab Exercitu Imperator acclamatur, & à Polycensto Patriarcha, Constantinopoli
16. Augusti coronatur.

964. Ottho Imperator magnam partem Militum dimittit, Inde Romani audaciores facti, Leonem
Pontificem Urbem pellunt, Joannémque XII. iterum reducant, qui tamen hoc eodem Anno obijt. Mox
Romani, non expectato Imperatoris Otthonis placito, in ejus locum Benedictum V. eligunt. Ottho igitur
hanc Electionem agrè ferens, Romam obsidet, & eandem fame ad deditorem cogit, ac deposito Be-
nedicto, Leonem rursus intrudit; brevi tamen Ottho Imperator temeritatis hujus pœnas luit, peste à Deo
in illius exercitum immisâ, quâ multæ etiam Nobiles Personæ extinctæ sunt. Post hæc Berengarius ab
Otthone in Castello S. Leonis totius Umbriæ munitissimo, expugnatur & capitur, ac unâ cum Uxore sua
Witta in perpetuum exulare juberat.

965. Elapsus fugâ Adalbertus, Berengarij Filius Italiam turbat. Ottho Imperator Germaniam repe-
rens, secum abducit Benedictum V. Papam, ac in Custodiam tradit, Virum alioqui Bium & Sanctum, & à
Romanis, ut Legitimum Pastorem expetitur, qui tamen hoc eodem Anno in Cœlum migrat, sed & Leo
VIII. intrusus, eodem Anno moritur, atque in Pontificem Joannes XIII. eligitur. Poloni hoc ipso Anno ad
Christum convertuntur, quo tempore Wandali quoque Fidem Christi recipiunt.

966. Joannes XIII. à Rotferdo Urbis Præfesto in Campaniam abductus & carceri inclusus, opem Ot-
thonis Imperatoris implorat. Quem metuentes Romani, & mortuo Rotferdo, Pontificem spontè revo-
cant, hoc tamen non contentus Ottho Imperator Romam venit, & Seditiose graviter mulctat, ac sub fi-
nem Anni, Natalem Domini Romæ celebrat, Otthonisque Filij coronationem in Imperatorem à Pontifice
impetrat. Berengarius in exilio mortuus sepelitur Bambergæ, & Wirta ejus Vidua sit Monialis.

967. Ottho cum Pontifice Ravennam pergit, & celebrato ibi Paschate, in Synodo donationes factas
ab Antecessoribus Sedi Apostolicæ confirmat, unde Joannes Romam redit, Ottho vero in Thusciam secedit.
Moritur hoc etiam Anno sanctus Crassus, relicto successore in Regno Legionis, Ramirio Filio quim
quenni, sub tutela Matris Tereciæ,

968. Joannes XIII. Papa & Ortho Imperator Occidentis, Legatos suos mittunt ad Nicephorum Orientis Imperatorem, ille pro debita sibi subjectione Græcorum, ut Pastori Ecclesiæ Universalis, hic pro nuptiis Orthonis Filij cum Anna Romani Filia & Nicephori Privigna, sed utriusque clarè, & inhumaniter excipiuntur, durius adhuc & inhumanius remittuntur.

969. Ortho Imperator Romam venit, ubi cum collo unius Comitis Otthoni perchari & à Dæmone arrepti catena, quâ S. Petrus victus fuerat, iussu Pontificis Joannis applicatur, statim Dæmon cum clamore ab eo abscedit. Hatto Episcopus Moguntinus in medio Rheni à muribus devoratur; ob miserè excipit, & incendio deletos pauperes. Nicephorus Phocas Orientis Imperator interimitur, eique substituitur Joannes Zemifces, Vir militaris, ac pius.

970. S. Dunstanus Archi-Episcopus Cantuariensis, Authoritate Joannis Papæ, Concilium Generale in Anglia celebrat contra Clericorum incontinentiam, & ipsius Edgari Regis, qui vivâ adhuc Uxore Elfidâ, aliam, quæ quidem Virginem Deo dicatam, & vi raptam, superinduxerat; Authoritate igitur hujus Concilij, Rex novam nuptiam dimittere, & priori Uxori cohabitare compellitur, septenni pœnitentiâ insuper eidem à Concilio injunctâ, quam Rex demissimè acceptat, & exequitur, multa etiam non injuncta supererogans. Joannes Zemifces Imperium inchoat, insigni de Saracenis victoriâ, quam pietate magis, ac demissione, quam armis reportat.

971. Joannes XIII. Pontifex Generalem Synodum Romam indicit. Joannes Zemifces Orientis Imperator, patrocinio Beatæ Virginis, prorsus insignem de Barbaris Victoriam reportat. Ortho Imperator Occidentis Magdeburgum fundat, & Adalbertum Archi-Episcopum illius Civitatis consecrari curat.

972. Mortuus est hoc Anno Joannes XIII. cum sedisset Annos 6. Menfes 11. dies 7. Cui subrogatur Domnus sive Donus, qui cum vix occupasset sedem mensibus tribus, obiit, succedente eidem Benedicto VI. patriâ Romano.

973. S. Mathildis, Otthonis Mater, ad superos transit Halberstadij. Obijt quoque Sanctus Uldaricus, Episcopus Augustanus Annorum 83. miraculis ante, & post mortem illustris. Eodem Anno vitâ decedit & Ortho Magnus, Vir post Carolum Magnum, Imperatorum Occidentalium Maximus, egregiè de Ecclesiâ, & Imperio meritis; succedit eidem Ortho, Junior Filius. Adelheidis Imperatrix fit Mo-nialis.

974. Bonifacius, quidam Romanus, Cognomento Francus, Diaconus S. R. Ecclesiæ, Vir sceleratissimus, Benedicto Papa in carcerem detruso & strangulato, Sedem Apostolicam invadit, habitus pro Tyranno potius, quam pro Papa. Referuntur ad hunc Annum S. Romualdi Camaldulensis Ordinis Fundatoris initia.

975. Bonifacius Romanæ Sedis invasor pellitur. Cui statim à Romano Clero subrogatur Benedictus VII. Vir hâc dignitate maximâ dignissimus. Cordubæ novi Martyres sub Saracenis facti. Obijt hoc Anno, magno Ecclesiæ & Imperij damno, cum jam Victor Damasum pœvenisset, veneno potatus à quodam Basilio, Joannes Zemifces Orientis Imperator; eidem succedere, eodem Anno, Filij Romani Junioris Basilij us & Constantinus, ille 20. hic 17. Annorum.

976. Imperium Orientale invadit Tyrannicè Bardas, Cognomento Phocas, summo Orientis detrimento. Quando & Antonius Studites Sedem Constantinopolitanam, timore ex hac Rebellionè concepto reliquit spontè, nullo eidem successore, vacavitque Sedes Annis 4. Sicque res & Ecclesiasticæ, & Politicæ turbata fuere.

977. S. Romualdus transit ad Marinum Eremitam in sinibus Venetorum de gentem, eumque sanctissimè æmulatus vitam Eremiticam instituit, ad eam plures, etiam ex præcipua Nobilitate attrahens, ac inter alios, & Petrum Graden, um, Venetiarum Ducem.

978. Ortho II. Imperator, & Lotharius Francorum Rex, se se varijs cladibus afficiunt. In reditu Ortho, dum persecutus fuisset Lotharium, Parisios usque mire cum exercitu à S. Wolffango, per flumen traducitur; frustra tentante ide ipsum hoste. S. Eduardus Angliæ Rex, insidijs Novercæ interimitur, miraculisque post mortem magnis illustratur.

979. Exercitus igniti in aère per Germaniam visi, omnium animos periculere, mox Græcis Apuliam & Calabriam recipientibus.

980. Haraldus Danorum Rex, magnus Christianitatis Propagator, à Filio Suen, hoste Christi, bello acerrimo appetitus, in prælio lethaliter vulneratur, atque die Omnium Sanctorum moriens, eorundem auge Numerum.

981. Bulgari resumunt vires, & sub Rege suo, Samuele Viro fortissimo irrumpunt in Græciam. Hic Sanctorum Reliquijs addictissimus, earum ope multas reportat victorias. S. Nicon Lacedæmonem, in qua degebat, suis precibus liberat Peste, eâ lege, ut Judæi ea Urbe pellerentur.

982. Græci, ut Græciam sibi afferrent, magno suo malo, Saracenos in auxilium evocant.

983. Ortho Imperator in Calabria cum Græcis, & Saracenis infelicissimè pugnat, cæso ejus exercitu,

ad eò, ut vix natando ipse fugerit; cuius cladis causam multi adscribunt, quòd is rebus Ecclesiasticis se immiscuerit. Ob eam cladem mœrore confectus Otho, Filium suum Otthonem III. sibi successorem declarat Veronæ: quibus gestis, Romam venit, ibique circa finem Anni moritur.

984. Benedictus VII. Papa fato fungitur die 10. Julij, cuius locum implet Petrus Ticinensis Episcopus, Otthonis Archi-Cancellarius, dictus Joannes XIV.

987. Liberatus metu Otthonis II. Bonifacius, ex Oriente Romam revertitur, & Joannem Papam re-trudit in carceres, postque 4. Mensium afflictione, fame perire cogit, & Sedem occupat; sed paulo post repentinâ morte extinguitur: cui successit legitimus Pontifex Joannes XV. patriâ Romanus.

986. Ingens terræ motus Orientem convulsit.

987. In Oriente Bardas Cognomento Phocas, Tyrannus Imperator acclamatur, & coronatur.

988. S. Dunstenus Cantuariensis Episcopus, multis miraculis clarus, diem extremum claudit.

989. S. Adalbertus à Bohemis requisitus, decreto Papæ, Româ ad Sedem suam revertitur; sed de fluis ad viam virtutis reducendis propè desperans, Hungaros ad Christum convertendos suscepit, qui in primis Gyeisam eorum Ducem, & Stephanum ejus Filium baptizavit, & Christo lucri fecit.

990. In Italia novi motus, quos, ut consopiret Theophana Imperatrix, Romam venit, ubi ad mortem usque mansit. Basilius Imperator Phocam Tyrannum opprimit, & occidit. Joannes Papa, missâ Legatione, Anglos & Normannos bellum patantes conciliat. In Gallijs, coactâ Synodo Sylvanestensi excommunicantur Invasores rerum Ecclesiasticarum, & illi, qui novâ hæresi aiebant; omnia licere Regibus, etiam in locis Sacris.

991. Theophores, Augusta Mater Otthonis II. & primi Uxor sanctissimè obiit, quæ sic vidualem vitam in Palatio exegit, ut id in Cœnobium mutâsse videretur. Moritur quoque Meïco, Primus Ducum Christianorum Poloniæ.

992. Conciliabulo Rhemenfî Arnulphus ejus Urbis Episcopus ad Romanum Pontificem appellans, exauctoratus, cuius rei Auctores Sacris interdicit Papa.

993. Ingens Italiæ conflagratio, ob insolitas Vesuvij flammâs, & crebra Urbium incendia, quo etiam ipsa Roma magnâ ex parte cremata fuit. S. Udalricus Episcopus Augustanus, à Joanne XV. in numerum Sanctorum refertur.

994. Tyrannidem in Urbe invadit Crescentius, & Joannem Papam ejicit, quem Capetus Francorum Rex in Gallias benignè invitat, sed is Imperatori querelas contra Crescentium deponit.

995. Joannis Papæ Auctoritate Mefomense & Rhemenfè Concilia celebrantur.

996. Fato functus est hoc Anno Joannes XV. 7. Maij, cum sedisset Annis X. Mensibus 4. ac diebus 12. Cui substitutus est Bruno Patriâ Germanus, Otthonis Imperatoris Nepos, postea Gregorius V. dictus. Otho III. ab eodem Gregorio Pontifice in Imperatorem coronatur, quando & Concilium Romæ habetur, in quo septem Electores Imperij sunt constituti.

997. S. Adalbertus in Prussia 7. lanceis confossus, Martyrio coronatur. Geïsa Dux Hungarorum moritur, ei que succedit Filius S. Stephanus adolescens ætate, sed prudentiâ senex.

998. Veremundus Rex Hispaniæ insigni victoriâ Arabes profigit.

999. Moritur Gregorius V. Papa, cum sedisset Annos 2. Menses 8. dies 7. Cui substituitur Gerebertus Aquitanus, Archi-Episcopus Rhemenfîs, dictus postea Sylvester II.

1000. Hoc Anno Boleslaus Dux Polonorum Legatos mittit Romam ad Sylvestrum Papam, pro impetranda Corona, & Titulo Regio, Sylvester Papa postulatibus eorum annuit, sed nocte, præcedente benedictionem Coronæ, monetur ab Angelo in somnis, ut illam potiùs det Legatis horâ primâ diei pro alio Duce adfuturus. Adfuit itaque illâ die, illâque horâ Legati S. Stephani Ducis Hungarorum. Cui proinde Pontifex & Nomen Regium tribuit, & Sacram, ac à se benedictam Coronam mittit, quæ mira DEI providentiâ ad hæc usque tempora inter plurima pericula & Regni vicissitudines conservata fuit, ne unquam vertice A-catholici capitis contaminaretur; sed nec impostero contaminabitur per singularem gratiam DEI, Beatissimæque Virginis MARIÆ Patronæ Hungariæ intercessionem.

CATALOGUS VII.

Hæresiarcharum & Hæresum præcipuarum Noni
Sæculi.

Claudius Taurinensis.

Godescalcus.

Photius Græcorum Schismaticorum Antesignanus.

CATALOGUS VIII.

Eventuum Memorabilium Noni Sæculi.

1. Anno 801. Terræ motus ingentes per Italiam extitère, vi quorum integrietiam montes dejecti sunt, & nonnullæ quoque Urbes dirutæ. Hac occasione dies Rogationum à Leone III. Pontifice statuti, non autem instituti, cum hi jam inde à temporibus S. Mamerti Viennensis in Gallia Episcopi, Sæculo adhuc quinto, fuerint in usu.
2. Florentia à Carolo Magno restituta atque amplificata. 801
3. Saxones à Carolo Magno devicti Fidem Christianam sunt amplexi. 806
4. Duodecim Pares à Carolo Magno instituti.
5. Aquitania cum Franciæ Gallijs, Italia, Germania, Hungaria, Hispaniarum magna pars, aliæque Regiones à Carolo Magno subiunguntur.
6. Corpus Amandi Episcopi ab ejus obitu 152. Annis integrum re-
pertum. 812
7. Locustarum vis magna ex Africa advolans Italiam depascit, 812
8. Corpus S. Jacobi Majoris Compostellam translatum. 816
9. Corpus S. Marci Evangelistæ Venetias delatum. 820
10. Corpus S. Cæcilie inventum. 821
11. In Saxonia intumuit terra in aggerem ad spatium trium milli-
um Passuum. 821
12. In Territorio Tullensi adolescentula quædam duodennis, per-
cepto ad Paschatis Ferias Cælesti Eucharistie pabulo, triennio
toto, cibo omni & potu abstinuit. N 2 13. In:

13. Inusitatæ Magnitudinis grando in Gallijs decidens homines per-
multos, & periculo plurimo peremit, quo tempore etiam de-
cidit ex nubibus moles durissimæ aquæ congelatæ 15. pedum
longitudinis, sex latitudinis, & duorum altitudinis. 824
14. Româ Corpus S. Sebastiani in Gallias transfertur, ac Sueffione
reponitur 826. ejus tamen cranium Ebespergæ in Residentia
Societatis JESU in Bavaria religiosè conservatur.
15. Harioldus Rex Daniæ cum Uxore & Liberis, & alijs multis ex
ejus ditione, Moguntia fonte Baptismatis lustratur.
16. Organorum usus initium sumit in Gallia.
17. Viget Lugdunensis Academia circa Annum. 830
18. Festum omnium Sanctorum primâ Novembris celebrari cæpit
in Germania & Gallia, mandante Gregorio IV. quod jam antea
alibi celebrabatur.
19. Translatum est corpus S. Bartholomæi Liparâ Beneventum.
Anno. 840
20. Saraceni, Româ denuò vastatâ, revertentes tempestate sublati
sunt. 845
21. Tam dira in Germania grassata est fames, ut vix Parens à Filio-
rum carnibus abstineret.
22. Angli Gallias invadunt, ac diripiunt. 857
23. Constantinopoli conflagravit Illustris illa Basilica S. Sophiæ.
861
24. Tribellus Rex Bulgarorum cum sua Gente Catholicam Fidem
suscipit. 865
25. Campanarum usus allatus in Græciam. 865
26. Brixia pluvia sanguinis per totum triduum. 869
27. Frondo Rex Daniæ Fidei Christianæ se addicit. 870
28. Ingens locustarum copia in Gallijs, ex quarum postea com-
putrescentium fœtore pestis maxima orta, quæ tertiam ferè
partem hominum absumpsit.
29. Saracenis Africanis Sicilia eripitur 878. quam tamen illi rursus
Anno 899. recepêre.

CONTINUATIO

Synopsis Chronologicæ Rerum Ecclesiasticarum. Continens Res memorabiles Ecclesiæ, ab Anno 900. usque ad Annum 1000.

Anno 901. In locum Romani, hujus nominis Pontificis, qui tantum 4. Menses, & dies 20. vixit, subrogatur Theodorus patriâ Romanus; & hoc post dies 20. è vivis sublato, substituitur Joannes IX. patriâ Romanus, Professione Monachus, sub quo nonnihil respiravit Ecclesia.

902. Hunni, seu Hungari Italiam Transpadanam ingressi, omnia miscentes flammis, eam misere depopulantur, & vastant, Berengarium vincunt, & profligant. Alphonfus Rex Legionis, relicto Regno, Monasticam amplectitur vitam.

903. Hungari desolatâ Italiâ, spolijs divites, acceptique pro redimenda pace à Berengario ingenti pecuniâ summâ Pannoniam repetunt. Leo Orientis Imperator Constantinum Filium in Imperatorem coronari curat.

904. Ludovicus Imperator Occidentis à Berengario captus, oculis, ac Imperio privatur. Mox Berengarius, vivente adhuc Lamberto, qui jam ab Annis XI. Augustus coronatus fuerat, cum exercitu Romano advolat, & à Joanne Papa Coronationem vi extorquet, sed Joannes Ravennam secedens, Synodam convocatâ, Coronationem Berengarii, tanquam vi extortam, invalidam declarat. Coronationem verò Lamberti, utpote legitimam, confirmat. Decretum quoque in hoc eodem Concilio fuerat, ut punirentur, qui defuncto Papâ, aut Episcopo, deprederentur Palatium Pontificium, aut Episcopale, ut abusu enormi antea factitatum erat.

905. Joannes IX. Papa, cum sedisset Annos 3. dies 15. obiit, & die sequenti eidem substituitur Benedictus IV. Romanus. Alphonfus Magnus, Gallicæ Rex ingentem victoriam de Arabibus reportat. Nortmanni ad Christianam Fidem convertuntur.

906. Hoc Anno alij Nortmannis Nomen Christo dantibus, alij ex ijs Prædicatores Fidei Christianæ persequuntur, & non paucos Martyrio etiam afficiunt.

907. Benedictus IV. Papa moritur, eique subrogatur Leo V. Ardentianus. qui tantum dies 40. Ecclesiæ clavum tenuit, pulsus, & detrusus in Carcerem à Christophoro, sedis Invasore.

908. Christophorus hic post 7. Menses pulsus à Sergio, & in Carcerem conjectus, Monachus fieri cogitur, & paulo post moritur. Fitiq; ipse Sergius, Papæ Garzias, Alphonfi Magni Filius, pertasus longi Regiminis Patris, adjuvante Garzianâ Matre, & Fratribus, Patrem de Regno conatus est dejicere. Alphonfus ne domestici Belli occasione, Saraceni vires resumant, spontè Filio Regimen cessit. Qui, sibi ex victorijs de Saracenis toties reportatis, Magni, ob reportatam hanc de se ipso victoriam, Nomen Maximi commeruit.

909. Suesione in Gallijs Concilium de disciplina Ecclesiastica celebratur.

910. Sergius III. postquam triennio fere Romanam (quam invaserat) Adalberti Thuscæ Marchionis viribus nixus tenuit sedem, moritur. Cui succedit Anastasius III. Patriâ Romanus: Lambertus Imperator in Venatione occultè ab Hugone Comite Mediolanensî occiditur, Regnoq; Berengarius possidet.

911. Leo Orientis Imperator, Cognomento Philosophus, ex ventris præfluvio moritur: Cui succedit Alexander, ejus Frater, cum eò tamen admîssus Constantinus Porphyrogenitus, Leonis Filius, sed puer adhuc.

912. Claudit hoc Anno vitam turpem, morte turpissimâ Alexander, Orientis Imperator; quo sublato imperat solus Constantinus Porphyrogenitus: Leonis Sapientis, seu Philosophi Filius sub Tutoribus. Anastasio Papæ defuncto substituitur, vel verius intruditur Lanado Sabinus, & huic paulo post obeunti Jo-

909. **Joannes X. Mortuus est hōe Anno Alphonſus Magnus, cūm regnaſſet Annis 46. quatuor Annis alijs uſque ad ſinem vitæ Filio relictis. Obijt & Ludovicus IV. Imperator, & Rex Germaniæ, & Conradus Saxo in Regem aſſumptus. Rollo, Dux Normandorum baptiſmum ſuſcepit.**

913. **Ragnerus, Dux Lotharingiæ, aliàs deprædator Bonorum Eccleſiaſticorum, pœnitentiâ ductus, ampliffima latifundia donat Monafterio S. Eucharij extra Muros Trevirenſis.**

914. **Bulgari in Thraciam irumpunt, & Conſtantinopolim obſident, ſed mox obſidionem ſolvere coguntur.**

915. **Saraceni à Confoederatis Chriſtianiſ tandem internecone in Italia delentur. Dani interim, Hungari, Slavi, & Bohemi Eccleſias devaſtant.**

916. **Ungari, Sacerdotes perſequentes, & cruce truncantes, mirabili pœnâ puniuntur ad Bremam, cujus Eccleſias incenderant.**

917. **Pax inter Eccleſias Orientales, & Romanam inicit. Gorm Rex Danorum Eccleſiam vexat, plurimofque Sacerdotes necat, aut in exilium pellit.**

918. **Joannes Papa, ſentienciâ ductus ad varia remedia ſalutis confugit. Conradus Imperator Imperij Provincias luſtrat, ac ſingulis conſulit.**

919. **Conſtantinus, Orientis Imperator, Romanum Patriicum, Præfeſtum claſſis, ſibi Collegam Auguſtum aſſumit. Moritur hoc Anno Conradus Imperator, & Rex Germaniæ, Regnūque in Henricum I. Saxonij Ducem tranſfert. Idem Henricus devotionis, & pœnitentiæ ergo Romam proficiſcitur, quod iter ferè ſemper pedeftri itinere conſicit.**

920. **Conſtantinopoli Pax inter Nicolai Patriarchæ & Euthymij fautores conciliatur. Altum de cætero ſilentium de rebus Eccleſiaſticis, ex defectu ſcriptorum, rudis hujus Sæculi.**

921. **Exercetur variorum armis Occidens: graſſabantur enim per Imperij Provincias Hungari, & Saraceni rebus ſuis invigilabant, atque hi in Alpium anguſtijs, lapidibus obtuerunt plurimos Anglos ad Limina Apoſtolorum peregrinantes.**

922. **Bulgari iterum infeſtant Conſtantinopolim, pace interim illius Eccleſiæ plenè reddita.**

923. **Habdunaragmon, Saracenorum Cordubæ Rex, ejus Nominis IV. diram in Chriſtianos perſeutionem excitat, in qua Martyrio coronata eſt S. Eugenia.**

924. **Berengarius pulſus à Longobardis, Hungaros in Italiam evocat, qui 12. Martij Papiam cum Eccleſijs 43. incendunt, ſed hoc eodem Anno Berengarius meritis dependit pœnas, dum à ſuis occiſus eſt.**

925. **S. Pelagius mixtæ formæ adoleſcens ob Fidem Chriſti, & Caſtimonium ſingularem, illuſtre Martyrium ſubit Cordubæ, poſt multa tormenta pugionibus conſoſus, minutimque conciſus in flumen projectus.**

926. **Hugo, Comes Arelatenſis, Romam à Joanne Papa evocatur, & Rex Italiæ conſtituitur, inter quos etiam foædus inicum eſt, rationibus eorum, & Eccleſiæ ſatis accomodatun.**

927. **Carolus Simplex, Franciæ Rex, ante triennium circiter carceri à Roberto æmulo mancipatus, juſſu Papæ Joannis è carcere educitur.**

928. **Joannes Papa X. à Guidone, Comite Thuſciæ captus, in carcerem detruditur, & tunc Pontificatu paulo poſt, & vitâ ſpoliatur, eique Leo IV. ſubſtituitur: Cujus deſiſitione audita, in Gallijs, Carolus Rex iterum incarceratione.**

929. **Hoc Anno Joannes X. priore Anno in Cuſtodiam datus, Cervicali in vultum deſecto, diūque appreſſo ſuffocatur. Leo quoque IV. qui eidem ſubrogatus fuerat, ſimiliter in carcerem detrufus, in eodem moritur, eidemque Stephanus VIII. ſubrogatur. Eodem Anno & Carolus Simplex, Franciæ Rex in carcere obijt.**

930. **Henricus, Germaniæ Rex cum exercitu Daniam ingreſſus, Reges Normannorum, & Abroditanum devincit, atque tributum, & fidem Chriſti ab ijs exigit; hoc Anno igitur fides in Dania reſtoreſcit, jam longè antea profeminata, ſed perſecutione ferè extincta.**

931. **Stephano VIII. Papâ poſt Annum 1. Menſem 1. & dies 15. deſuncto, intruditur Joannes XI. vi ejuſdem Guidonis Thuſciæ Marchionis & Marozii illius Uxoris, ac diſti Joannis XI. Martris.**

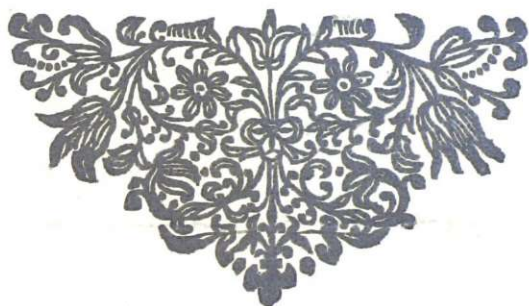
932. **Arnoldus Baviariæ Dux, Eccleſiarum & Monafteriorum Uſurpator interficitur, quem accuſari vidit coram Deo S. Udalricus, atque uti Sacrorum everſorem condemnatum & ad ignes, Sacrilegis paratos, amandatum; lugente miſeriam ſuam Româ, ob infelix caput, alij Sanctiſſimi Pontifices Eccleſiam ornant.**

933. **Joannes XI. Pontifex cum Matre ſua Marozia in Carcerem detruditur ab Alberico, Filio ejuſdem Marozii, ſed ex priore Marito ſuſcepto. Deſuncto Stephano Patriarchâ Conſtantinopolitano, ſubſtituitur Trypho Monachus, ut Adminiſtrator, donec Theophylactus, Filius Romani Imperatoris Orientis perveniret ad legitimam ætatem, ut Patriarchatu fungi poſſet.**

934. **Henricus I. Germaniæ Rex, & Imperator, Hungaros Eccleſias everteſtes, & ditiones ſuas depulantes, ferè ad interneconem delet, ſub ſolemni eſſera: Kyrie teleiton,**

13. Corpus S. Matthæi Salernum transfertur.	954
14. In Italia inter tonitru & tempestatem, lapis ingentis magnitudinis decidit.	954
15. Ordo Camaldulensis fundatur.	967
16. Gemini Soles per biduum conspiciuntur in Cœlo.	967
17. Leodium Mœnibus circumcingitur ab Episcopo Rogerio.	971
18. Crucifixi Imago loquitur in conspectu Concilij Wintoniæ in Anglia convocati.	975
19. Inter pluviam visuntur in Gallia Tritici grana, & pisciculi decedentes.	990
20. Terræ motus magnus per varias plagas terræ, aliâque prodigia non pauca.	Anno 1000

F I N I S.

ERRATA CORRIGE.

In *Februario die 23. Tudorti. lege Tuderti.*

In *Martio in Monothicis die 5. pulvis. lege pulvis.*

In *Epbemeridibus Asceticis mensis Junij una sententia superabundat.*

In *Dissertatione Polemica, Quæstione 32. lineâ ultimâ: una. lege una.*

Ibidem Quæstione 50. Omissa sunt causa seditionum, qua primo loco ponenda fuerant.

Causa rerum prædictarum vel sunt ex parte Magistratûs: vel ex parte Subditorum. Et quidem eas quas ex parte Magistratûs sunt, nos hic certis ex causis prætermittimus. Quas tamen quis accuratè descriptas videre poterit apud Aristotelem Libro 5. Politic. cap. 3. & apud Adamum Contem, lib. 9. Polit. cap. 8. Ex parte verò Subditorum seditionum causa sunt: primùm & præcipuè quidem *Hæresis ac in negotio Religionis dissensio*. Certè nostri Temporis Hæreses, eam stragem in Imperio, Hungaria, Gallia & Belgio edidit ut sanguine illo Christiano, qui per eam, aut occasione illius effusus est, totum Ottomanicum Imperium potuisset everti ac recuperari. 2. *Honorum cupido & ambitio inter Regni proceres*. Hæc enim dominandi libido uti bellorum, ita & Seditionum fax est. 3. *Verissimè quoque monet Arist. lib. 5. Polit. oriri Seditiones non de parvis rebus, sed ex parvis, non secus ac ex parva scintilla magnum oritur incendium, id verò ortum suum habet, ferè ex corruptis populi moribus, qui in re parva offendit magnum contemptum legum ac Magistratûs, maximamq; animi nequitiam, in vitioso proinde populo, cum pessimus quisq; in tumultum sit pronus, facillimè seditio nascitur*. 4. *Causa Seditionum esse etiam solet, cum potentes patrimonia sua absumpserunt, ut sapientissimè observat idem Arist. lib. 5. Polit. cap. 6. Plenæ sunt hujuscemodi Exemplis, tam veteres, quam nostri temporis historia 5. Evertitur etiam Respublica facilè per seditiones, quando paulatim eo usq; res devenit, ut potestas Principis & Magistratûs in tantum imminuatur, ut potentiores sint illi quos parere leges jubent. Sic mutata est Respublica Thebanorum, Idem Megarensibus evenit, Syracusis Rhodiisq; nec aliud Imperium Constantinopolitanum perdidit.*

Anno 867. lineâ 3. Michaë. lege Michaël.

In sex mensibus; nempe Martio, Aprili, Majo, Junio, Julio, & Augusto, omissi sunt dies pro medicinis sumendis, & emissionem sanguinis seligendis, qui proinde hæc apponuntur.

Pro Medicinis sumendis seligendi sunt Dies.

In Martio. 1. 3. 4. 10. 11. 18. 22. 26. 27. 30.
Aprili. 1. 2. 6. 7. 8. 9. 15. 22. 23. 25. 28. 29.
Majo. 5. 6. 7. 12. 13. 16. 19. 20. 21. 23. 27. 31.
Junio. 1. 3. 12. 16. 19. 20. 21. 23. 27. 29. 30.
Julio. 6. 7. 10. 13. 14. 16. 18. 20. 21. 26. 27.
Augusto. 2. 3. 6. 9. 10. 11. 13. 14. 17. 18. 24. 30. 31.

Pro emissionem sanguinis verò, siue per scarificationem siue per sectionem vena seligendi sunt dies.

In Martio. 9. 10. 21. 22. 25. 26. 27. 28.
Aprili. 6. 7. 8. 9. 17. 18. 19. 22. 26. 30.
Majo. 6. 7. 8. 19. 27. 28. 29.
Junio. 1. 2. 3. 4. 5. 11. 12. 16. 23. 24. 25. 26. 30.
Julio. 1. 2. 13. 17. 21. 22. 23. 27. 28.
Augusto. 1. 10. 17. 21. 22. 23. 24. 26. 30. 31.